

„ZDRAVÍ 2030“ – analytická studie

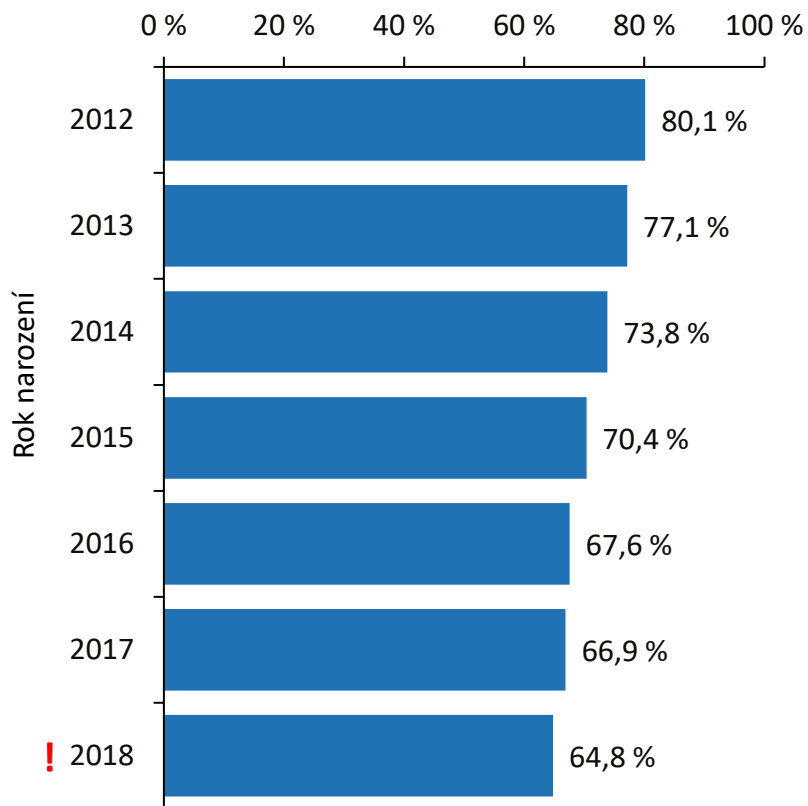
**Vybrané ukazatele proočkovanosti dětí
a seniorů v české populaci**

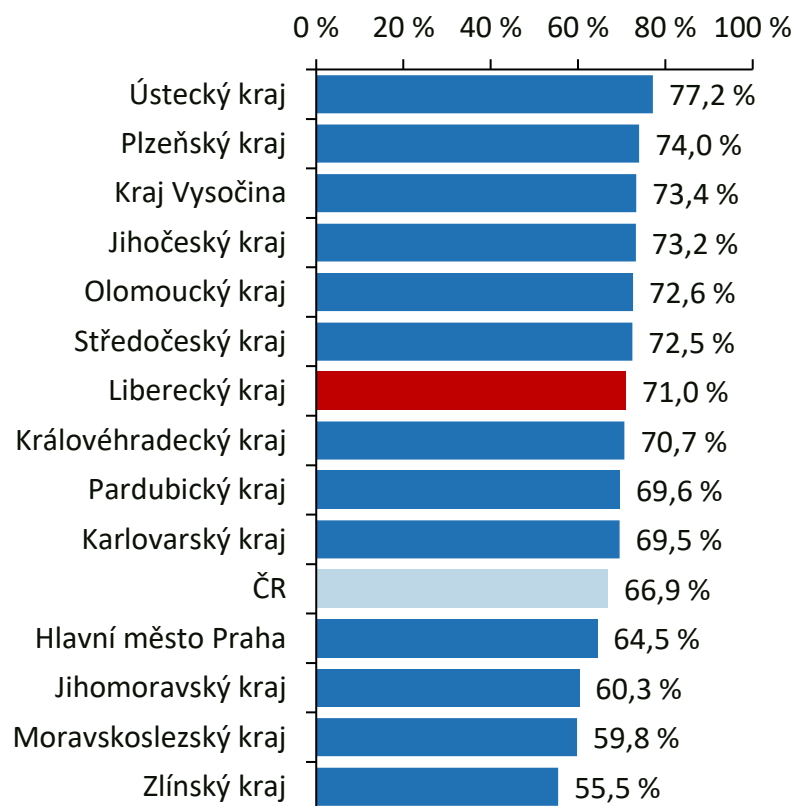
Podíl dětí narozených v daném roce a očkovaných alespoň jednou dávkou očkovací látky proti pneumokokové infekci v letech 2012–2018

Zdroj: NRHZS - očkování identifikováno: ATC kód J07AL01, J07AL02 nebo J07AL52, nebo výkon ze seznamu 02146, 02147, 02148, nebo výkon 02110 v kombinaci s diagnózou Z238.

Podíl dětí narozených v daném roce očkovaných alespoň jednou dávkou očkovací látky - ČR

Podíl dětí narozených v roce 2017 očkovaných alespoň jednou dávkou očkovací látky

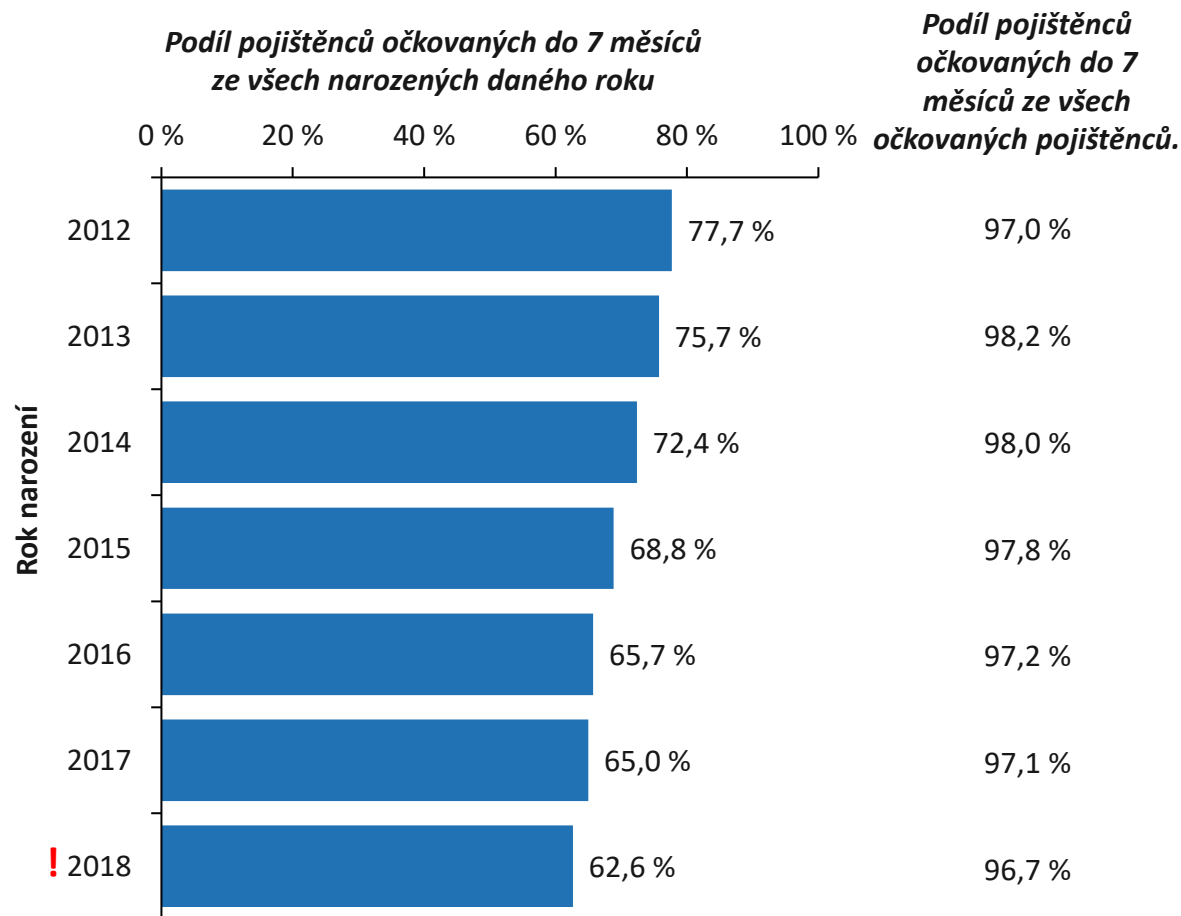
U dětí narozených v roce 2017 a je viditelná velká heterogenita očkování alespoň jednou dávkou očkovací látky podle kraje bydliště. Nejvíce očkovaných je v Ústeckém kraji, naopak nejméně ve Zlínském a v Moravskoslezském kraji. Liberecký kraj patří mezi regiony s mírně nadprůměrnou proočkovaností. Pořadí krajů je za období posledních cca tří let víceméně neměnné.

Pozn.: Rok 2018 je domodelován, vzhledem k dostupnosti dat; hlášení za rok 2019 nejsou uzavřena, tj. děti narozené na konci roku 2018 v datech nelze sledovat po celých 7 měsících.

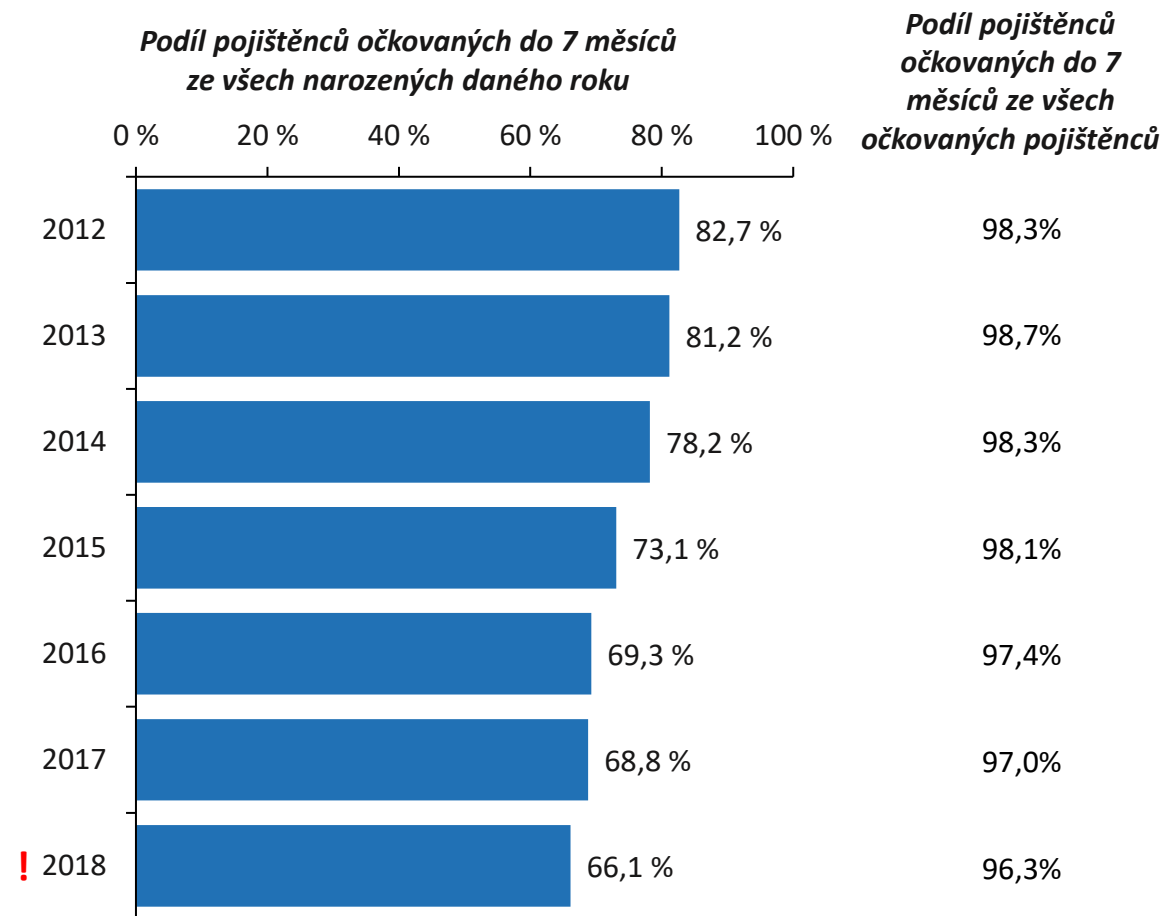
Podíl dětí narozených v daném roce a očkovaných alespoň jednou dávkou očkovací látky proti pneumokokové infekci do 7 měsíců od narození

Zdroj: NRHZS - očkování identifikováno: ATC kód J07AL01, J07AL02 nebo J07AL52, nebo výkon ze seznamu 02146, 02147, 02148, nebo výkon 02110 v kombinaci s diagnózou Z238.

Česká republika

Liberecký kraj

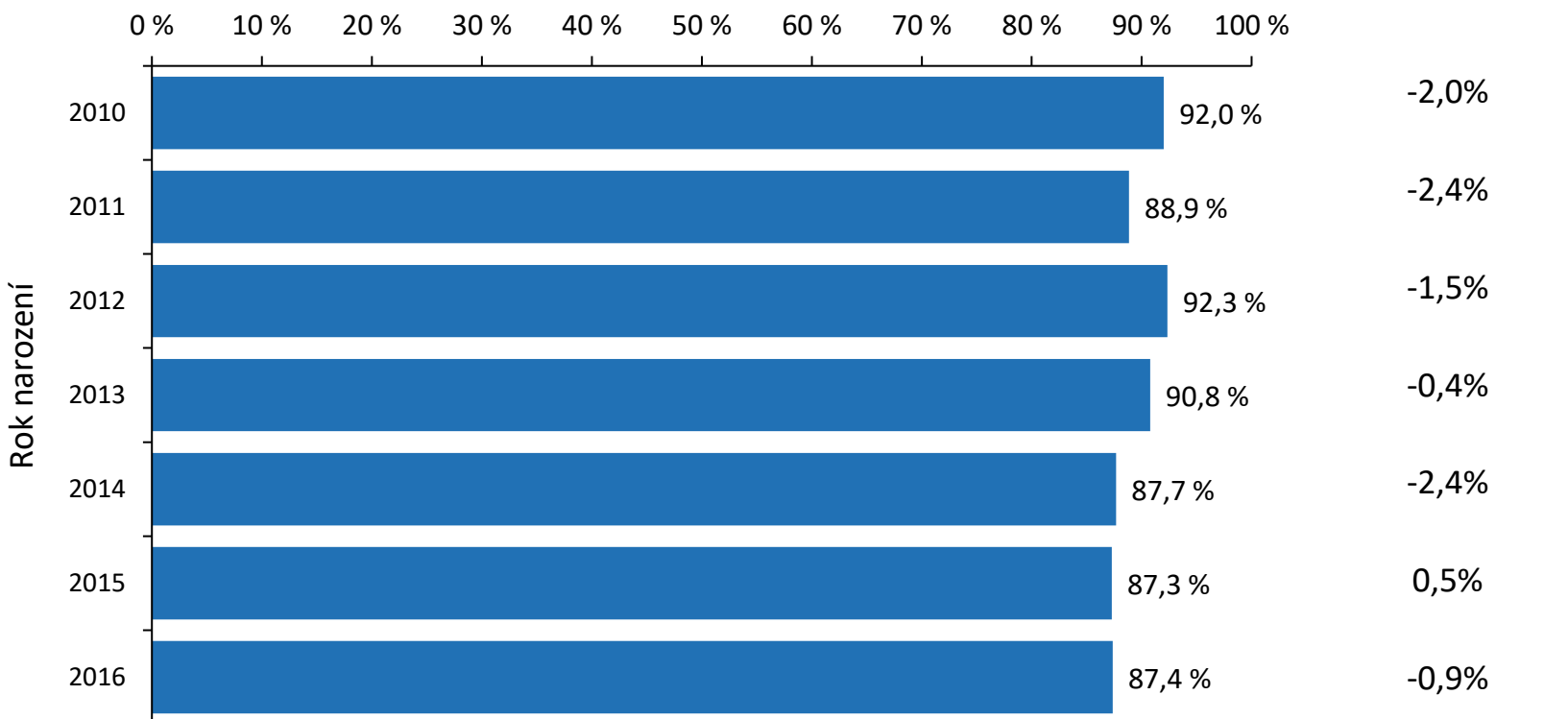

Proočkovanost dětí do 2 let včetně na spalničky, zarděnky a příušnice

Zdroj: NRHZS - očkování identifikováno pomocí ATC kódu J07BD a diagnózy Z274.

Narozené děti v daném roce, kterým byla podána první vakcína do dvou let včetně od narození.

Proočkovanost do dvou let od narození v LBK

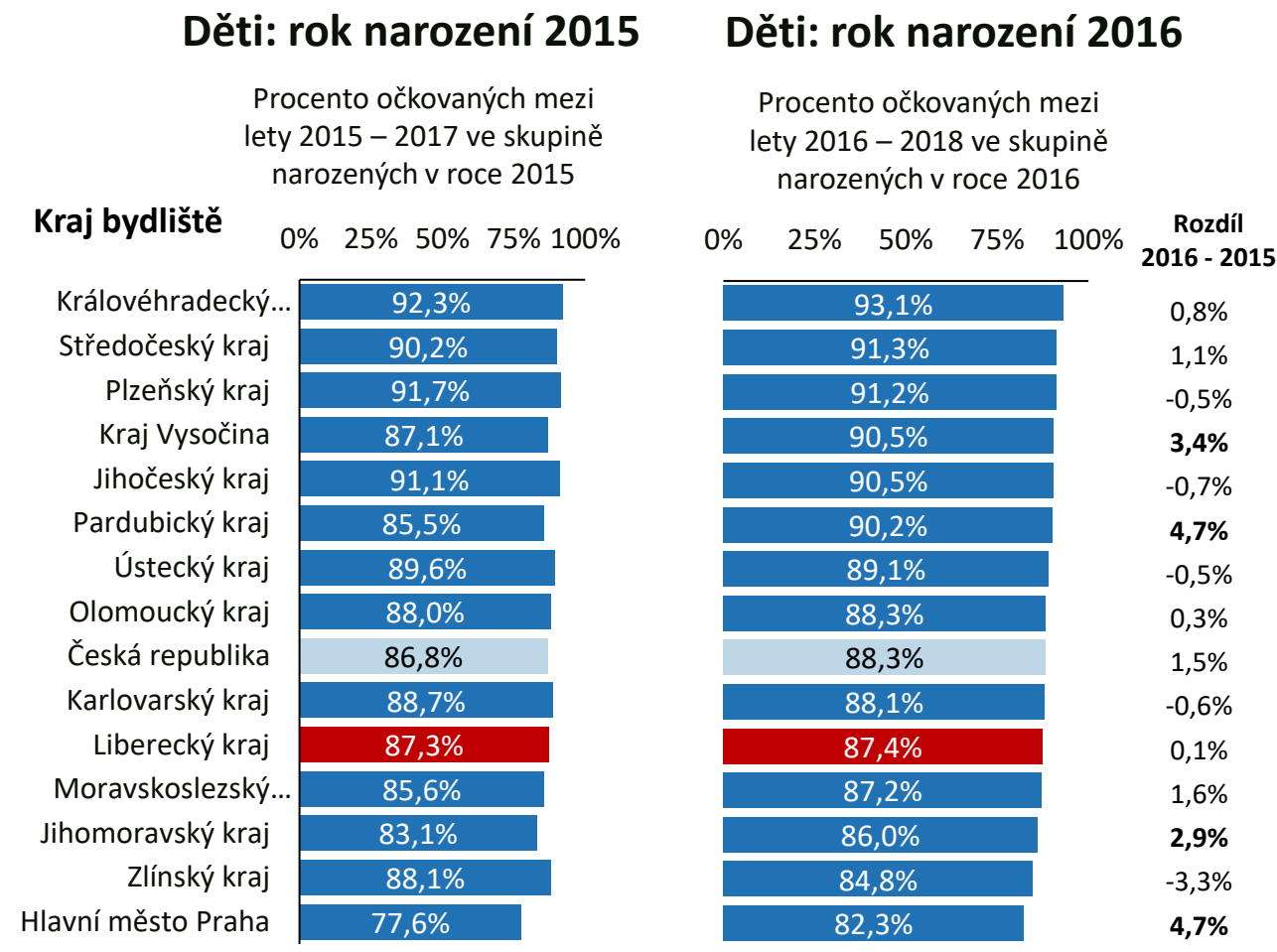
Proočkovanost dětí na spalničky, zarděnky a příušnice do dvou let včetně narozených v letech 2010 – 2016 v ČR postupně klesá (z původních 94 % na 88 %). Podle očkovacího schématu by měly být děti očkovány nejdříve první den třináctého měsíce po narození, nejpozději však do osmnáctého měsíce věku dítěte. Klesající proočkovanost je významným zdravotním problémem a v oblasti očkování je v současnosti velký prostor pro zvyšování zdravotní gramotnosti obyvatelstva.

Klesající trend v proočkovanosti je patrný ve všech regionech ČR, avšak významně nejnižších hodnot dosahuje populace v Praze v roce 2016, tj. 82,3 %.

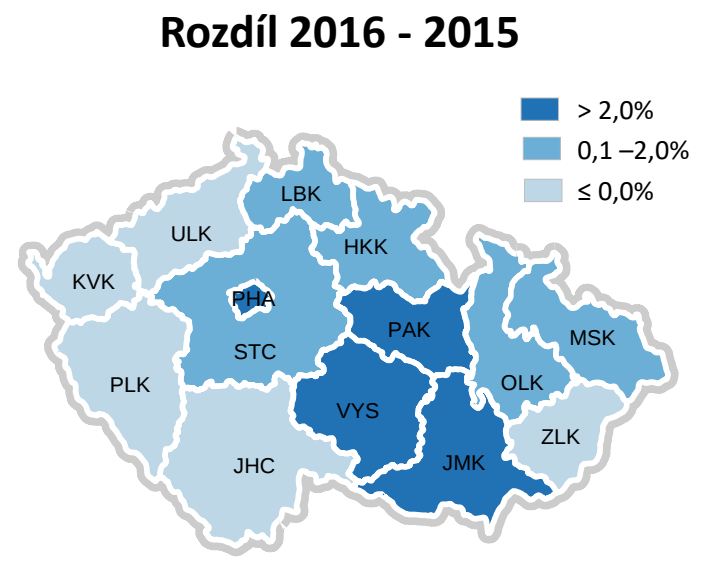
Průměrná proočkovanost dětí v LBK na spalničky, zarděnky a příušnice do dvou let včetně narozených v letech 2010–2016 je okolo 90%; i zde došlo k poklesu hodnoty z 92% (2010) na 87,4% (2016).

Proočkovanost dětí do 2 let včetně na spalničky, zarděnky a příušnice

Zdroj: NRHVS - očkování identifikováno pomocí ATC kódu J07BD a diagnózy Z274.
 Narozené děti v daném roce, kterým byla podána první vakcína do dvou let včetně od narození.

Pozn. Bydliště dětí uvažováno v roce narození.

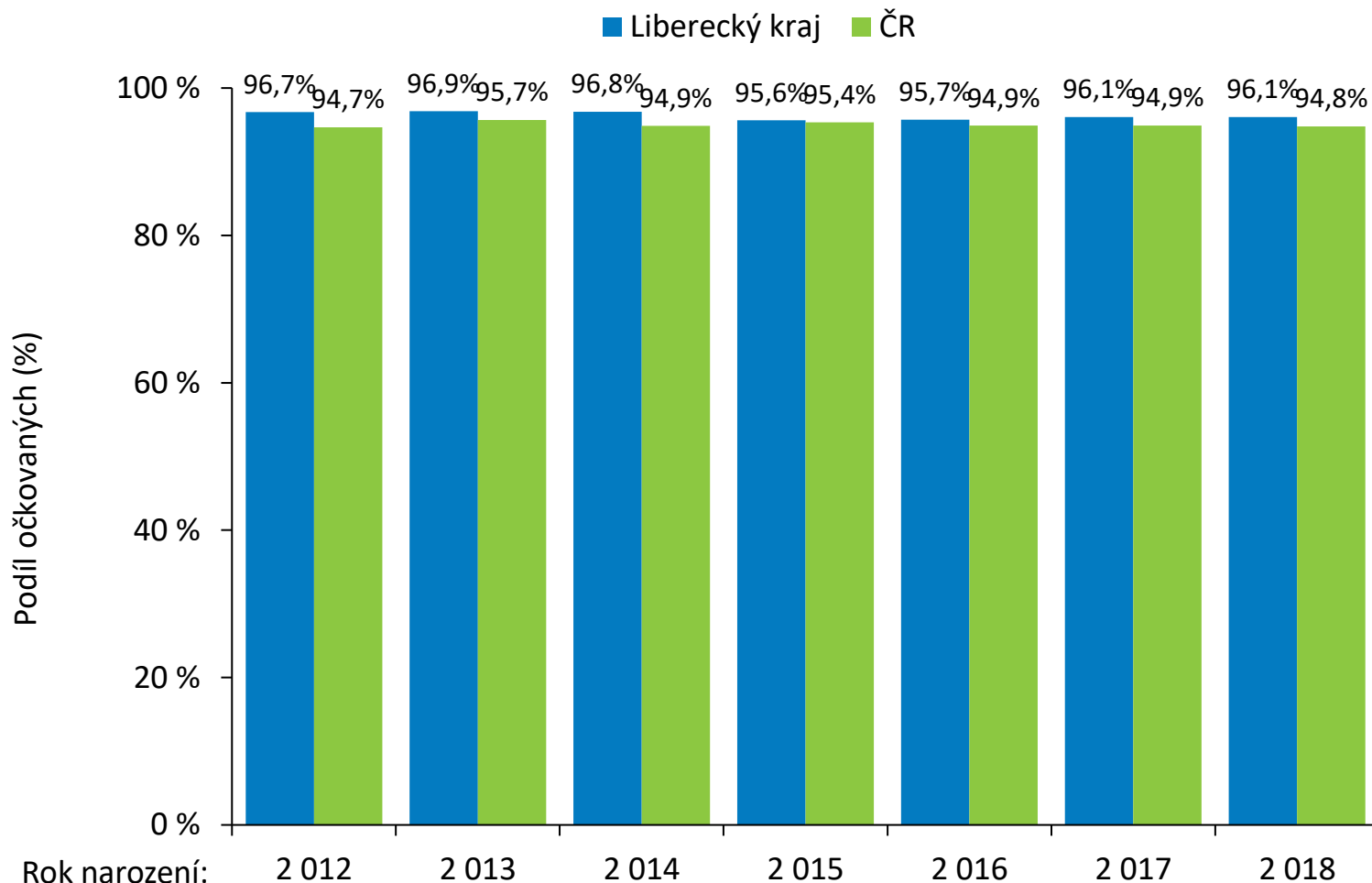
Srovnání regionů potvrzuje, že na klesající proočkovanosti dětí proti spalničkám, zarděnkám a příušnicím se nejvíce podílí Hlavní město Praha s aktuálními hodnotami 82,3%, což je významně pod průměrem ČR. Nižší hodnoty proočkovanosti vedle HMP vykazuje také Zlínský kraj, ve kterém proočkovanost v čase významně klesá. Na druhou stranu je nutné zdůraznit, že řada regionů dosahuje více jak 90% proočkovanosti. Uvedená data potvrzují potřebu regionálně specifických a cílených osvětových a vzdělávacích programů. Liberecký kraj patří mezi podprůměrně proočkované regiony.

Podíl dětí očkováných hexavakcínou v letech 2012–2018

Zdroj: NRHZS; **obyvatelé Libereckého kraje**

Očkování identifikováno pomocí ATC kódu J07CA09.

Podíl pojištěnců narozených v daném roce očkováných alespoň jednou dávkou hexavakcíny (%)

Od ledna 2018 je změna ve schématu **hexavakcíny**, a to z 3+1 na 2+1. První dávka se aplikuje od 9. týdne věku, druhá za 2 měsíce po první, to je přibližně ve 4. měsíci a třetí, přeočkování, mezi 11. a 13. měsícem věku. U očkování nedonošených platí schéma 3+1. **Základní očkovací schéma** dle vyhlášky č. 299/2010 Sb. u hexavakcin spočívá v **podání tří dávek**.

První dávka se očkuje v době **od započatého 9. týdne**, ideálně ve 3. měsíci. U dětí očkováných proti tuberkulóze se základní očkování hexavalentní očkovačnou látkou provede od započatého třináctého týdne po narození dítěte, vždy však po zhojení postvakuinační reakce po očkování proti tuberkulóze.

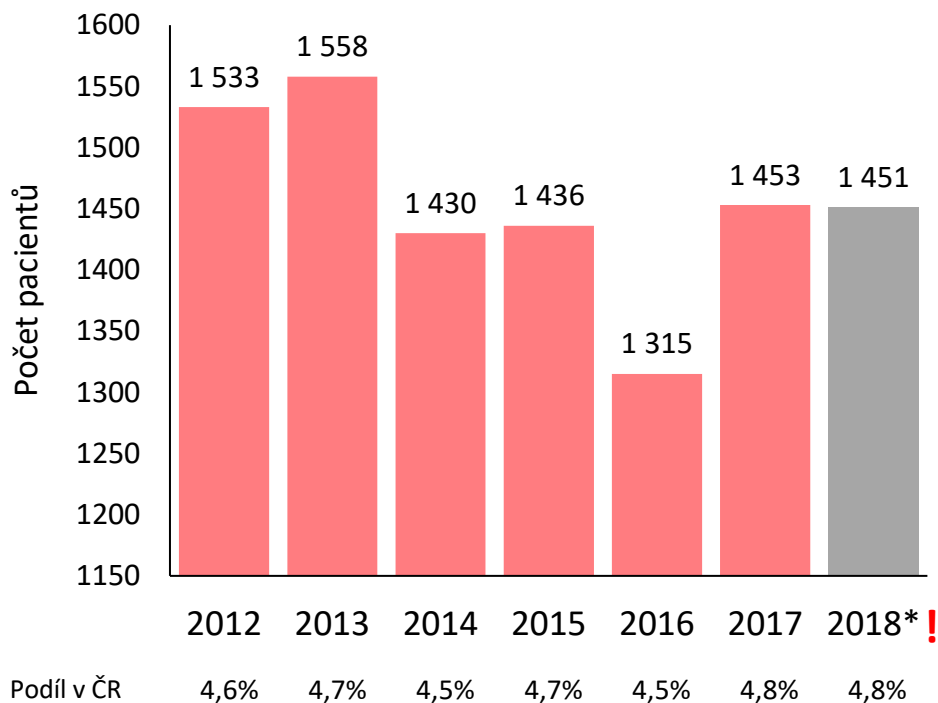
Druhá a třetí dávka se podává **v průběhu prvního roku života dítěte**, přičemž **interval mezi dávkami je 2 měsíce a 6 měsíců**.

Proočkovanost dívek (kohorta 13 let v daném roce) proti HPV

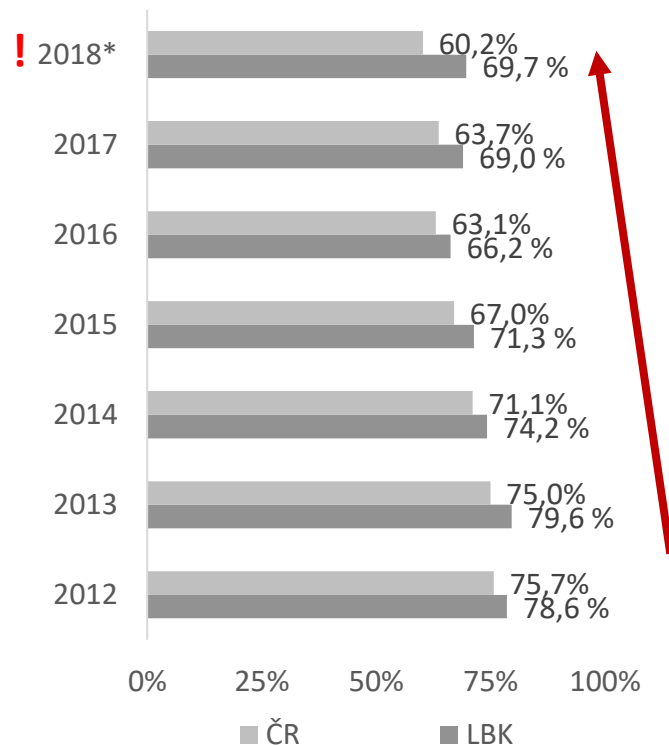
Zdroj: NRHZS, identifikováno pomocí ATC kódu J07BM a nebo jednomu z výkonů 02110, 02125 v kombinaci s diagnózou Z258; **Liberecký kraj**

Počet očkovaných v daném roce odpovídá pacientům, kteří v daném roce dosáhli 13 let a byli očkováni v daném nebo následujícím kalendářním roce.

Počet očkovaných dívek s bydlištěm v Libereckém kraji

Proočkovanost populace dívek – časový trend a srovnání LBK a ČR

Pozn. Vztaheno k dívkám ve věku 13 let daného roku.

Hrazené očkování proti HPV je k dispozici pro dívky od třináctého roku věku do dovršení čtrnáctého roku. Proočkovanost proti papilomavirům od roku 2012 do roku 2017 v ČR významně klesla (z přibližně 76% na 60%). Klesající proočkovanost je významným zdravotním problémem a v oblasti očkování je v současnosti velký prostor pro zvyšování zdravotní gramotnosti obyvatelstva.

Proočkovanost proti papilomavirům v LBK od roku 2012 do roku 2017 rovněž významně klesla (z přibližně 79% na 70%). Ačkoli jsou výsledné hodnoty v rámci regionů ČR nadprůměrné, mezi roky 2012 až 2016 byl velmi významný. Mezi roky 2016 až 2018 je odhadován opět rostoucí trend.

*Rok 2018 není uzavřen – dívky z dané kalendářní kohorty budou očkovány i v následujícím roce – jde o odhad pomocí konzervativní statistické predikce (po odhadovaném dopočtu podílu dívek dané kohorty očkovaných v dalším kalendářním roce)

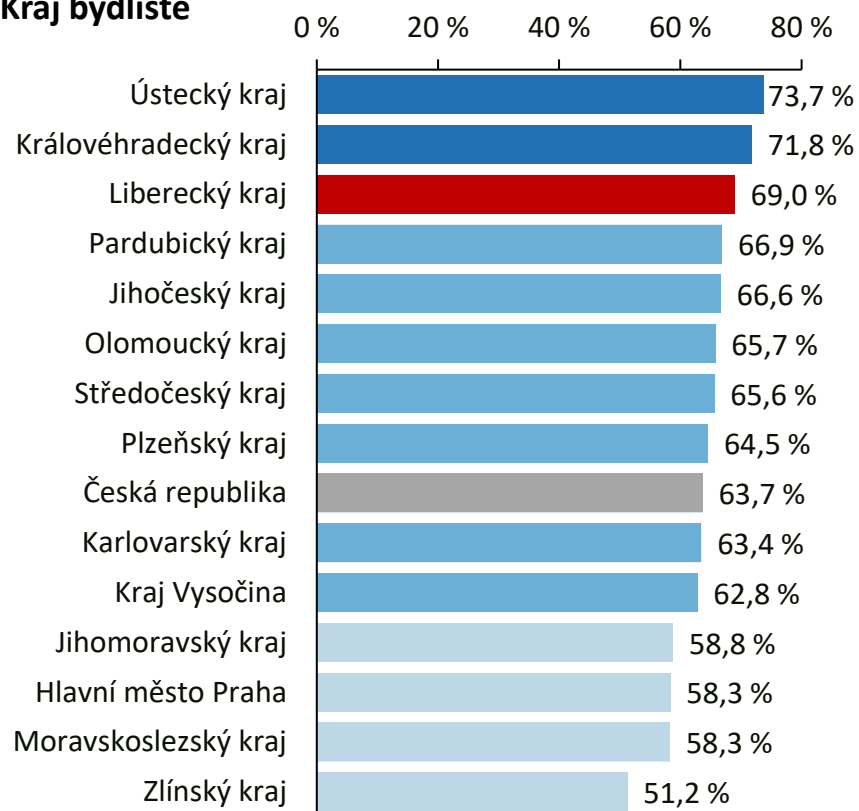
Podíl vakcinovaných dívek proti HPV v roce 2017 – kraje ČR

Zdroj: NRHZZ, identifikováno pomocí ATC kódu J07BM a nebo jednomu z výkonů 02110, 02125 v kombinaci s diagnózou Z258.

Počet očkovaných v daném roce odpovídá pacientům, kteří v daném roce dosáhli 13 let a byli očkováni v daném nebo následujícím kalendářním roce.

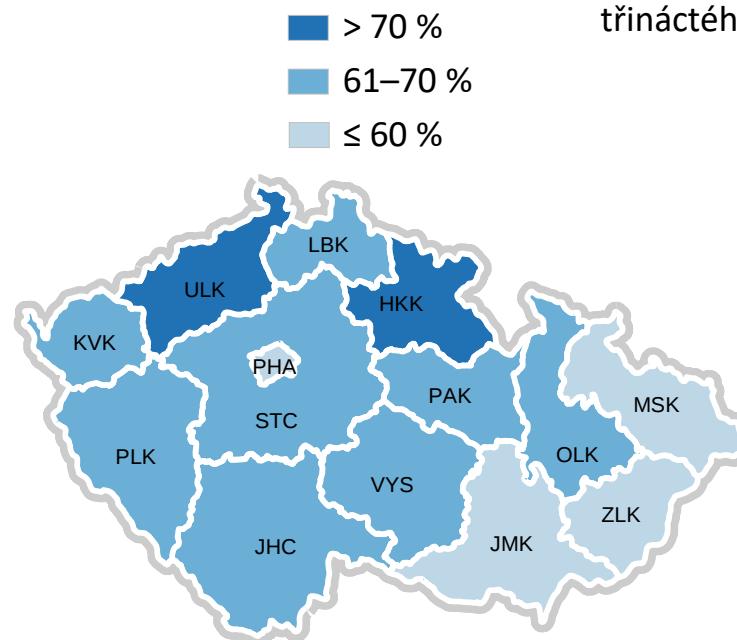
Podíl vakcinovaných patientek vzhledem k populaci žen ve věku 13 let (%)

Kraj bydliště

V roce 2017 byla patrná zřetelná značná heterogenita proočkovanosti patientek po krajích. V Ústeckém kraji dosahuje téměř 74,0 % a naproti tomu ve Zlínském kraji pouze nepatrně přesahuje 50,0 %. Liberecký kraj patří mezi regiony s nadprůměrnou proočkovaností (69%).

Hrazené očkování proti HPV je k dispozici pro dívky od třináctého roku věku do dovršení čtrnáctého roku.

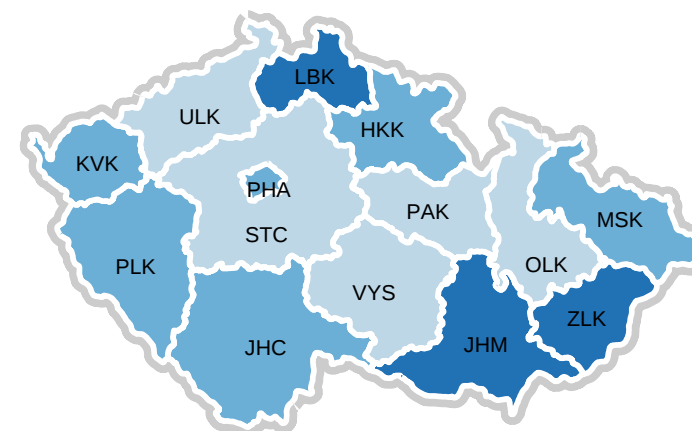
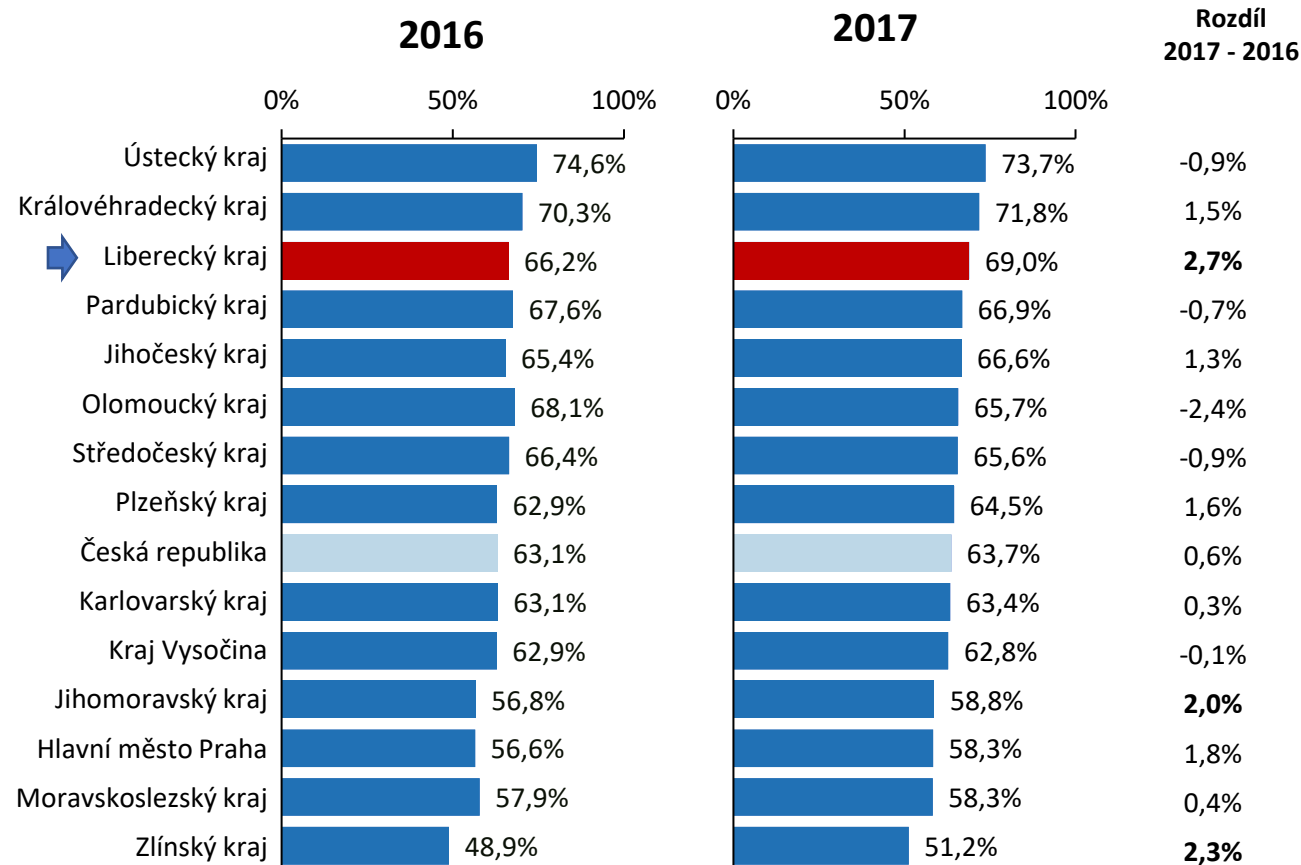

Podíl vakcinovaných dívek proti HPV – časový trend

Zdroj: NRHZS, identifikováno pomocí ATC kódu J07BM a nebo jednomu z výkonů 02110, 02125 v kombinaci s diagnózou Z258.

Počet očkováných v daném roce odpovídá pacientům, kteří v daném roce dosáhli 13 let a byli očkováni v daném nebo následujícím kalendářním roce.

Podíl vakcinovaných patientek vzhledem k populaci dívek ve věku 13 let (%)

Očkování chlapců proti HPV – počátek hrazeného očkování

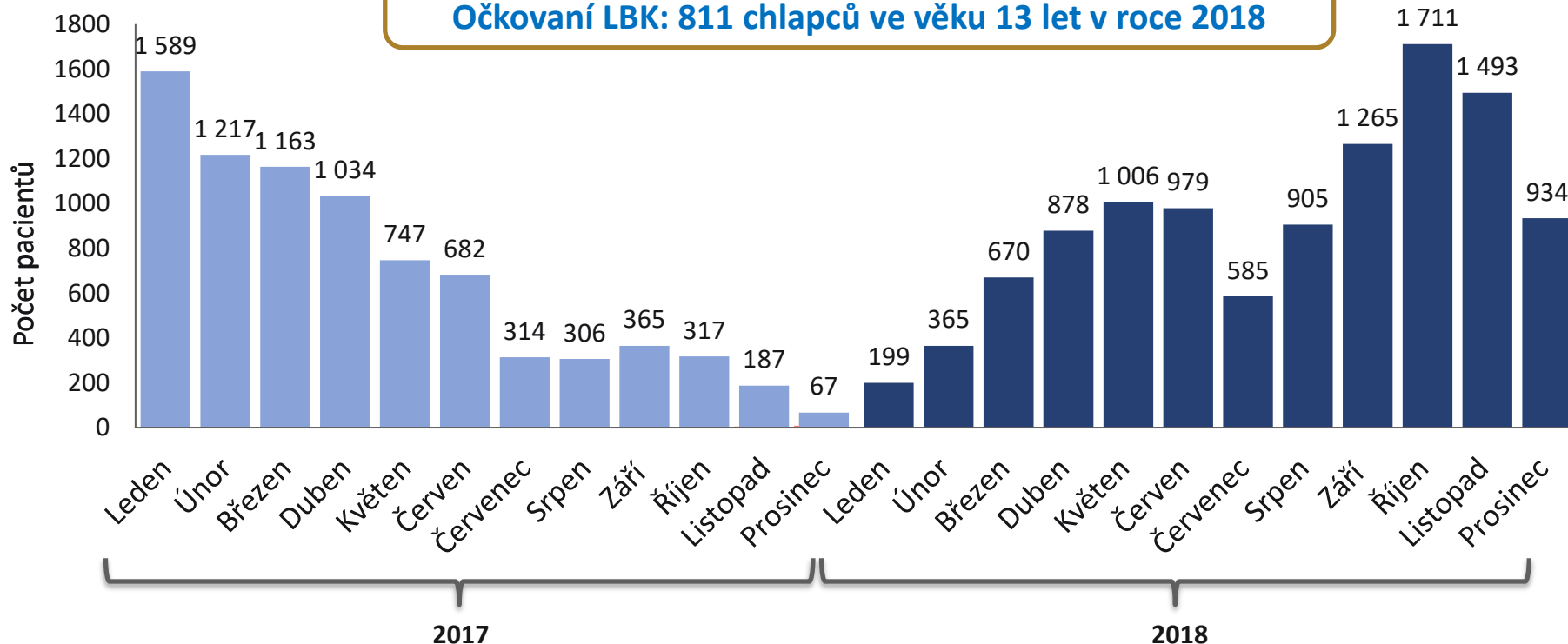
Zdroj: NRHZS, identifikováno pomocí ATC kódu J07BM a nebo jednomu z výkonů 02110, 02125 v kombinaci s diagnózou Z258; **Liberecký kraj**

Počet očkovaných v daném roce odpovídá pacientům, kteří v daném roce dosáhli 13 let a byli očkováni v daném nebo následujícím kalendářním roce.

■ Kohorta 2017, očkování v roce 2018

■ Třináctiletí očkování v roce 2018

Očkování ČR: 10 990 chlapců ve věku 13 let v roce 2018
Očkování LBK: 811 chlapců ve věku 13 let v roce 2018

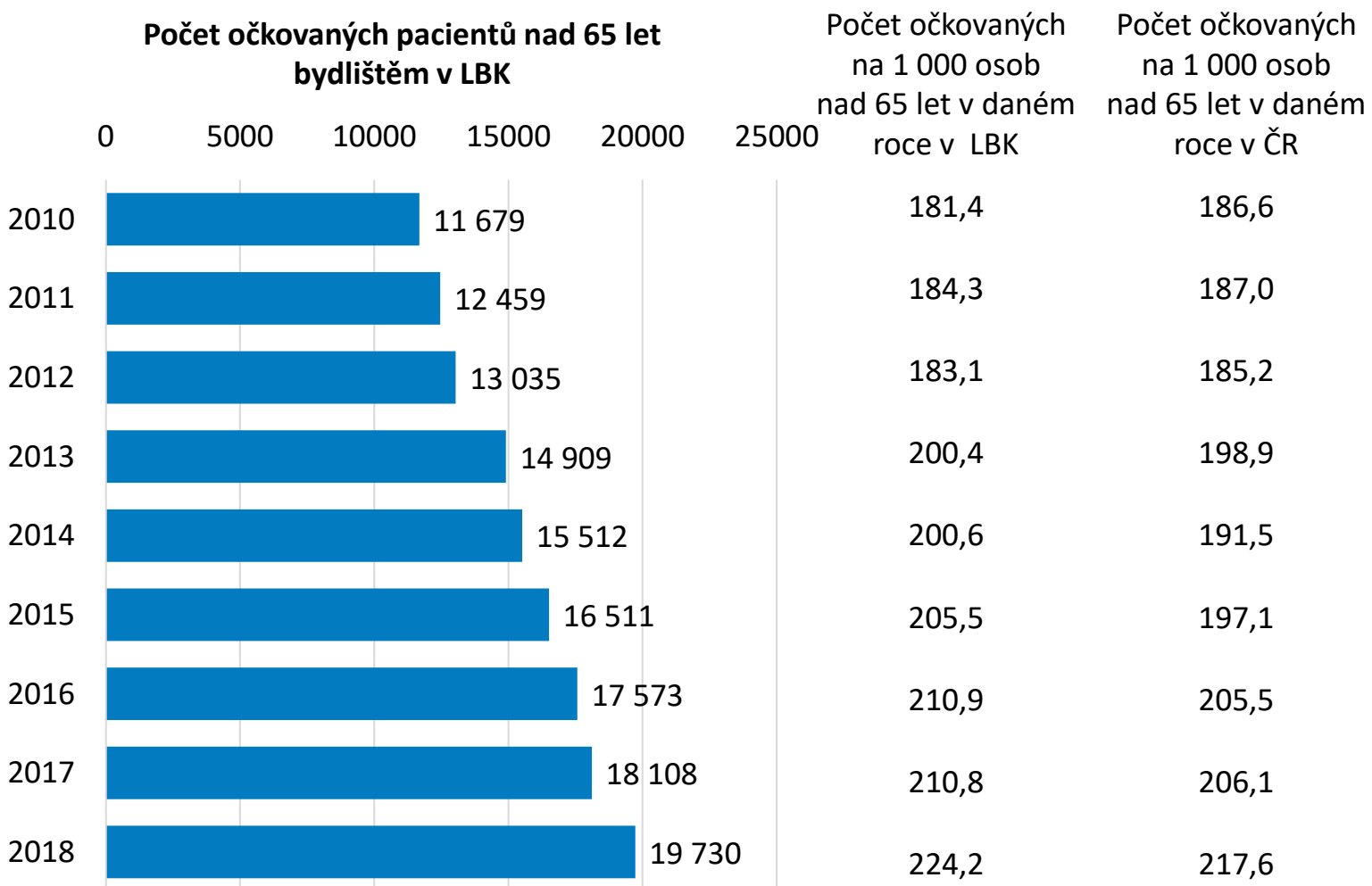
Velmi pozitivním faktem je, že nově dostupná data ukazují na významný růst počtu očkovaných chlapců.

V roce 2018 bylo v LBK proti HPV z veřejného zdravotního pojištění očkováno 811 chlapců.

Statistická predikce (po doplnění části chlapců dané kohorty očkovanych v dalším kalendářním roce) udává pro ČR 15 750 chlapců očkovaných v roce 2018 (tj. 29,7% proočkovanost).

Očkování proti chřipce u populace nad 65 let

Zdroj: NRHZS - očkování identifikováno pomocí diagnózy Z25.1 a ATC kódu J07B . Jeden pacient se může vyskytovat ve více letech.

Počet proti chřipce očkovaných pacientů nad 65 let v letech 2010 – 2018 narůstá. Nárůst absolutního počtu očkovaných pacientů v tomto časovém úseku je takřka 49%, při přepočtu na počet obyvatel jde o nárůst 31,0 očkovaných na 1 000 osob nad 65 let.

Přestože má podíl očkovaných stoupající tendenci, je zde stále velký prostor pro snížení výskytu chřipkového onemocnění pomocí zvyšování zdravotní gramotnosti obyvatelstva a zvyšování proočkovanosti.

Počet proti chřipce očkovaných pacientů u osob nad 65 let v LBK v letech 2010–2018 narůstá. Nárůst počtu očkovaných pacientů v tomto časovém úseku je 69%, při přepočtu na počet obyvatel jde o nárůst 42,8 očkovaných na 1 000 osob nad 65 let.

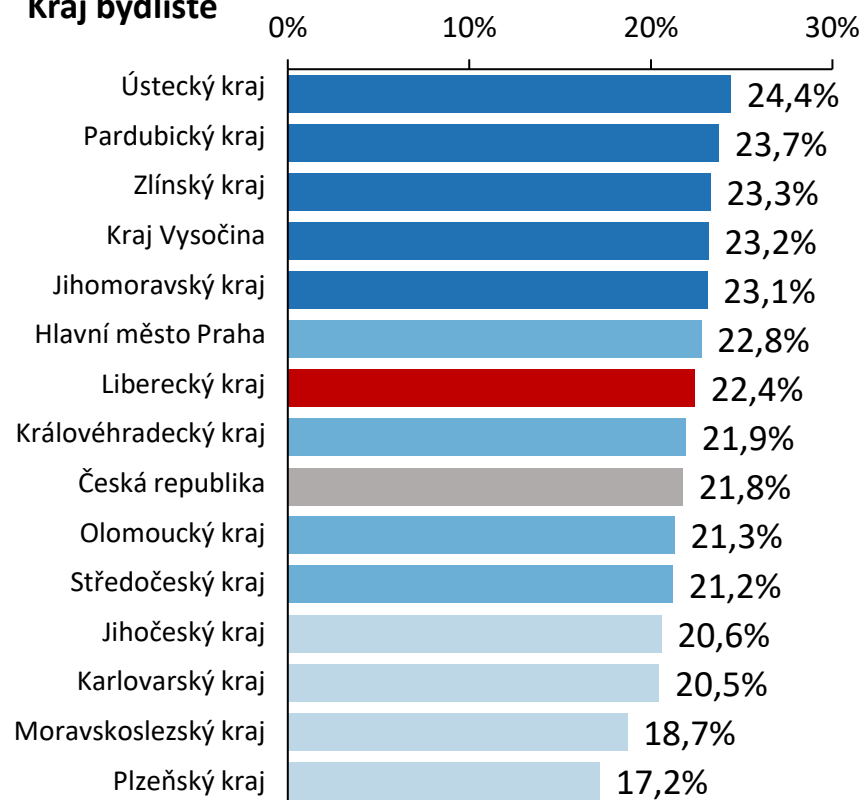
Očkování proti chřipce u populace nad 65 let: srovnání regionů

Zdroj: NRHZS - očkování identifikováno pomocí diagnózy Z25.1 a ATC kódu J07B . Jeden pacient se může vyskytovat ve více letech.

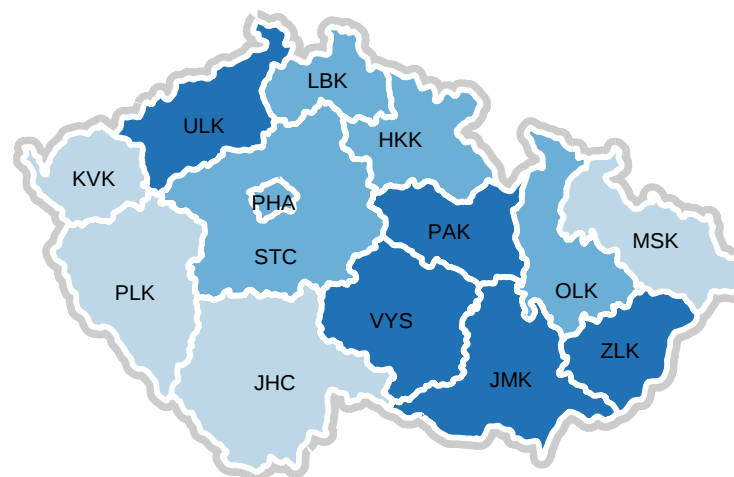
ROK 2018

**Podíl vakcinovaných pacientů nad 65 let
vzhledem k populaci nad 65 let (%)**

Kraj bydliště

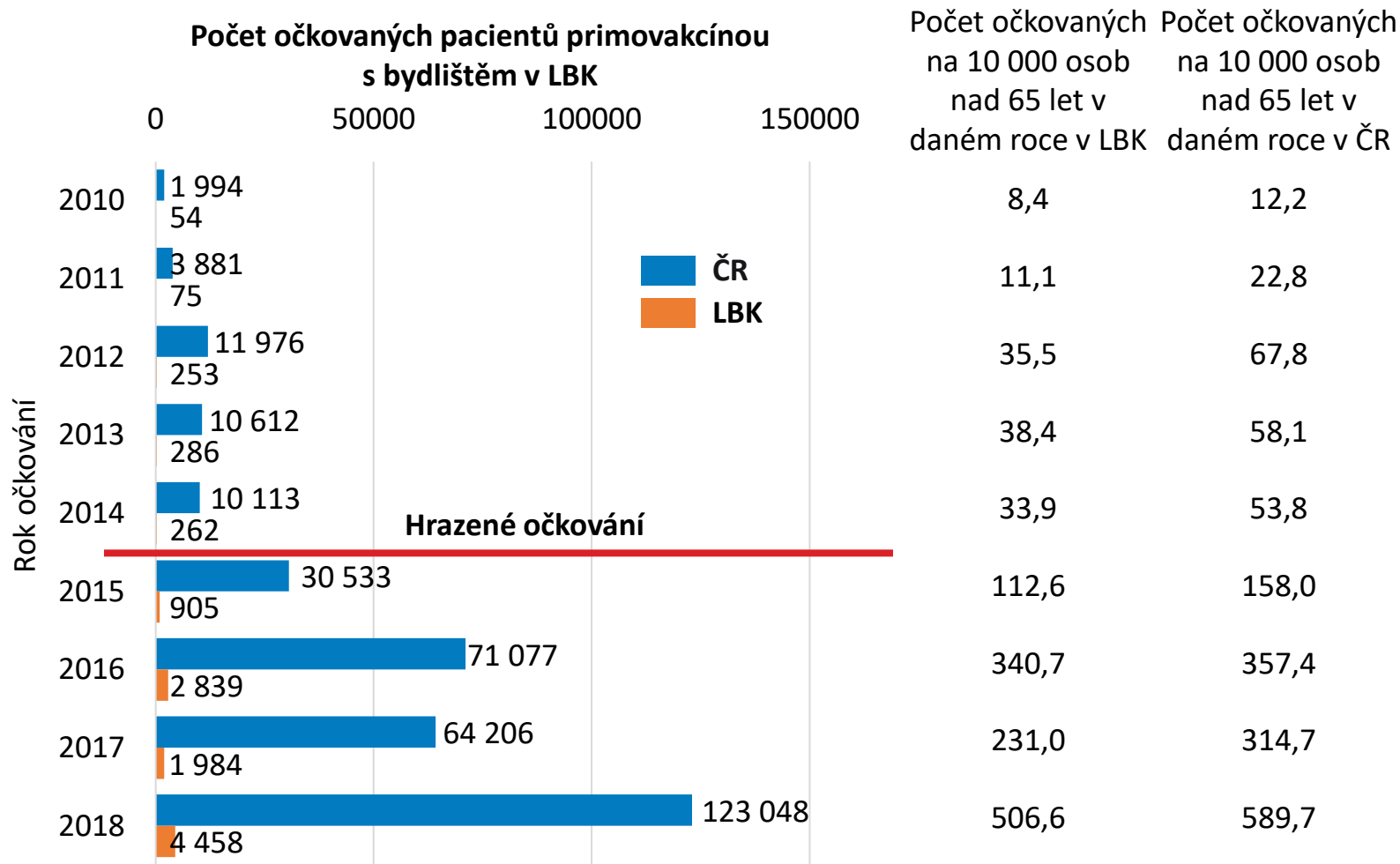
> 22%
21–22%
≤ 20%

Proočkovanosť seniorů nad 65 let proti chřipce dosahuje celorepublikově 21,8% a v čase mírně narůstá. Avšak ve shodě s dalšími ukazateli proočkovanosťi i zde pozorujeme značné rozdíly mezi regiony ČR. Nejnížší regionální hodnoty padají pod 20%. Liberecký kraj je mírně nadprůměrný.

Proočkovanost seniorů nad 65 let věku proti pneumokokové infekci

Zdroj: NRHZS; očkování identifikováno pomocí ATC kódu J07AL01, J07AL02 nebo J07AL52 a nebo výkonu ze seznamu 02146, 02147, 02148 a nebo výkonem 02110 v kombinaci s diagnózou Z238.

Od září roku 2015 platí novela zákona č. 48 o veřejném zdravotním pojištění, která ukládá pojišťovnám povinnost hradit seniorům – pojištěncům nad 65 let věku očkování proti pneumokokovým infekcím, došlo k výraznému nárůstu očkovaných pacient po roce 2015.

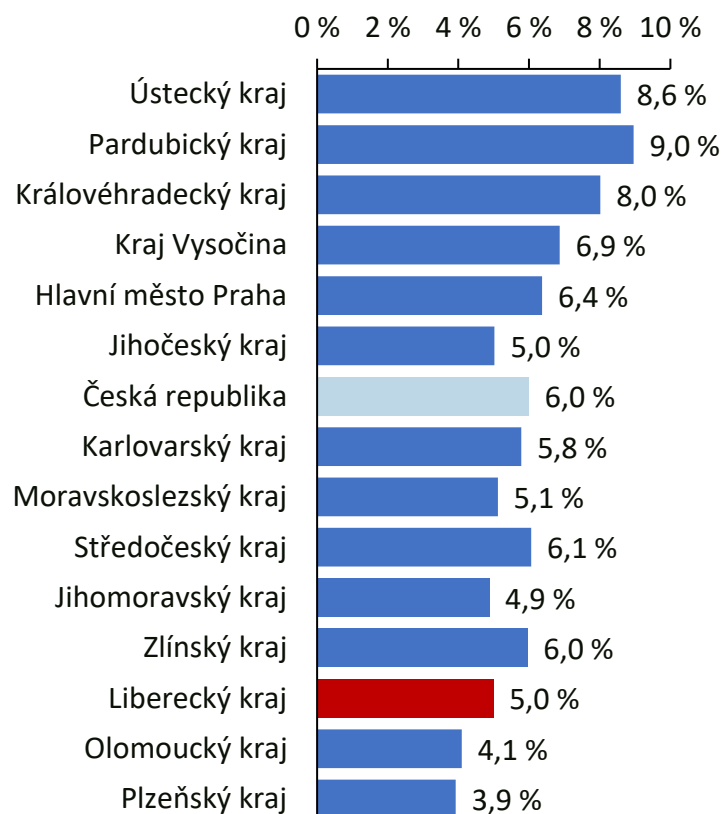
Přestože má počet očkovaných stoupající tendenci, je zde stále velký prostor pro zvyšování zdravotní gramotnosti obyvatelstva a zvyšování proočkovanosti.

Proočkovanost seniorů nad 65 let věku proti pneumokokové infekci

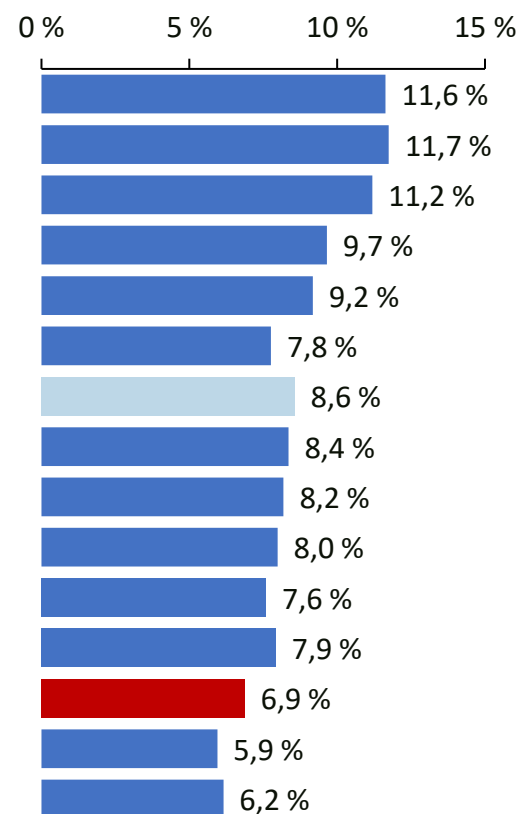
Zdroj: NRHZS; očkování identifikováno pomocí ATC kódu J07AL01, J07AL02 nebo J07AL52 a nebo výkonu ze seznamu 02146, 02147, 02148 a nebo výkonem 02110 v kombinaci s diagnózou Z238.

Proočkovanost seniorů primovakcínou proti pneumokokové infekci v krajích

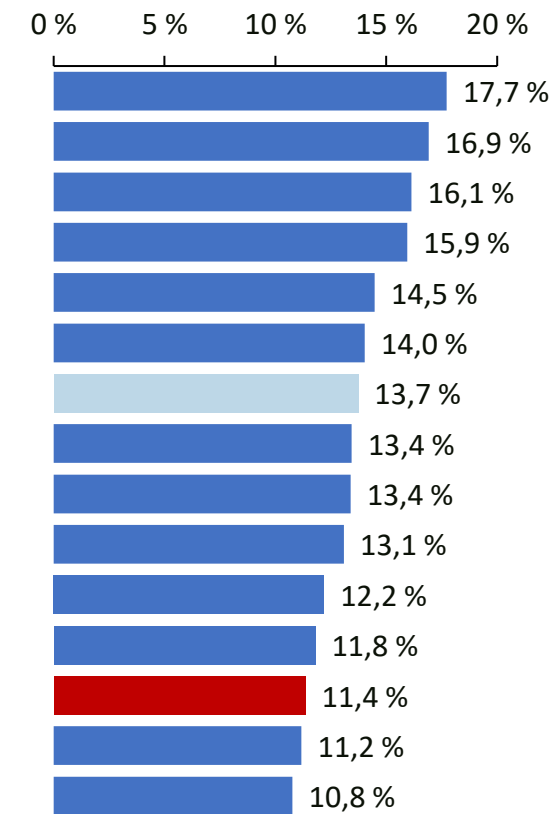
Podíl žijících seniorů
očkováných v letech 2010–2016

Podíl žijících seniorů
očkováných v letech 2010–2017

Podíl žijících seniorů
očkováných v letech 2010–2018

Proočkovanost proti chřipce u vybraných onemocnění

Zdroj dat: NRHZS 2010–2018;

Pacienti s vykázaným onemocněním v daném roce, kteří byli ve stejném roce očkováni proti chřipce.

Rok	Kardiovaskulární onemocnění (J20–J25, I30–I51, I70–I79)	CHOPN (J44)	Astma bronchiale (J45)	Onemocnění ledvin (N17–N19)	Diabetes mellitus (E10–E14)
2010	11,0%	15,5%	6,1%	16,9%	14,6%
2011	11,2%	15,9%	6,3%	17,3%	14,9%
2012	11,6%	16,3%	6,4%	17,5%	15,2%
2013	12,2%	18,0%	7,2%	18,8%	16,4%
2014	11,9%	17,8%	7,0%	18,4%	16,3%
2015	12,1%	18,3%	7,4%	18,9%	16,8%
2016	13,1%	19,7%	8,0%	19,9%	17,8%
2017	13,4%	20,1%	8,4%	19,9%	17,9%
2018	14,0%	21,2%	9,1%	20,8%	18,8%

Proočkovanost proti chřipce u pacientů s vybranými onemocněními v letech 2010–2018 mírně narůstá, avšak u žádného ze sledovaných onemocnění výrazně nepřevyšuje 20%.

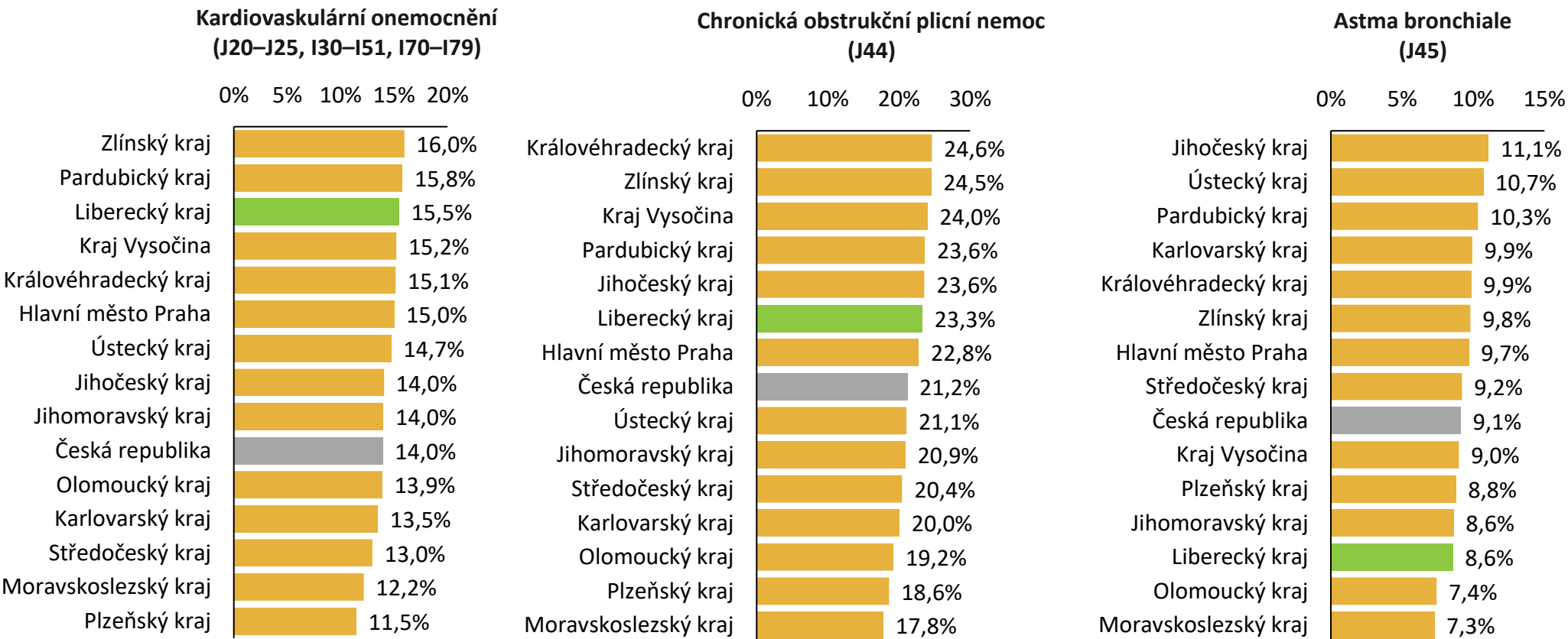
Nejvýznamnější posun lze pozorovat u pacientů s CHOPN (nárůst od roku 2010 z 15,5% na 21,2%). Nejnižší proočkovanost byla zaznamenána u pacientů s astma bronchiale (9,1%) a dále u sledovaných kardiovaskulárních onemocnění (14,0%). Naopak pacienti s onemocněním ledvin (N17–N19) vykazovali v roce 2018 proočkovanost 20,8% a pacienti trpící diabetem 18,8%.

Proočkovanost proti chřipce u vybraných onemocnění – regiony ČR I.

Zdroj dat: NRHZS 2018; Pacienti s vykázaným onemocněním v daném roce, kteří byli ve stejném roce očkováni proti chřipce

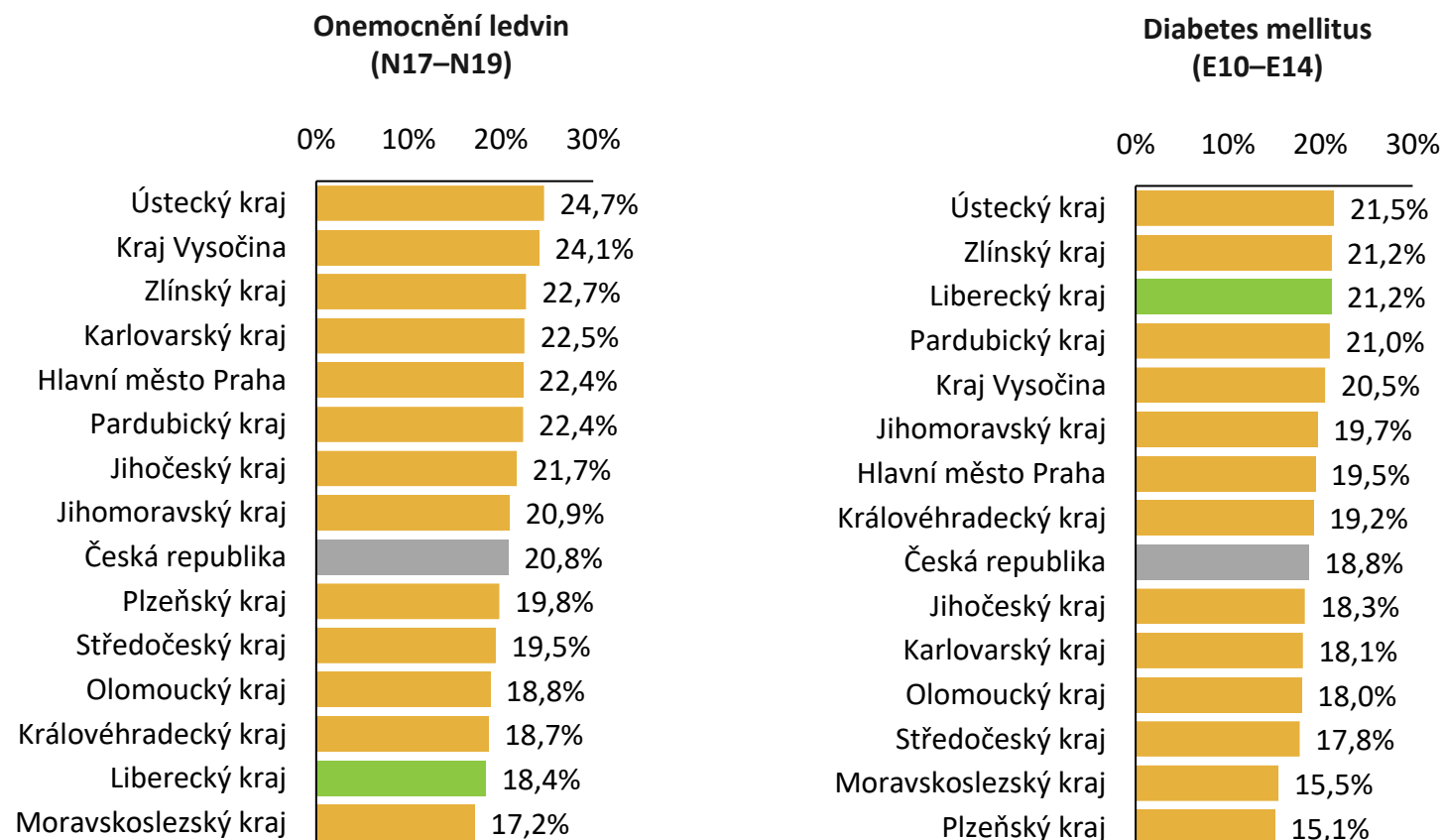
Procento očkovaných pacientů ve skupině onemocnění v roce 2018

Proočkovanost proti chřipce u vybraných onemocnění – regiony ČR II.

Zdroj dat: NRHZS 2018; Pacienti s vykázaným onemocněním v daném roce, kteří byli ve stejném roce očkováni proti chřipce

Procento očkovaných pacientů ve skupině onemocnění v roce 2018

Proočkovanost proti chřipce u pacientů s vybranými onemocněními vykazuje významné mezi-regionální rozdíly. U vybraných onemocnění je regionální rozsah mezi nejvyšší a nejnižší úrovní proočkovanosti až 4 – 8%. Konzistentně u všech zkoumaných nemocí se mezi regiony s nízkou úrovní proočkovanosti zařazuje zejména Moravskoslezský kraj a částečně též kraj Plzeňský.

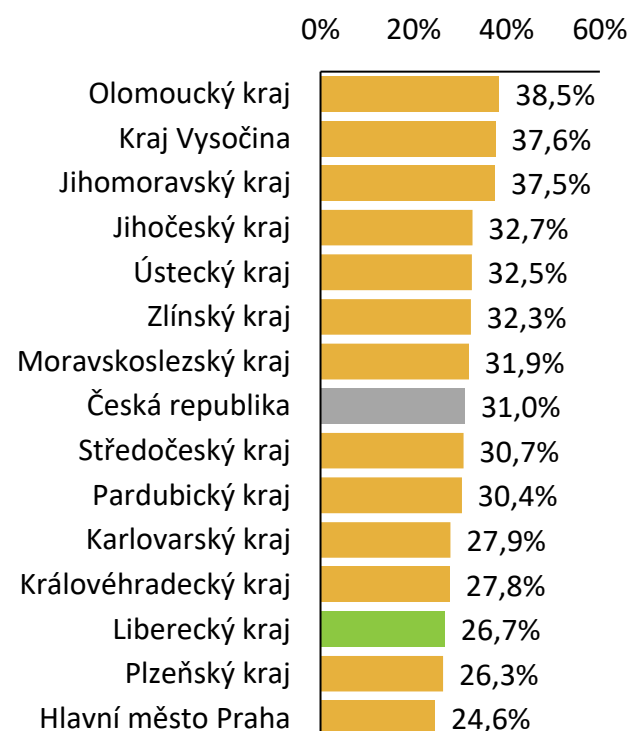
Proočkovanost proti chřipce ve vybraných zdravotnických zařízeních

Zdroj dat: NRHZS 2010–2018; Osoby umístěné v daném roce ve vybraných ZZ*, které byly ve stejném roce očkovány proti chřipce

*Vybraná ZZ: Pojištěnci umístění ve zdravotnických zařízeních (ZZ) poskytovatele dlouhodobé lůžkové péče, v domovech pro seniory, v domovech pro osoby se zdravotním postižením nebo v domovech se zvláštním režimem.

Rok	Počet osob ve vybraných ZZ	Počet (%) očkovaných proti chřipce
2010	126 573	38 099 (30,1%)
2011	129 085	38 281 (29,7%)
2012	129 761	40 269 (31,0%)
2013	133 558	41 625 (31,2%)
2014	136 352	42 094 (30,9%)
2015	140 510	43 627 (31,0%)
2016	143 141	44 796 (31,3%)
2017	147 593	46 124 (31,3%)
2018	149 750	46 481 (31,0%)

Procento očkovaných pacientů ve skupině osob vybraných ZZ v roce 2018

Osoby umístěné ve vybraných zdravotnických zařízeních dlouhodobé péče a v domovech pro seniory (příp. domovech se zvláštním režimem a domovech pro osoby se zdravotním postižením) jsou proočkovány proti chřipce z 31%. Nejvyšší úroveň proočkovanosti dosahuje Olomoucký kraj (téměř 39%) a nejnižší Praha (25%).

„ZDRAVÍ 2030“ – analytická studie

Návštěvnost preventivních prohlídek

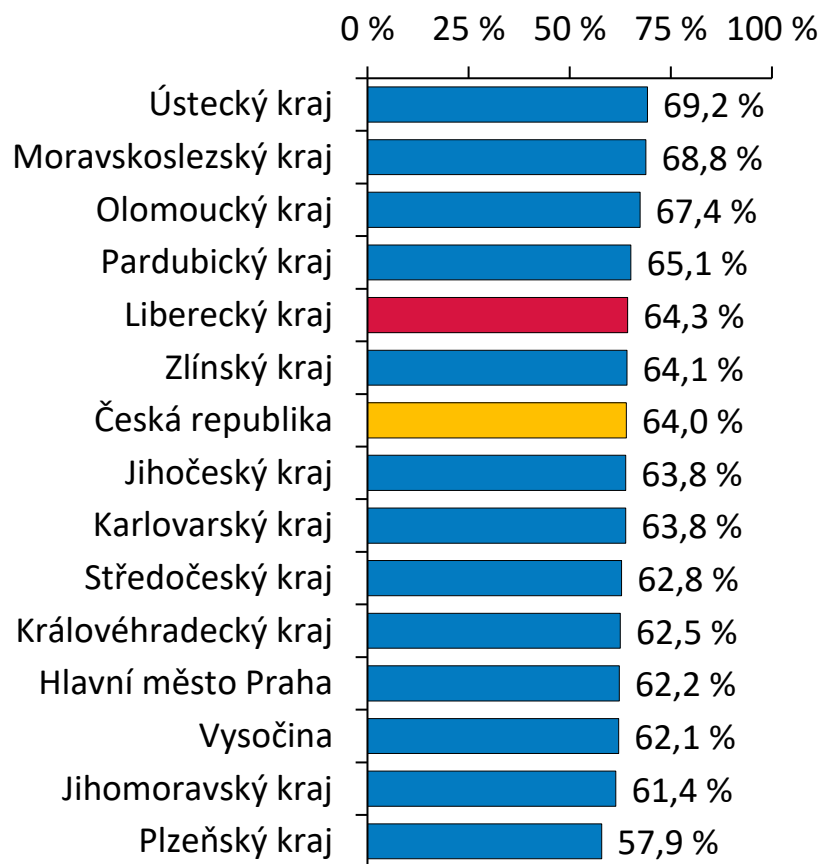

Preventivní prohlídky u praktického lékaře

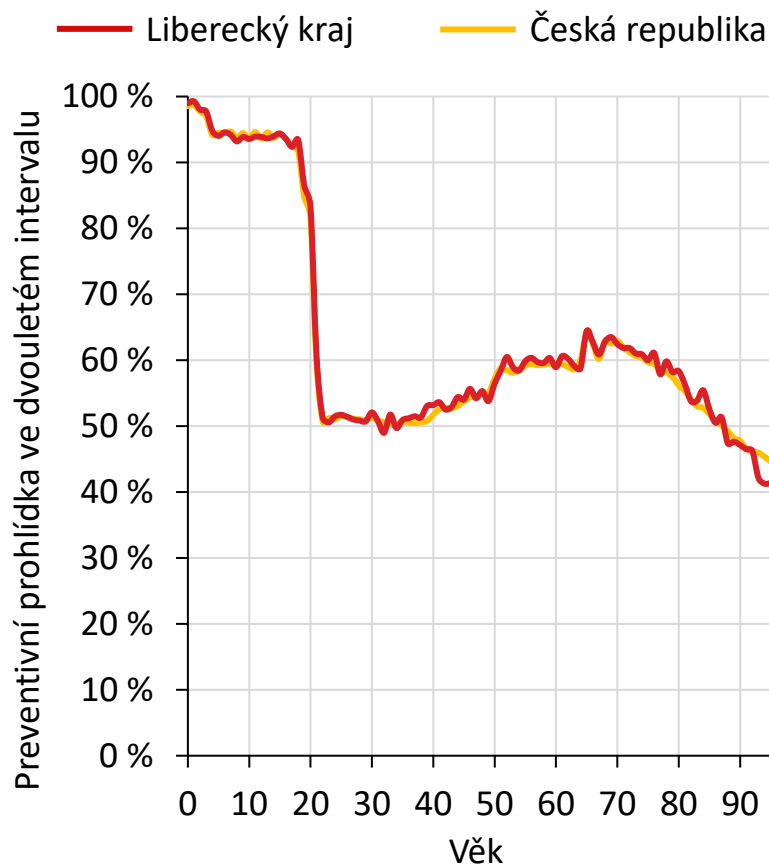
Zdroj: NRHZS 2010–2018

Definice: Osoby s vykázaným výkonem 01021, 01022, 01193, 01195, 02021 nebo 02022 u odbornosti 001 (všeobecné PL) a 002 (PL pro děti a dorost).

Podíl obyvatel jednotlivých krajů (2018), kteří v průběhu předchozích dvou let (2017/2018) absolvovali preventivní prohlídku u praktického lékaře:

Podíl obyvatel Libereckého kraje a ČR daného věku (populace 2018), kteří v průběhu předchozích dvou let 2017 a/nebo 2018 absolvovali preventivní prohlídku u praktického lékaře:

Preventivní prohlídku u praktického lékaře absolvovalo v letech 2017/2018 **64 % populace ČR** (58 % až 69 % v jednotlivých krajích). Pro srovnání, v letech 2012/2013 absolvovalo preventivní prohlídku pouze **59 % populace ČR**, jde tedy o rostoucí trend. Velmi dobré pokrytí populace preventivními prohlídkami je dosahováno u dětské populace. V letech 2017/2018 byla preventivní prohlídka u dětí zaznamenána ve více než 95 % případů. Avšak po dosažení dospělosti dochází k prudkému poklesu a u dospělé populace ČR je zaznamenána preventivní prohlídka pouze v 50–60 % případů (průměr přes všechny věkové skupiny). U populace Libereckého kraje je účast na preventivních prohlídkách v porovnání s celorepublikovými hodnotami napříč všemi věkovými kategoriemi srovnatelná s průměrem.

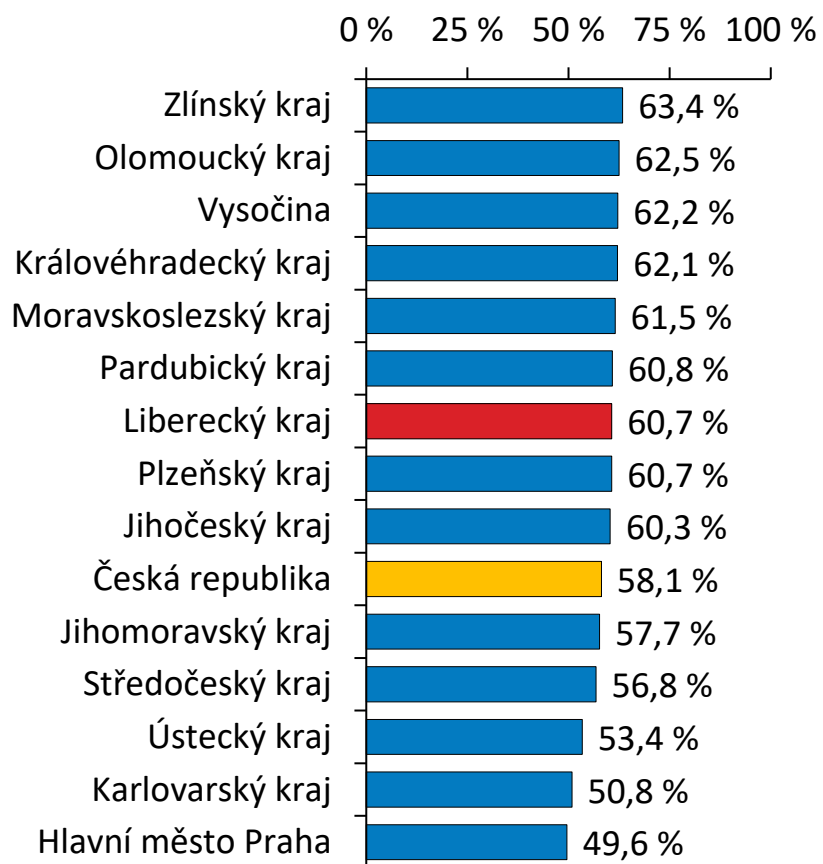
Preventivní prohlídky jsou hodnoceny v rámci dvouletého intervalu (± 90 denní tolerance), jelikož osoba má nárok na všeobecnou preventivní prohlídku u praktického lékaře 1x za dva roky.

Orální zdraví – preventivní prohlídky

Zdroj: NRHZS 2010–2018

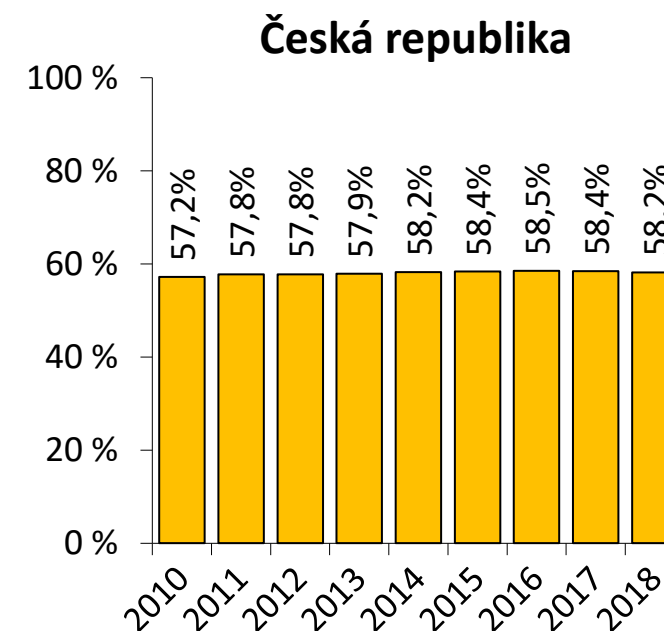
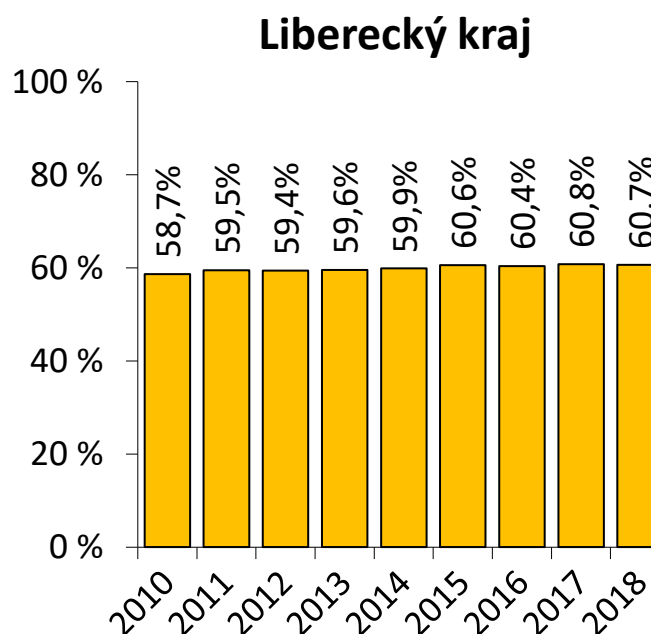
Definice: Osoby s vykázaným výkonem 00900, 00901 nebo 00946 u odbornosti 014 = praktické zubní lékařství.

Podíl obyvatel jednotlivých krajů s preventivní zubní prohlídkou u stomatologa v roce 2018:

Podíl osob s alespoň 1 preventivní zubní prohlídkou u stomatologa v daném roce se v ČR stabilně drží na hodnotě 58 %. Podíl osob navštěvujících stomatologa se mezi jednotlivými regiony výrazně liší. V okresech Jablonec nad Nisou, Chomutov, Cheb a v Hl. m. Praha je četnost preventivních návštěv pod 50 %, naopak nejvyšší návštěvnost je v okresech Semily (86 %) a Rychnov nad Kněžnou (71 %).

Podíl osob, které absolvovaly preventivní zubní prohlídku u stomatologa v daném roce:

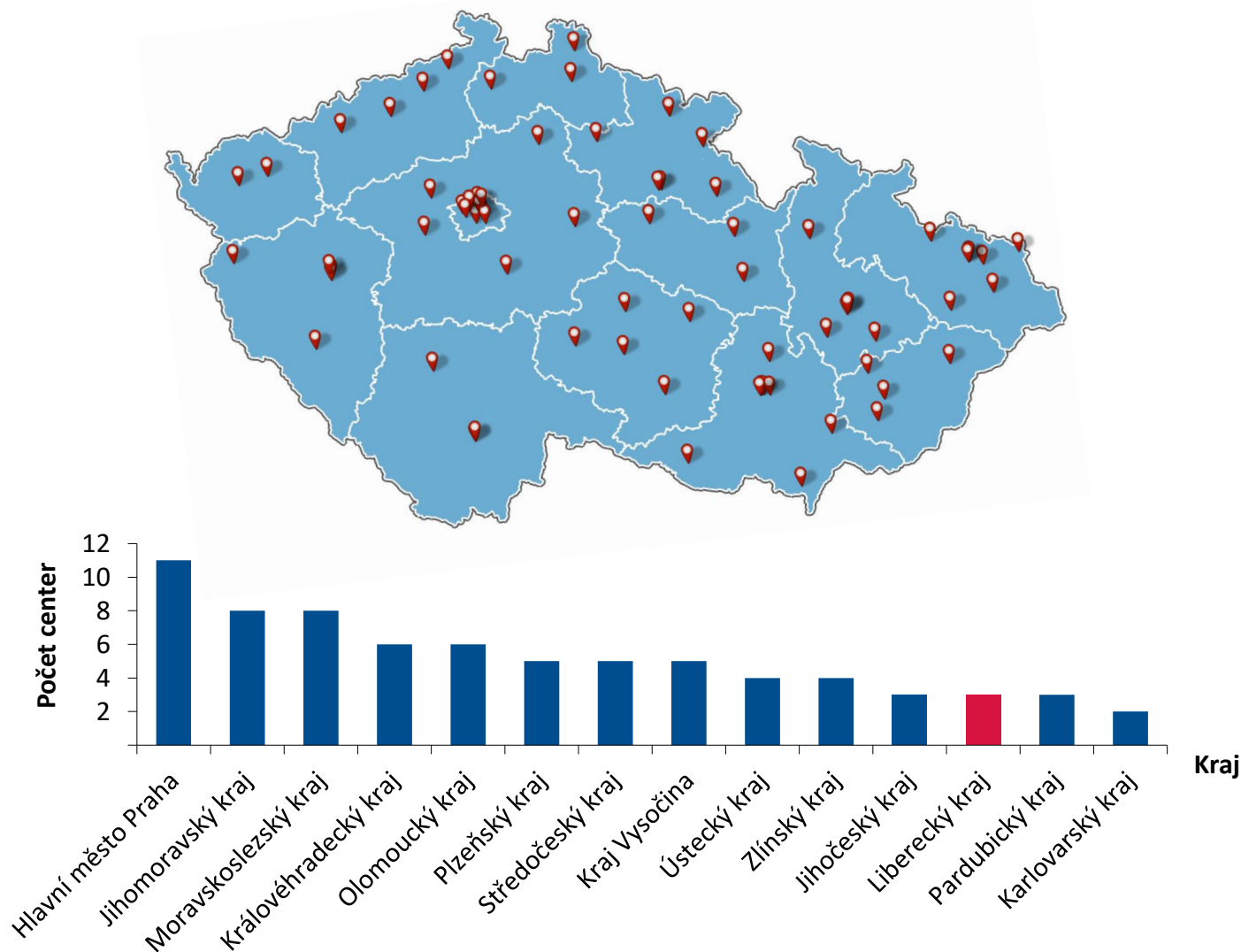
„ZDRAVÍ 2030“ – analytická studie

Časný záchyt onemocnění - screeningové programy
Mamografický screening

Síť mamografických screeningových center v České republice

Zdroj: www.mamo.cz, ÚZIS ČR

V České republice je v současné době celkem **73 screeningových mamografických center** (včetně satelitních pracovišť).

V Libereckém kraji jsou 3 **akreditovaná screeningová centra**.

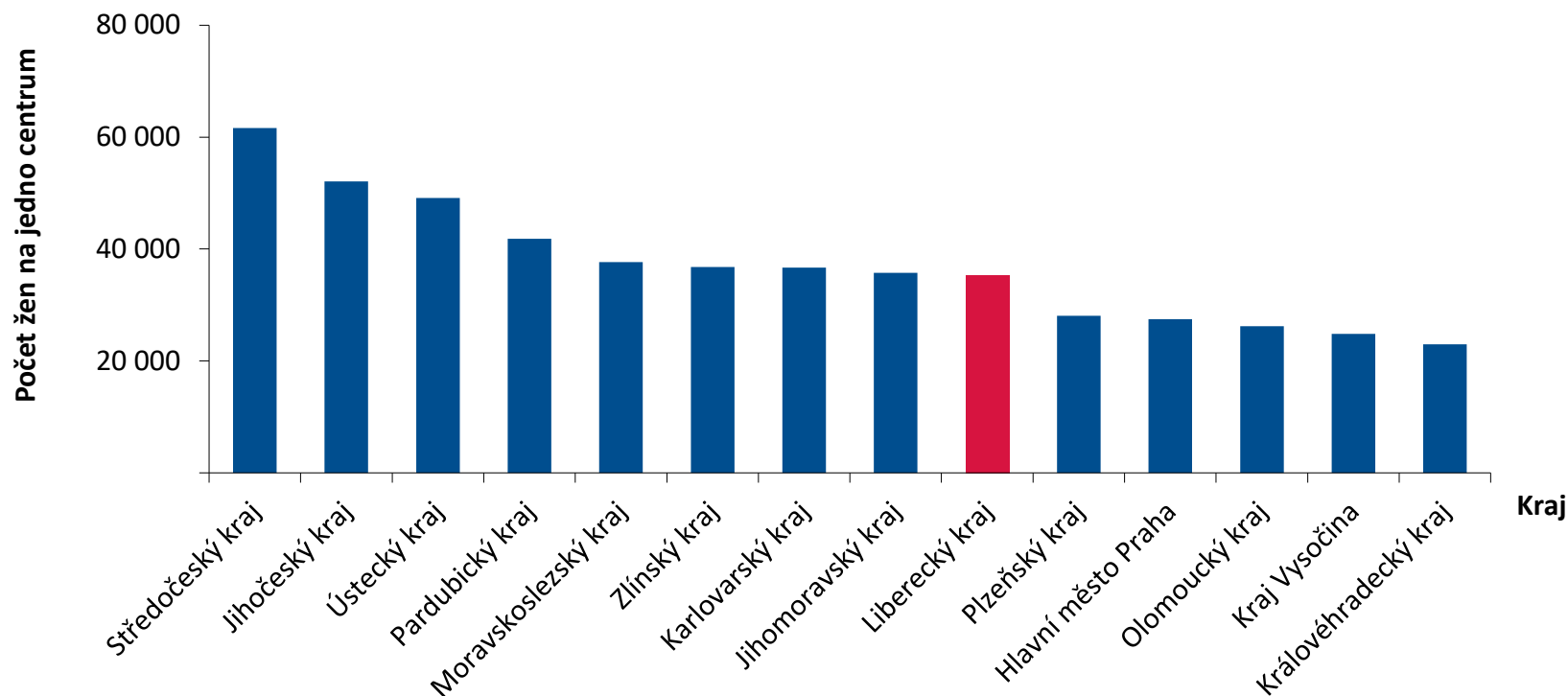
Pozn. Jedná se o aktuální seznam pracovišť k únoru 2019.
Bližší informace o centrech naleznete na oficiálních webových stránkách programu: <http://www.mamo.cz>
Pozn. Jednotlivá centra se v mapě mohou překrývat.

Počet žen z cílové populace na jedno screeningové centrum

Zdroj: Český statistický úřad

V ČR celkem 2 562 345 žen v dané cílové populaci, 73* mamografických screeningových center

Ženy ve věku od 45 let

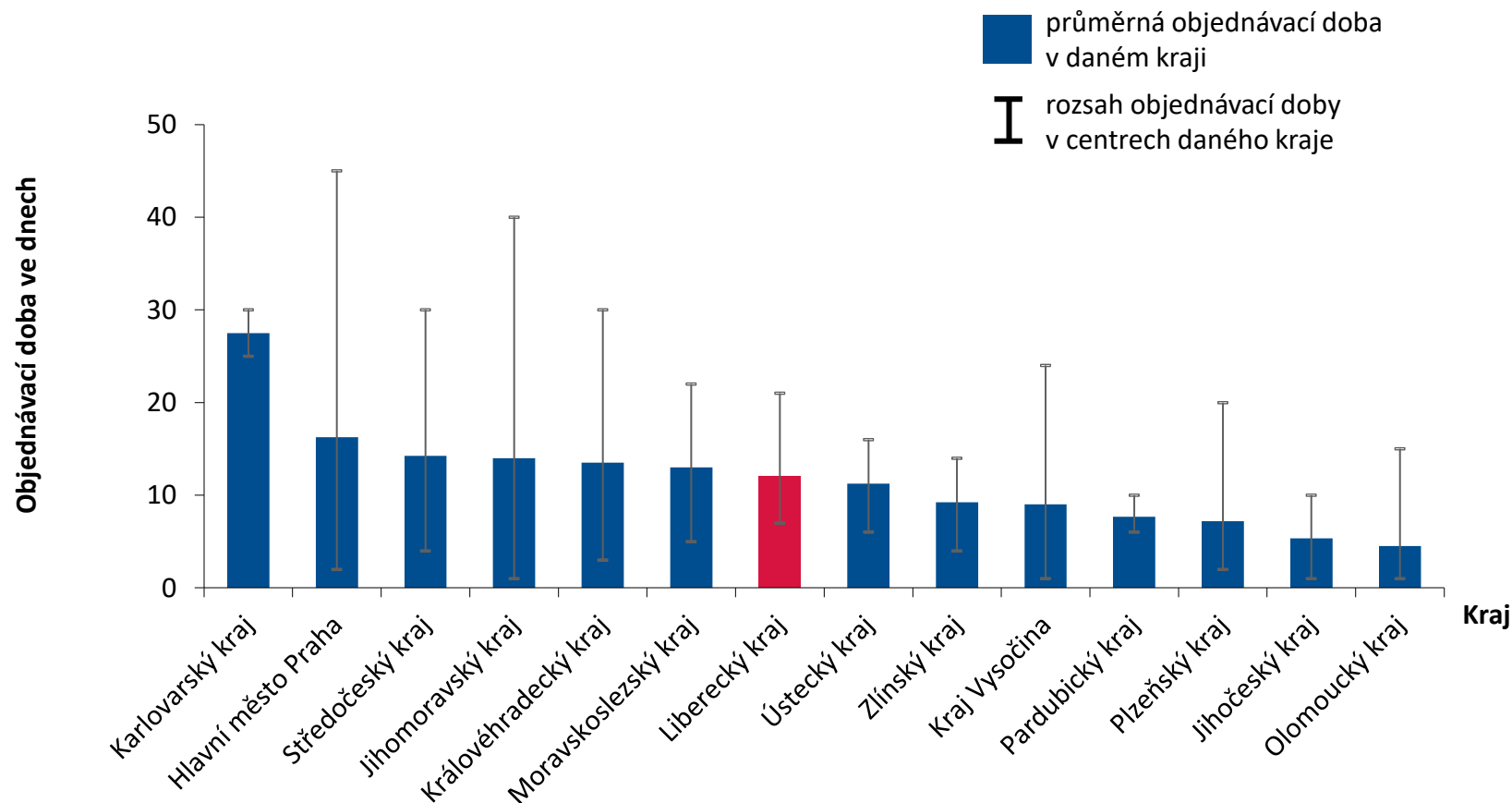
V rámci ČR připadá na jedno centrum 35 101 žen (rozsah mezi kraji 22 977–61 603).

Potenciální zátěž v Libereckém kraji je v regionálním srovnání průměrná a dosahuje 35 354 žen na centrum.

Průměrná objednávací doba dle kraje

Zdroj: www.mamo.cz

Průměrná objednávací doba uváděná jednotlivými centry na stránkách www.mamo.cz

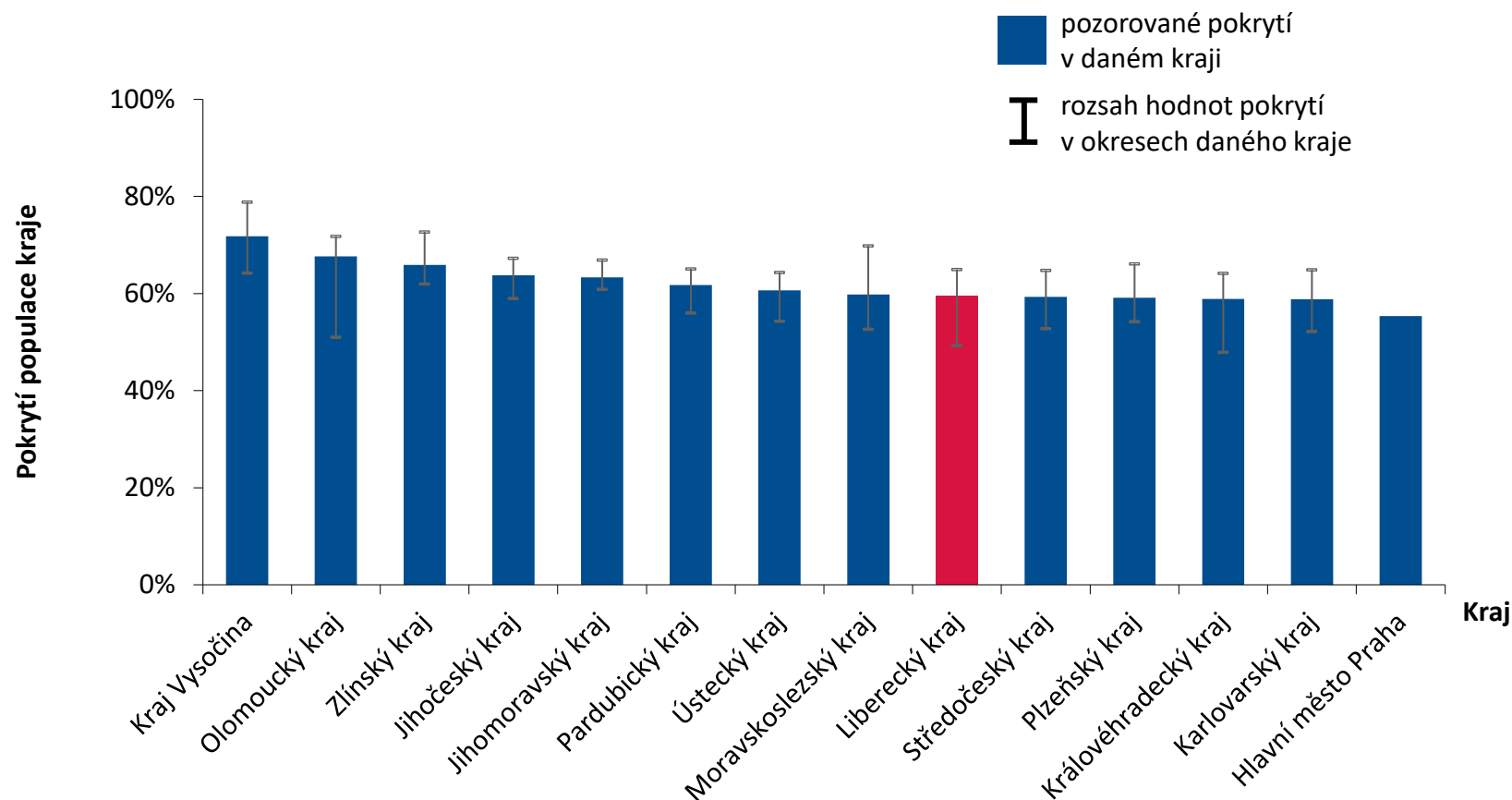
V Libereckém kraji se nachází 3 akreditovaná screeningová centra, jejichž průměrná **objednávací doba je 12 dní**. Hodnota je ve srovnání s ostatními kraji průměrná.

Pozn. Údaje byly vyexportovány k únoru 2019 z webových stránek www.mamo.cz (včetně satelitních pracovišť): <http://www.mamo.cz/index.php?pg=mamograficky-screening--centra--seznam> (hodnocen údaj „Obj. doba“)

Pokrytí cílové populace screeningem karcinomu prsu dle kraje

Zdroj: údaje zdravotních pojišťoven, ÚZIS ČR

Provedené screeningové mamografie v období 2016–2017, celkem 1 068 985 vyšetření
Ženy ve věku 45–69 let

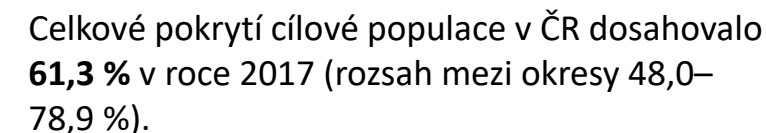

V roce 2017 dosahovalo pokrytí v ČR **61,3 %** (krajích lze sledovat rozmezí od 55,3 % do 71,8 %).

Ve srovnání krajů dosahuje Liberecký kraj mírně nižší hodnoty pokrytí cílové populace (**59,5 %**).

Provedené screeningové mamografie v období 2016–2017, celkem 1 068 985 vyšetření
Ženy ve věku 45–69 let

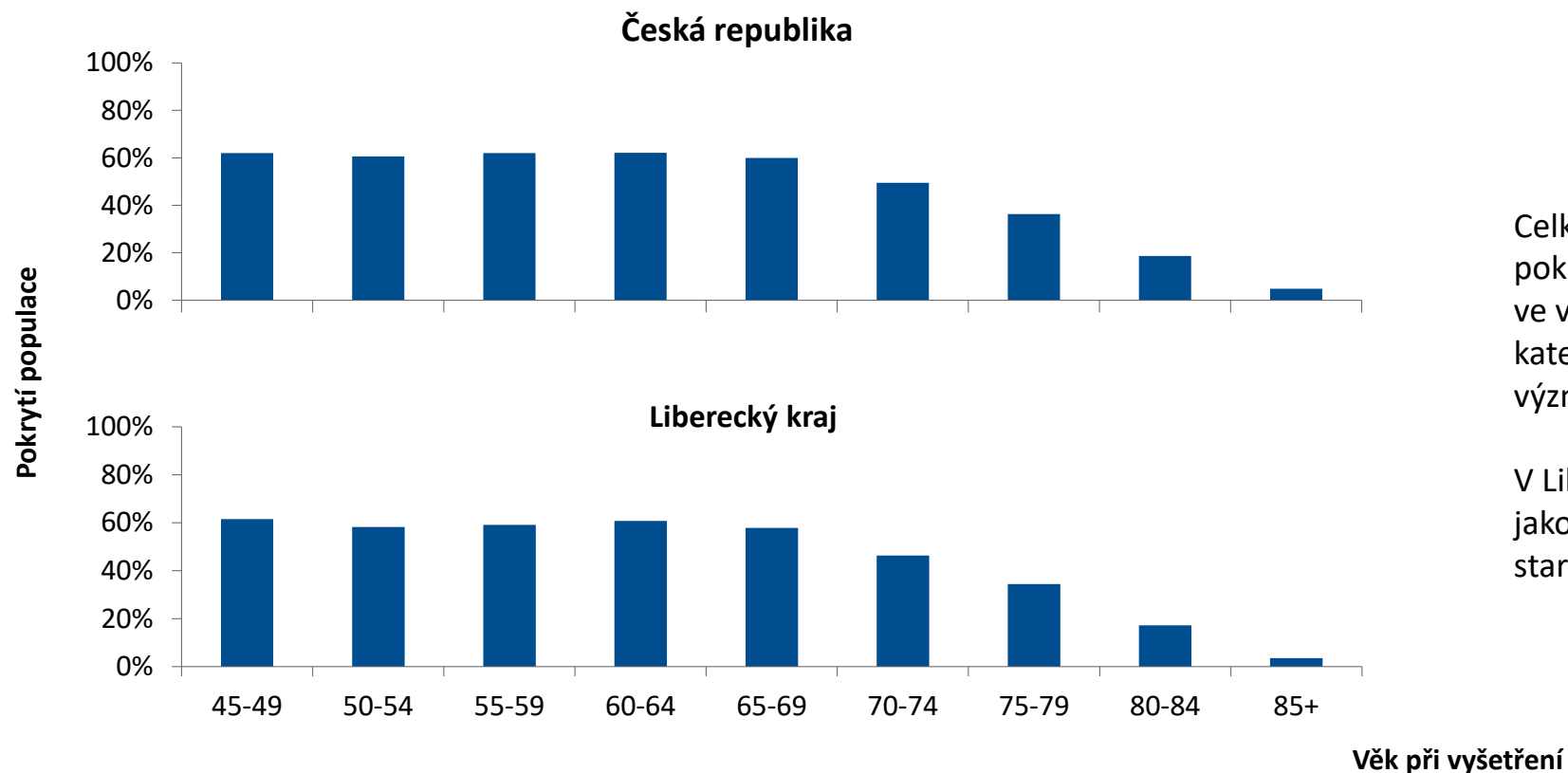

S výjimkou okresu Česká Lípa je v okresech Libereckého kraje míra pokrytí nižší než celorepublikový průměr.

Pokrytí cílové populace screeningem karcinomu prsu dle věku

Zdroj: údaje zdravotních pojišťoven, ÚZIS ČR

Provedené screeningové mamografie v letech 2016–2017, celkem 1 338 434 vyšetření
Ženy ve věku od 45 let

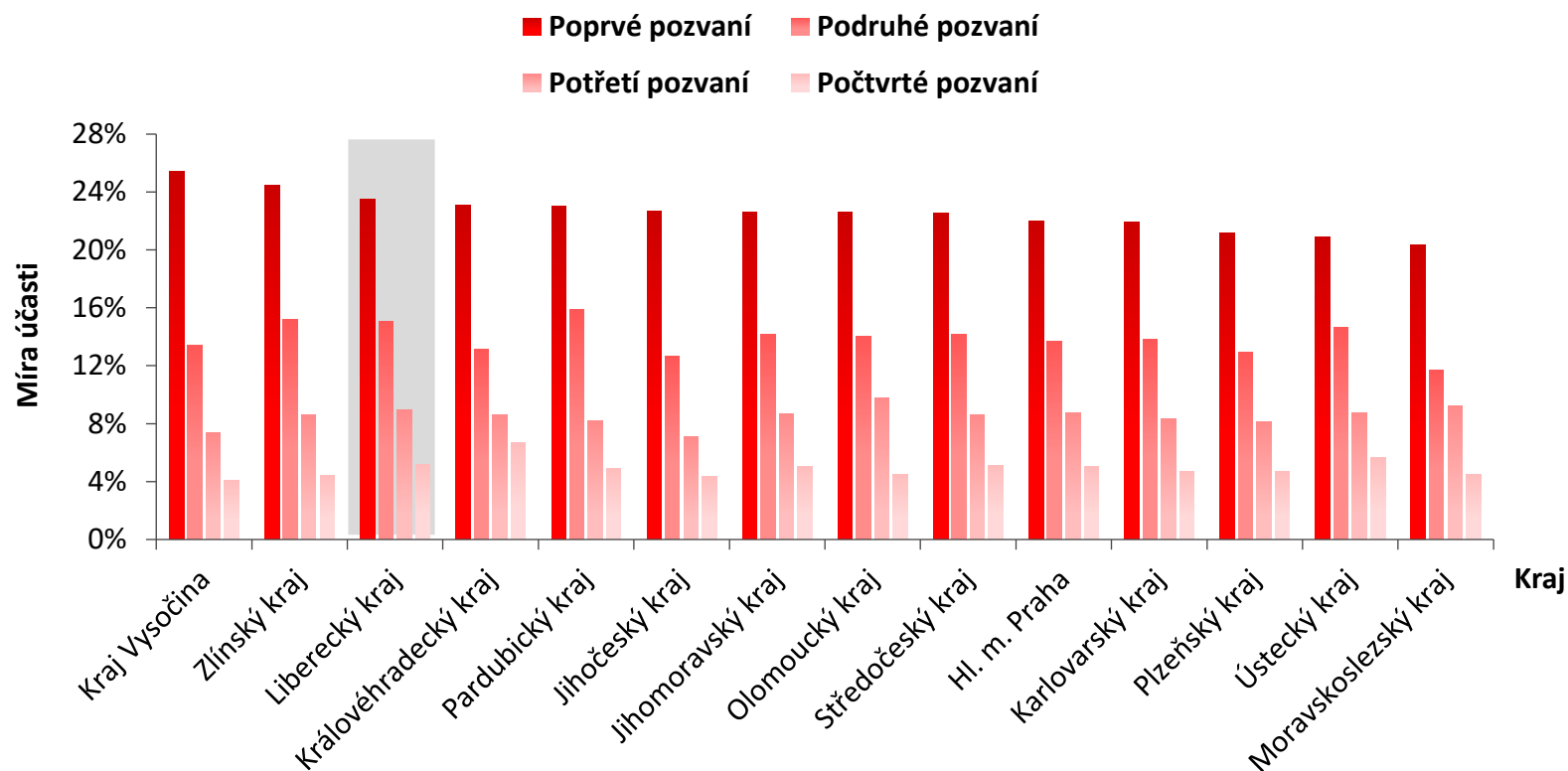
Celkové pokrytí žen od 45 let je **52,2 %**. Nejvyšší pokrytí screeningovou mamografií lze sledovat ve věkové skupině 45–69 let. Starší věkové kategorie dosahují ve srovnání s mladšími významně nižších hodnot.

V Libereckém kraji lze pozorovat podobný trend jako na celonárodní úrovni. Celkové pokrytí žen starších 45 let je nižší (**50,7 %**).

Míra účasti na vyšetření po adresném zvaní dle kraje

Zdroj: údaje zdravotních pojišťoven, ÚZIS ČR

Ženy ve věku 45–70 let

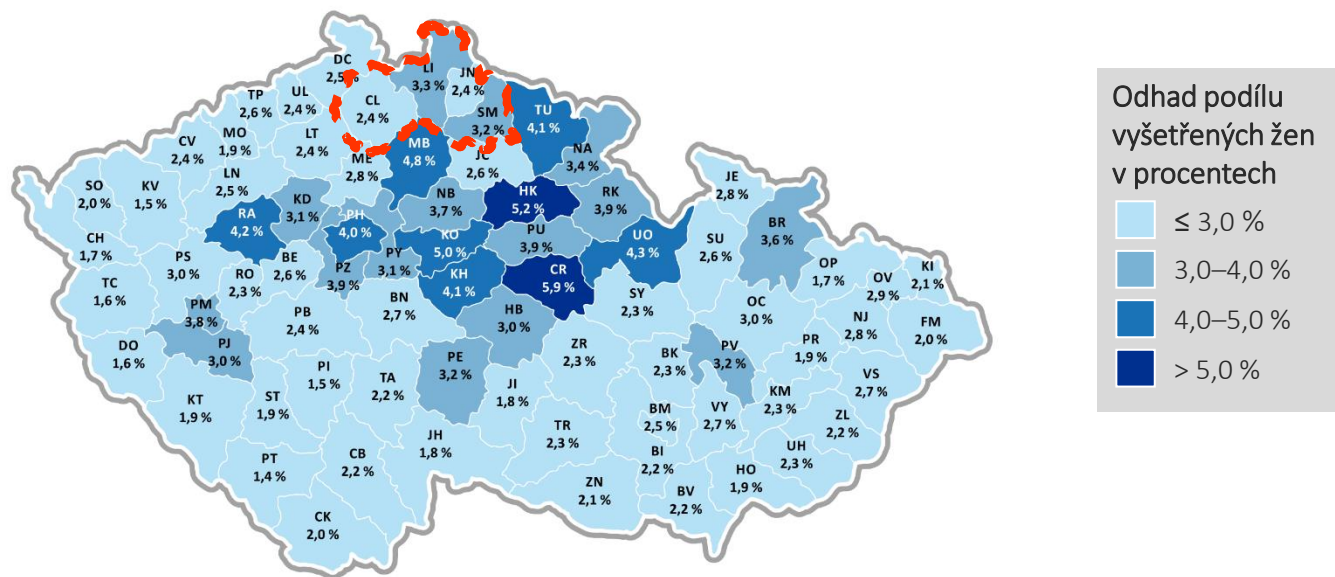

Celková míra účasti po první, druhé, třetí a čtvrté pozvánce byla **22,3 %**, **13,8 %**, **8,6 %** a **5,0 %**. S opakujícími se pozvánkami klesá míra účasti napříč všemi kraji ČR.

Liberecký kraj dosahuje ve srovnání s ostatními kraji mírně vyšších hodnot míry účasti a to po první, druhé, třetí a čtvrté pozvánce **23,5 %**, **15,1 %**, **8,9 %** a **5,2 %**.

Podíl žen vyšetřených diagnostickou mamografií („šedý“ screening)

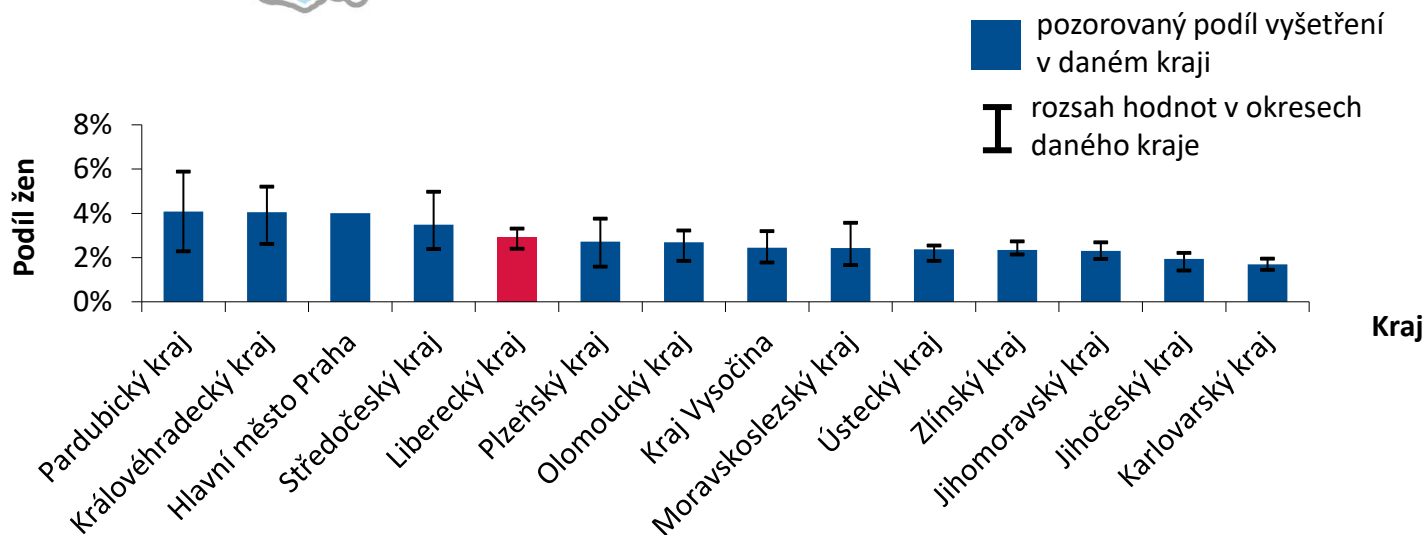
Zdroj: údaje zdravotních pojišťoven, ÚZIS ČR

V posledních letech se s postupným zaváděním populačního screeningu snižuje podíl žen vyšetřených diagnostickou mamografií. Přesto lze stále identifikovat oblasti s vyšším podílem těchto provedených vyšetření, které pravděpodobně provádí do jisté míry neorganizovaný screening a nejsou tedy důkladně monitorovány z hlediska jejich kvality.

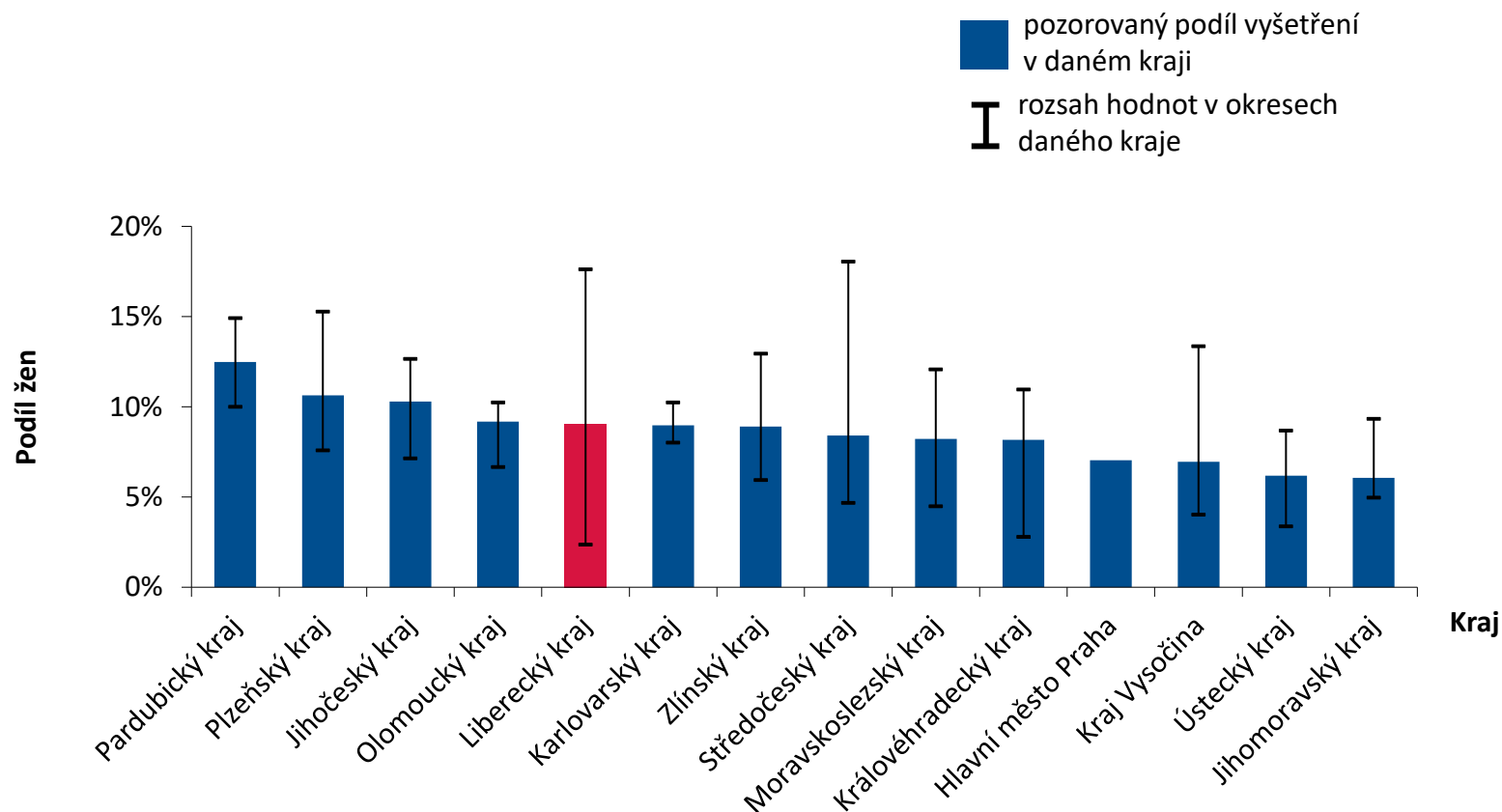
Celkový podíl žen vyšetřených diagnostickou mamografií v ČR dosahoval **2,9 %** v roce 2017. V krajích byl podíl v rozmezí od 1,7 % do 4,1 %.

Podíl žen vyšetřených diagnostickou mamografií v Libereckém kraji je průměrný (**2,9 %**).

Podíl žen s doplňujícím ultrazvukovým vyšetřením dle kraje

Zdroj: údaje zdravotních pojišťoven, ÚZIS ČR

Ukazatel stanovuje podíl žen, které po screeningové mamografii podstoupily doplňující ultrazvukové vyšetření. Podíl takto vyšetřených žen dosahoval v ČR v roce 2017 **8,3 %**. V krajích byl podíl v rozmezí od 6,1 % do 12,5 %.

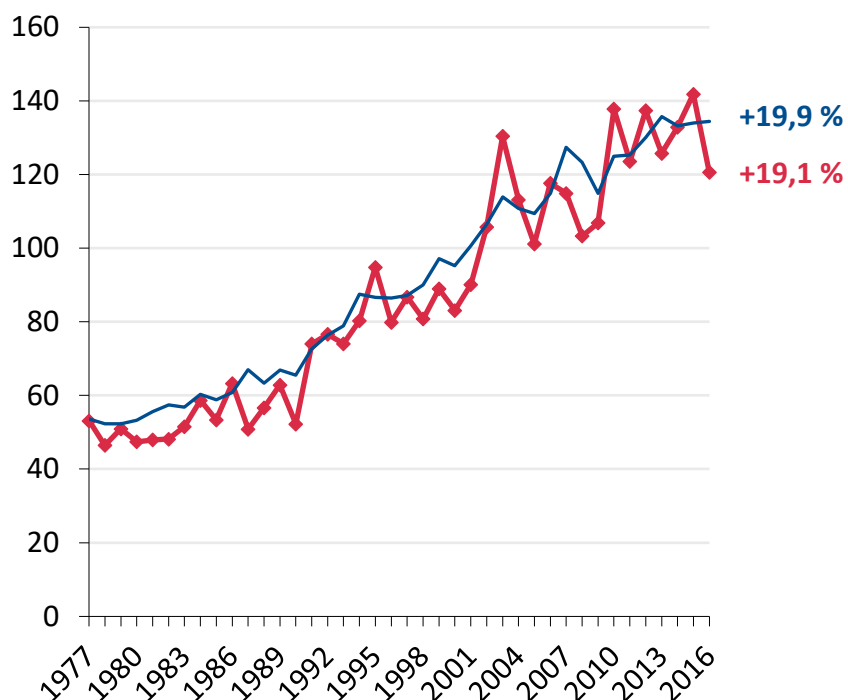
Liberecký kraj je krajem s mírně vyšším podílem žen s doplňujícím ultrazvukovým vyšetřením (**9,0 %**). Problémem by zde mohl být i velký rozptyl v tomto parametru mezi okresy LBK.

Doplňující ultrazvukové vyšetření představuje klíčovou součást screeningového procesu. Vysoký podíl by však mohl indikovat nedostatečnou specifitu (schopnost vyloučit zhoubný nádor) screeningové mamografie.

Epidemiologické trendy karcinomu prsu

Zdroj: ¹ Národní onkologický registr, ÚZIS ČR; ² Český statistický úřad

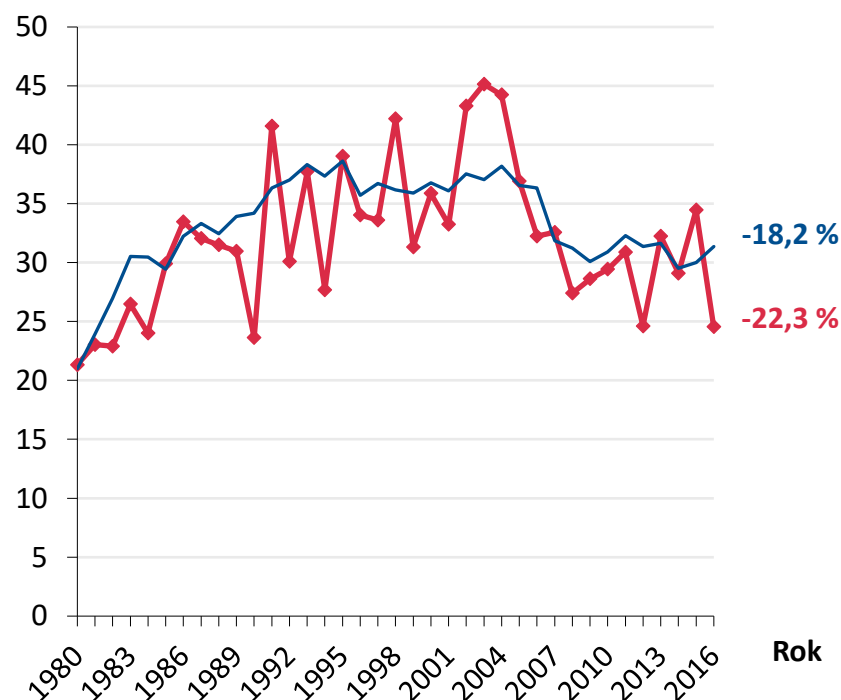
Incidence¹

‰: trend růstu mezi roky 2006–2016

◆ Liberecký kraj
— Česká republika

Mortalita^{1,2}

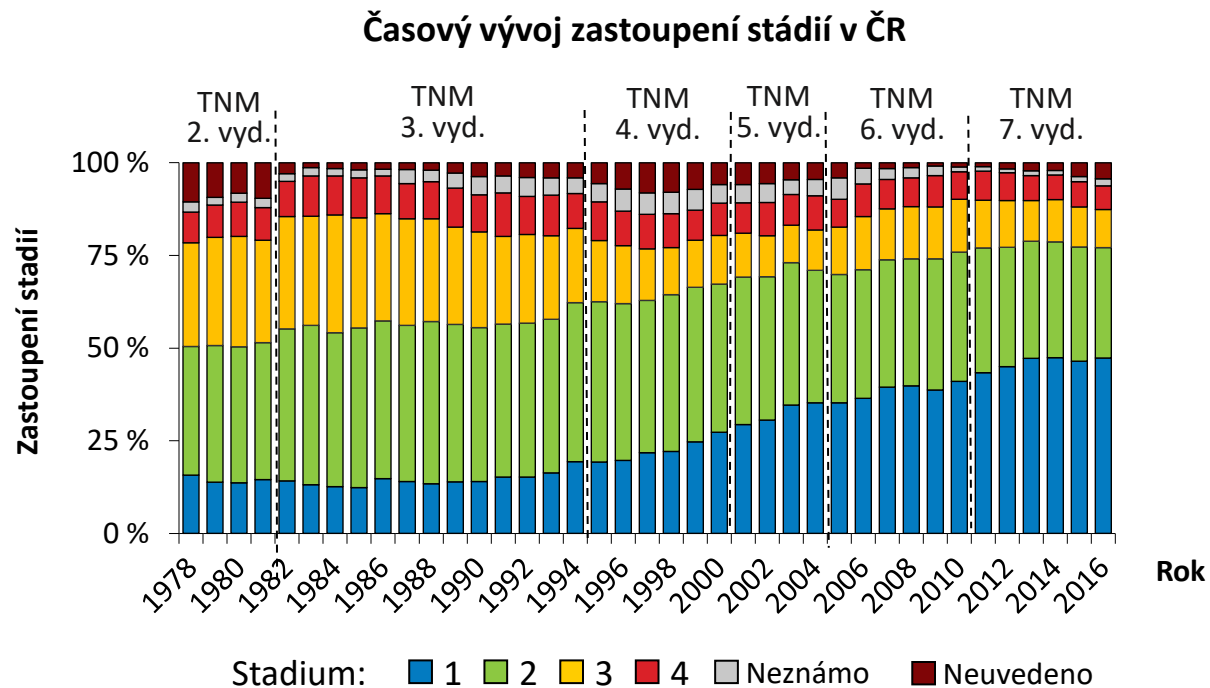
Incidence karcinomu prsu v čase roste, ale dochází k setrvalému snižování mortality.

V ČR bylo v poslední dekádě sledováno snížení mortality o **18,2 %**, v Libereckém kraji to bylo o **22,3 %**.

Vývoj rozdělení stadií nově diagnostikovaných zhoubných nádorů

Zdroj: Národní onkologický registr ČR

Zastoupení stádií karcinomu prsu v období 2012–2016		
	LBK	ČR
Stadium 1	49,7 %	46,7 %
Stadium 2	30,2 %	31,5 %
Stadium 3	8,4 %	11,2 %
Stadium 4	6,6 %	6,8 %
Neznámo – objektivní příčiny	1,2 %	1,4 %
Neuvedeno – neúplný záznam	3,9 %	2,4 %

Zastoupení jednotlivých stádií v recentním období je v Libereckém kraji srovnatelné s celou ČR.

V Libereckém kraji bylo v letech 2012-2016 **79,9 %** pacientek diagnostikováno ve stádiu I nebo II, v celé ČR to bylo **78,2 %** pacientek.

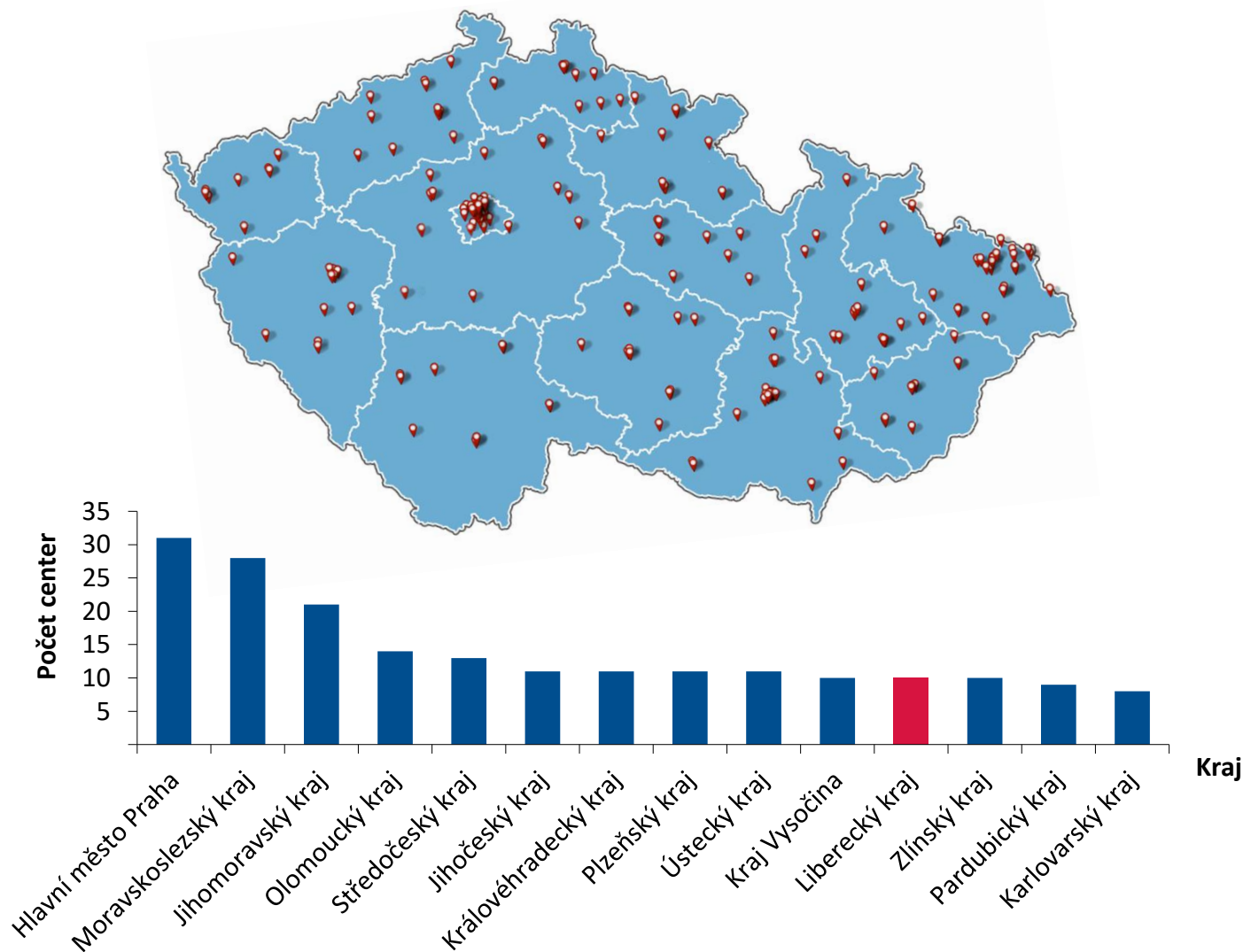
„ZDRAVÍ 2030“ – analytická studie

Časný záchyt onemocnění - screeningové programy
Screening nádorů tlustého střeva a konečníku

Síť center pro screeningovou kolonoskopii v České republice

Zdroj: www.kolorektum.cz, ÚZIS ČR

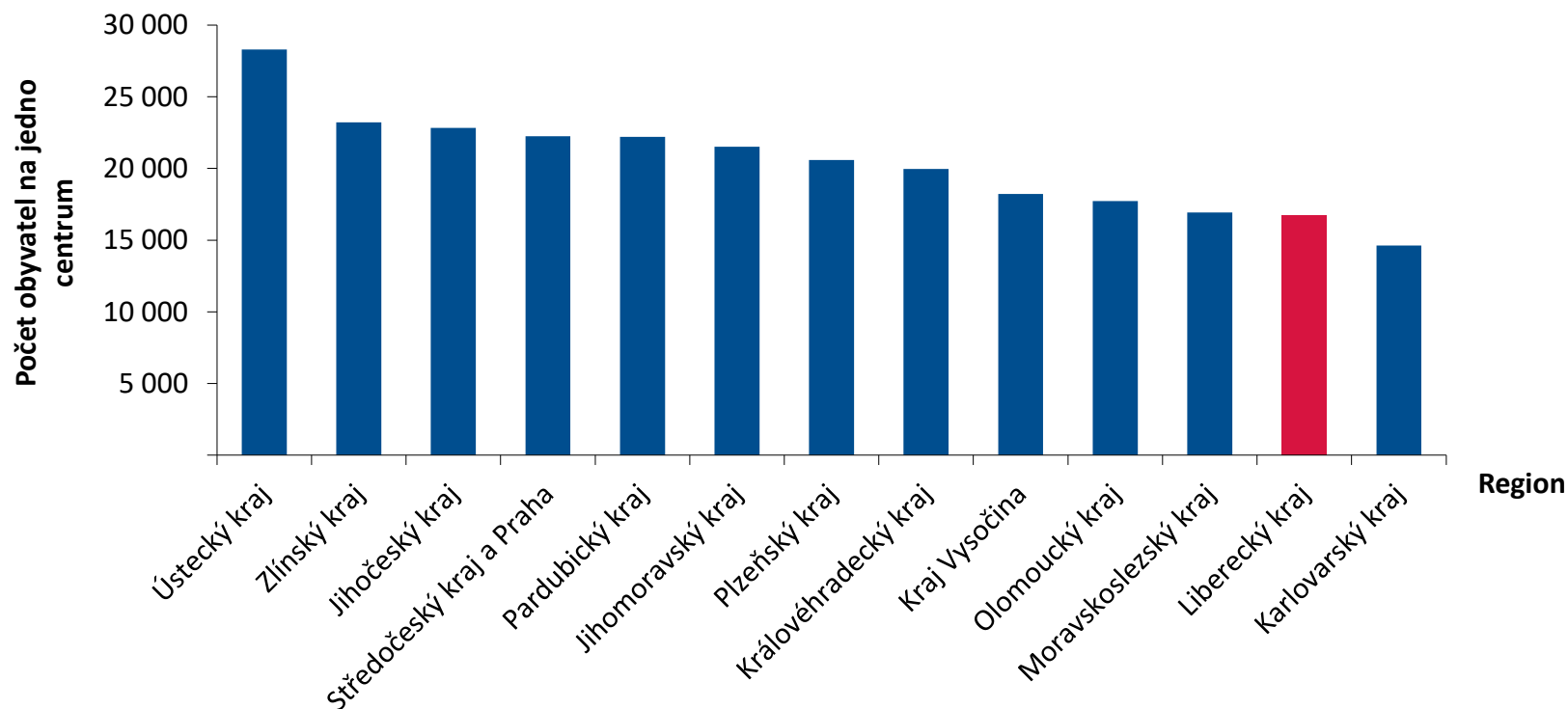
V České republice je v současné době (k únoru 2019) celkem **199 center pro screeningovou kolonoskopii**.

V **Libereckém kraji se nachází 10 center**. Počet center v tomto kraji je v porovnání s ostatními kraji spíše nižší.

Počet obyvatel na kolonoskopické screeningové centrum dle kraje

Zdroj: Český statistický úřad

V ČR v roce 2017 celkem 4 056 641 obyvatel v dané cílové populaci, 199* kolonoskopických screeningových center
Muži a ženy ve věku od 50 let

V rámci ČR připadá na jedno centrum **20 385 obyvatel** (rozsah mezi regiony 13 336–28 289).

Potenciální zátěž v **Libereckém kraji je 16 710 obyvatel na jedno centrum**, což je v rámci krajů ČR druhá nejnižší hodnota.

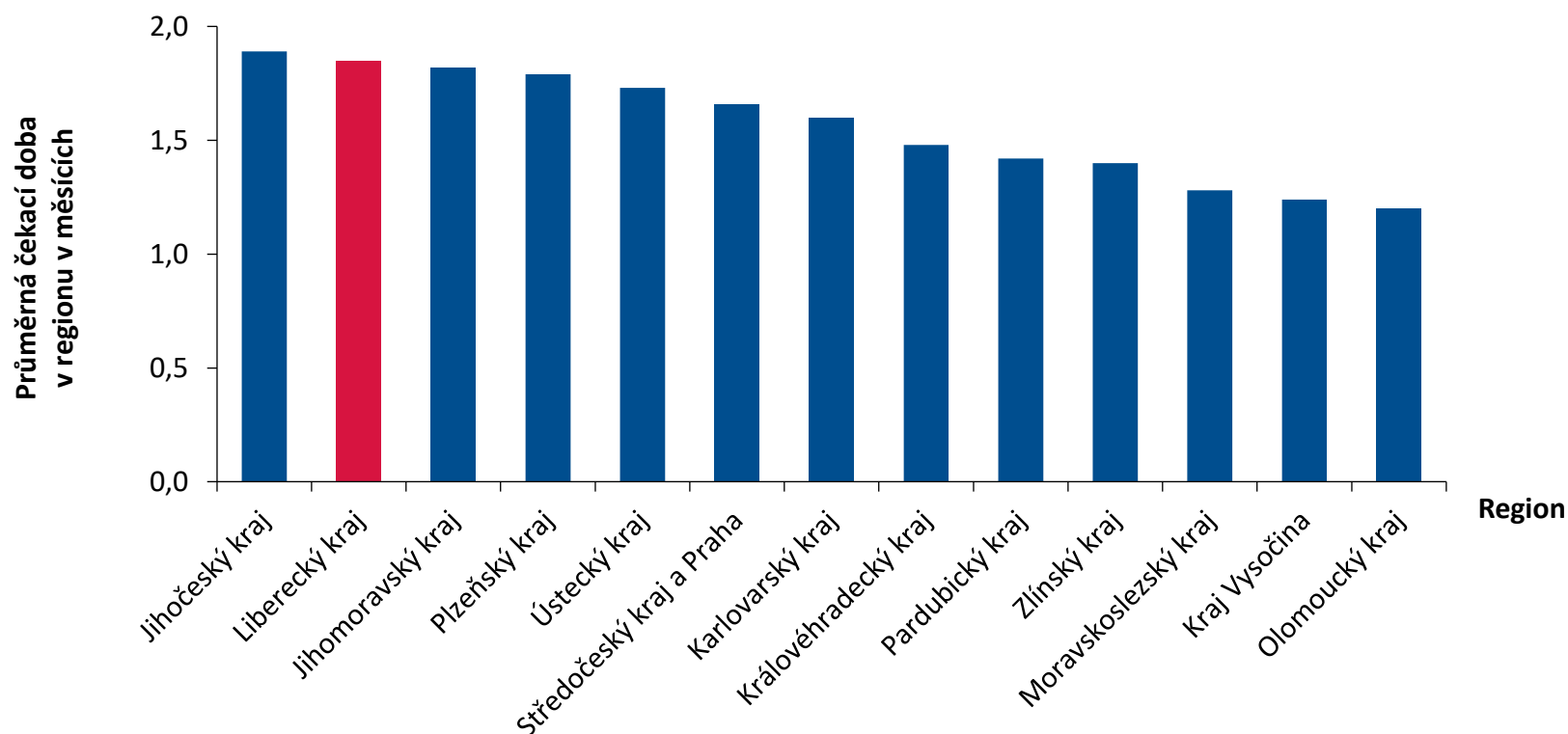
Pozn.: V Libereckém kraji s velikostí cílové populace 167 102 obyvatel je k dispozici 10 kolonoskopických center.

Čekací doba na kolonoskopii po pozitivním TOKS dle kraje

Zdroj: Národní registr screeningu kolorektálního karcinomu

Provedené TOKS+ kolonoskopie v roce 2017, celkem 21 140 vyšetření*

Muži a ženy ve věku od 50 let

Průměrná čekací doba na kolonoskopii po TOKS+ je v ČR 1,6 měsíce.

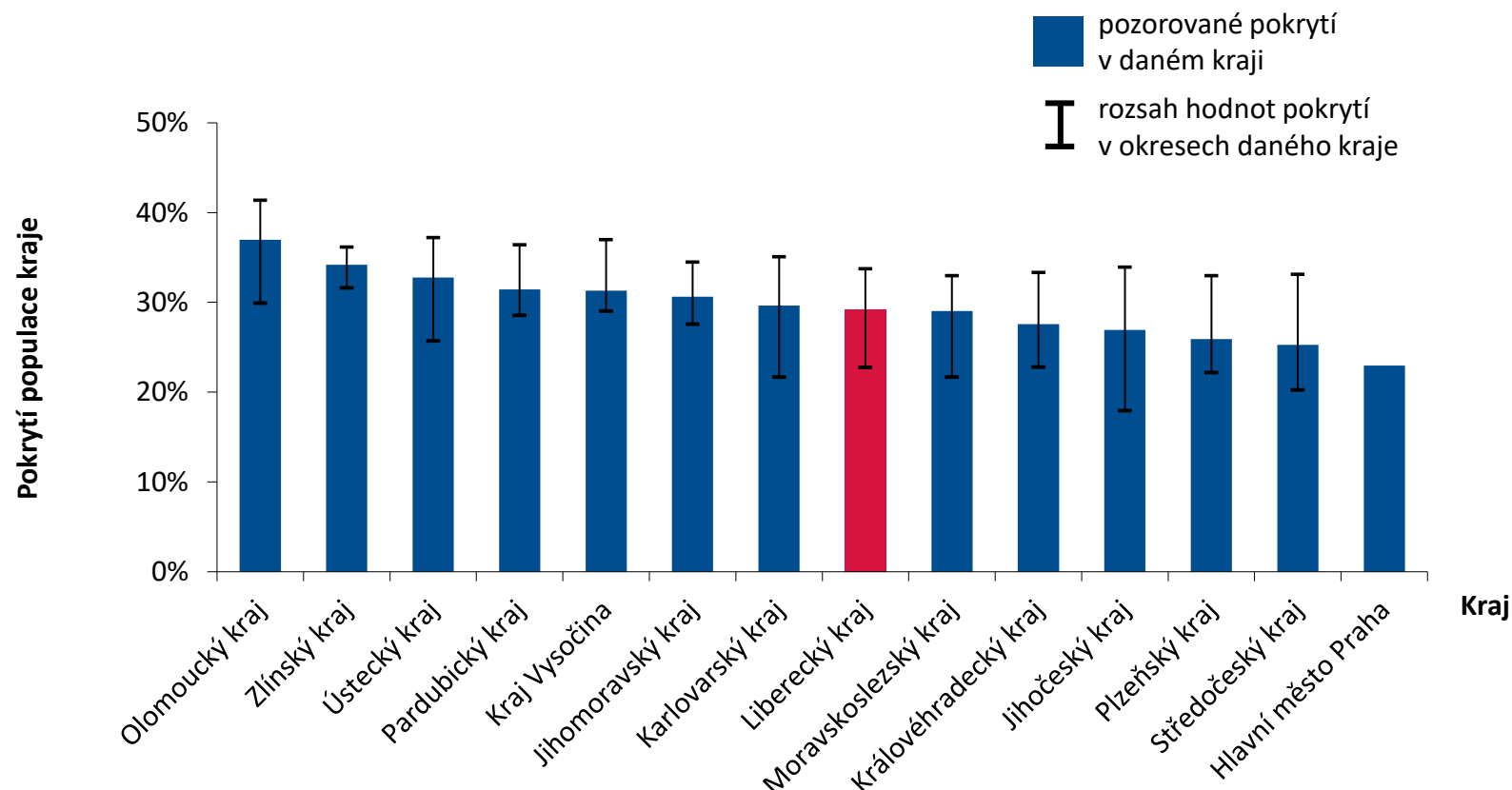
Průměrná čekací doba v **Libereckém kraji** je **1,9 měsíce**, jde o druhou nejvyšší hodnotu ze všech krajů ČR.

Pokrytí cílové populace screeningovým TOKS dle kraje

Zdroj: údaje zdravotních pojišťoven, ÚZIS ČR

TOKS negativní, TOKS pozitivní (2016–2017), celkem 1 176 167 vyšetření

Muži a ženy od 50 let

Pokrytí cílové populace screeningem pomocí TOKS v ČR **dle stanoveného screeningového intervalu** (u osob ve věku 50–54 let jednoletý screeningový interval a dvouletý interval u osob starších 55 let) dosahovalo **29,0 %** v roce 2017. V krajích lze sledovat pokrytí v rozmezí od 22,9 % do 37,0 %.

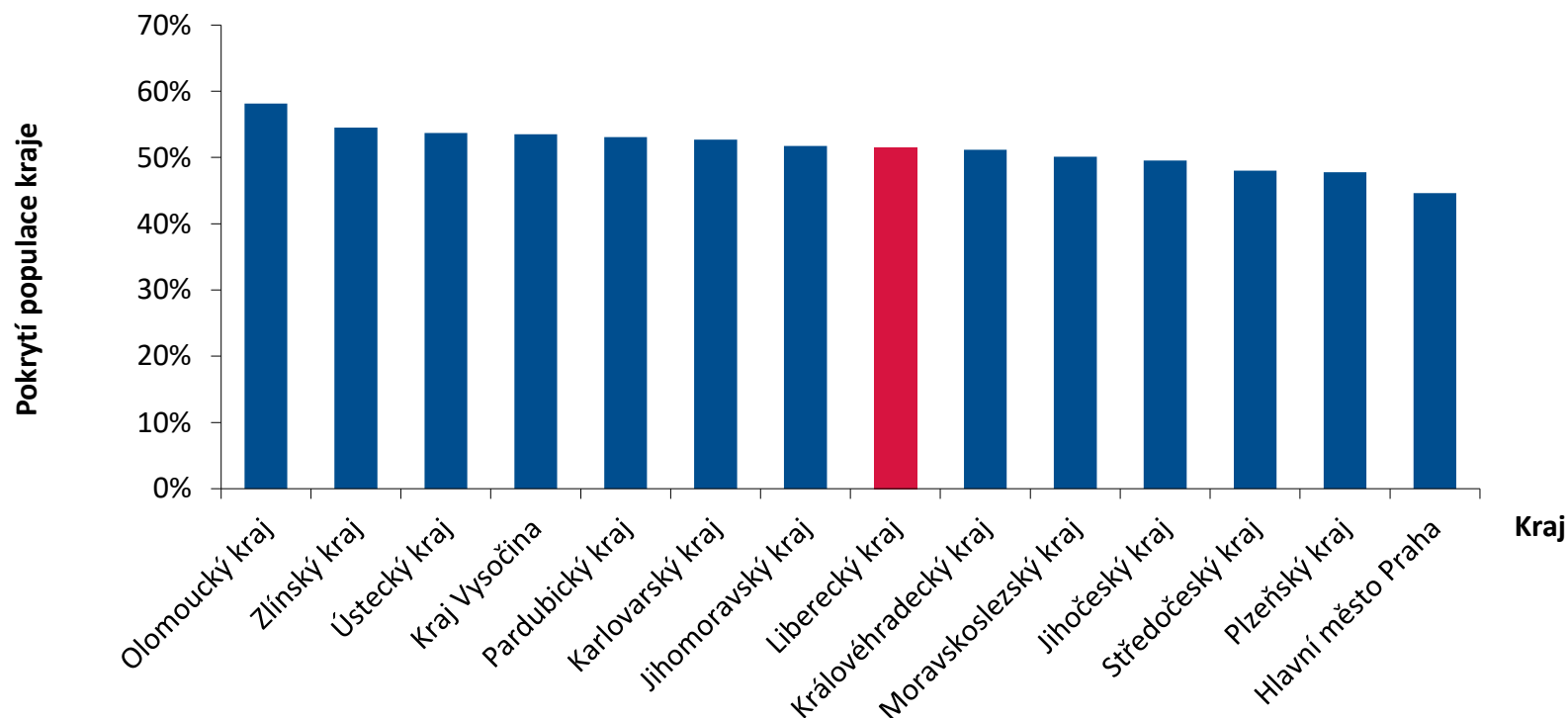
Liberecký kraj dosahuje v porovnání s celorepublikovou hodnotou spíše průměrného pokrytí (**29,2 %**).

Celkové pokrytí cílové populace screeningem dle kraje

Zdroj: údaje zdravotních pojišťoven, ÚZIS ČR

Screeningové TOKS a kolonoskopie, diagnostické kolonoskopie a TOKS (2015–2017), celkem 2 063 684* vyšetření

Muži a ženy od 50 let

Při hodnocení pokrytí screeningem v **tříletém intervalu a se zahrnutím souvisejících diagnostických vyšetření** bylo celkové pokrytí cílové populace výrazně vyšší oproti standardně hodnocenému pokrytí screeningovým TOKS dle oficiálně definovaného screeningového intervalu.

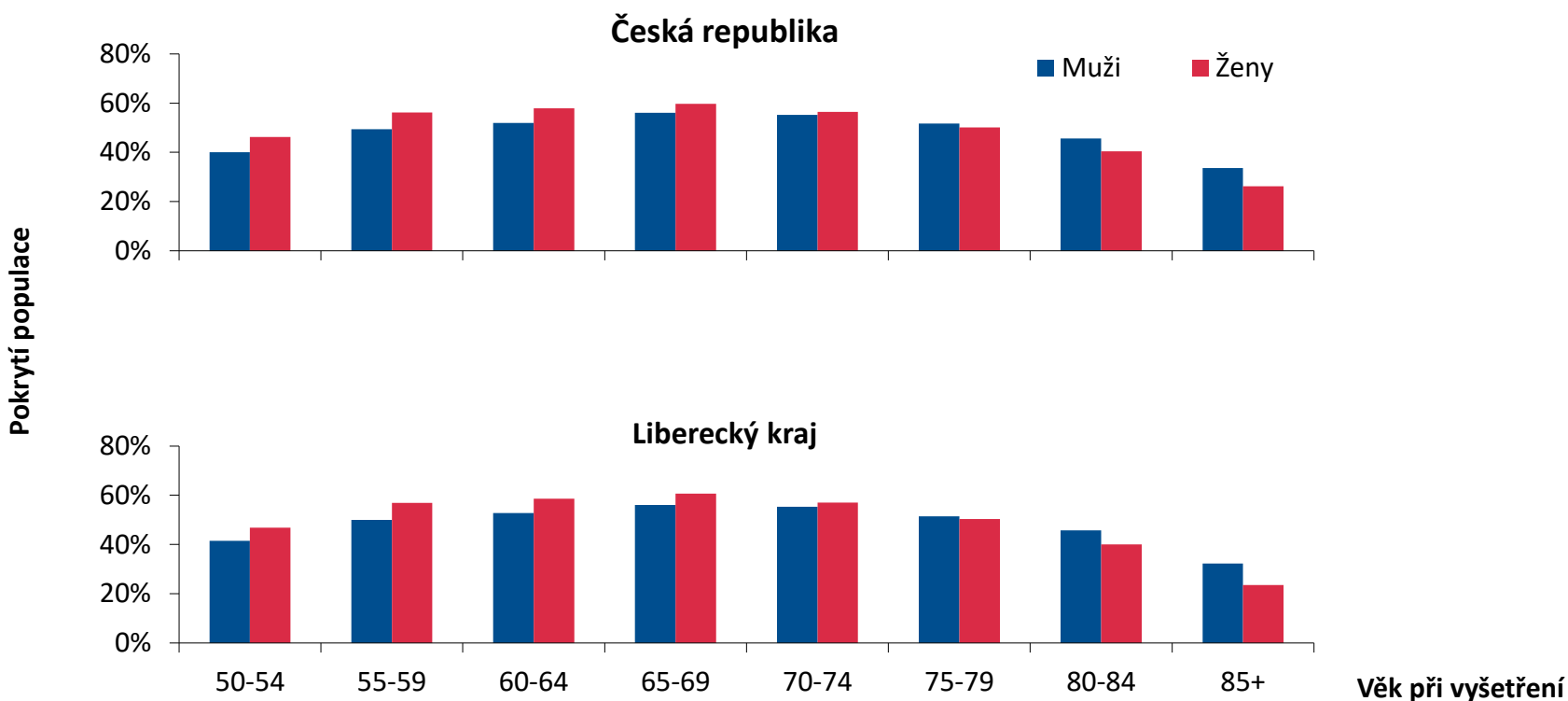
Celkové pokrytí cílové populace v ČR dosahovalo **50,9 %** v roce 2017. V krajích lze sledovat pokrytí v rozmezí od 44,6 % do 58,2 %.

Liberecký kraj dosahuje v porovnání s celorepublikovou hodnotou mírně vyššího pokrytí cílové populace **51,6 %**.

Celkové pokrytí cílové populace screeningem dle věku

Zdroj: údaje zdravotních pojišťoven, ÚZIS ČR

Screeningové TOKS a kolonoskopie, diagnostické kolonoskopie a TOKS (2015–2017), celkem 2 063 684 vyšetření
Muži a ženy od 50 let

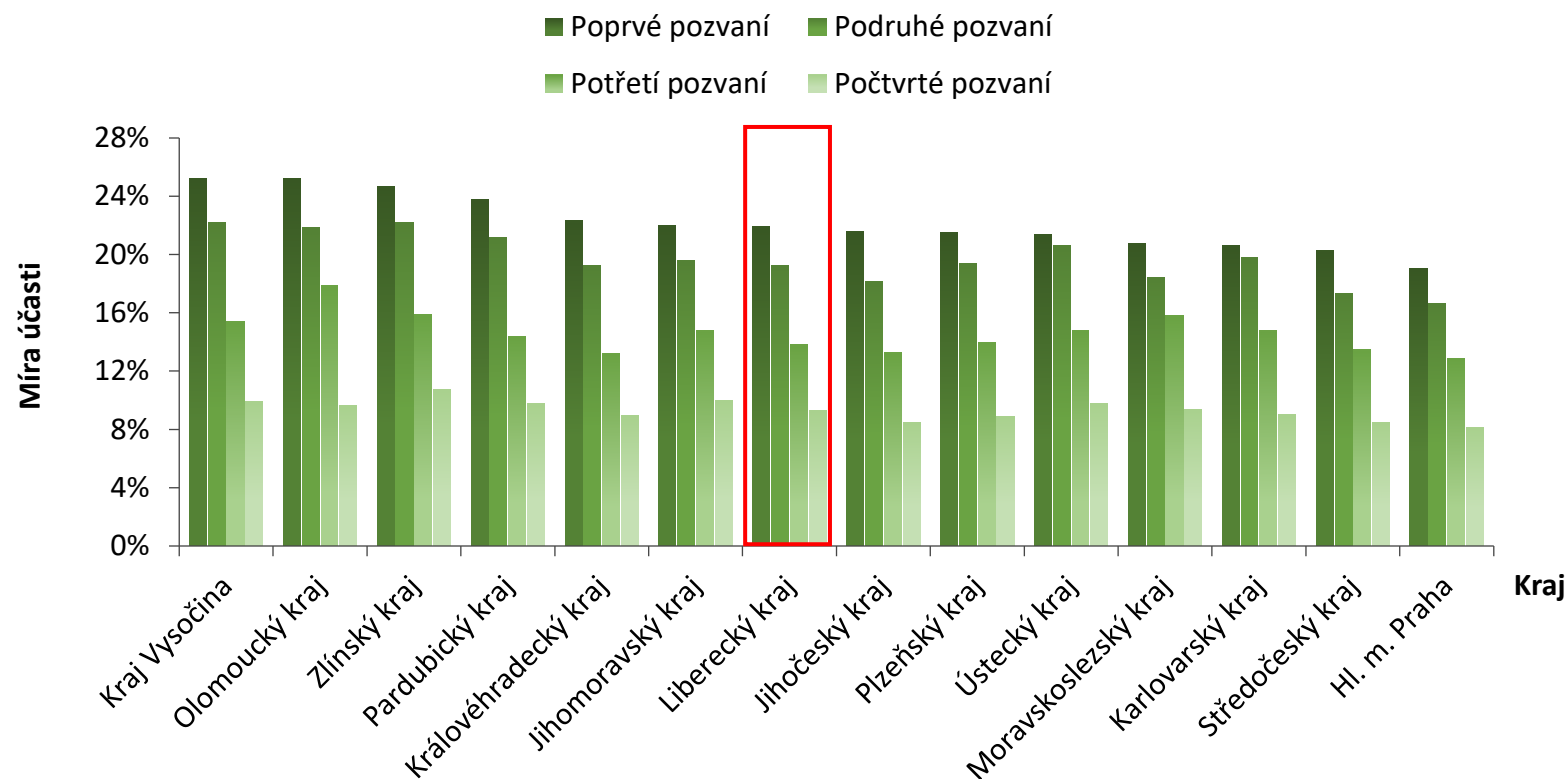
Celkové pokrytí osob od 50 let věku je **50,9 %**.
V mladších věkových kategoriích je pokrytí vyšší u žen, u starších je naopak celkové pokrytí vyšší u mužů. Nejvyšší celkové pokrytí lze sledovat ve věkové skupině 60–74 let.

V Libereckém kraji lze pozorovat podobný trend jako na celonárodní úrovni. Celkové pokrytí osob nad 50 let věku je v Libereckém kraji **51,6 %**.

Míra účasti na vyšetření po adresném zvaní dle kraje

Zdroj: údaje zdravotních pojišťoven, ÚZIS ČR

Muži a ženy ve věku 50–70 let

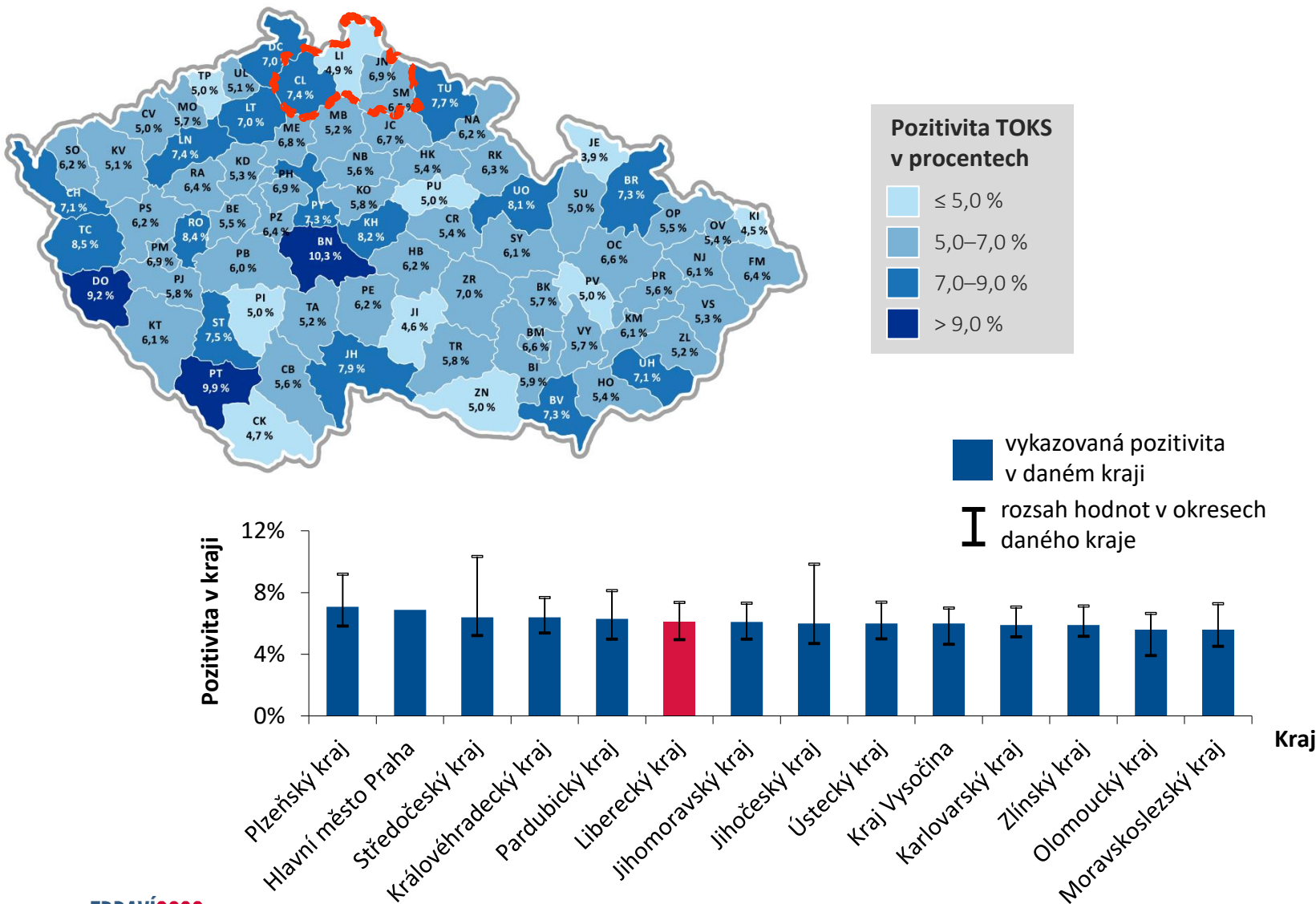

Celková míra účasti po první, druhé, třetí a čtvrté pozvánce byla **21,7 %**, **19,2 %**, **14,4 %** a **9,2 %**. S opakujícími se pozvánkami klesá míra účasti napříč všemi kraji ČR.

Liberecký kraj dosahuje ve srovnání s ostatními kraji průměrných hodnot míry účasti a to po první, druhé, třetí a čtvrté pozvánce **22,0 %**, **19,3 %**, **13,8 %** a **9,3 %**.

Podíl pozitivních nálezů ve všech TOKS

Zdroj: údaje zdravotních pojišťoven, ÚZIS ČR

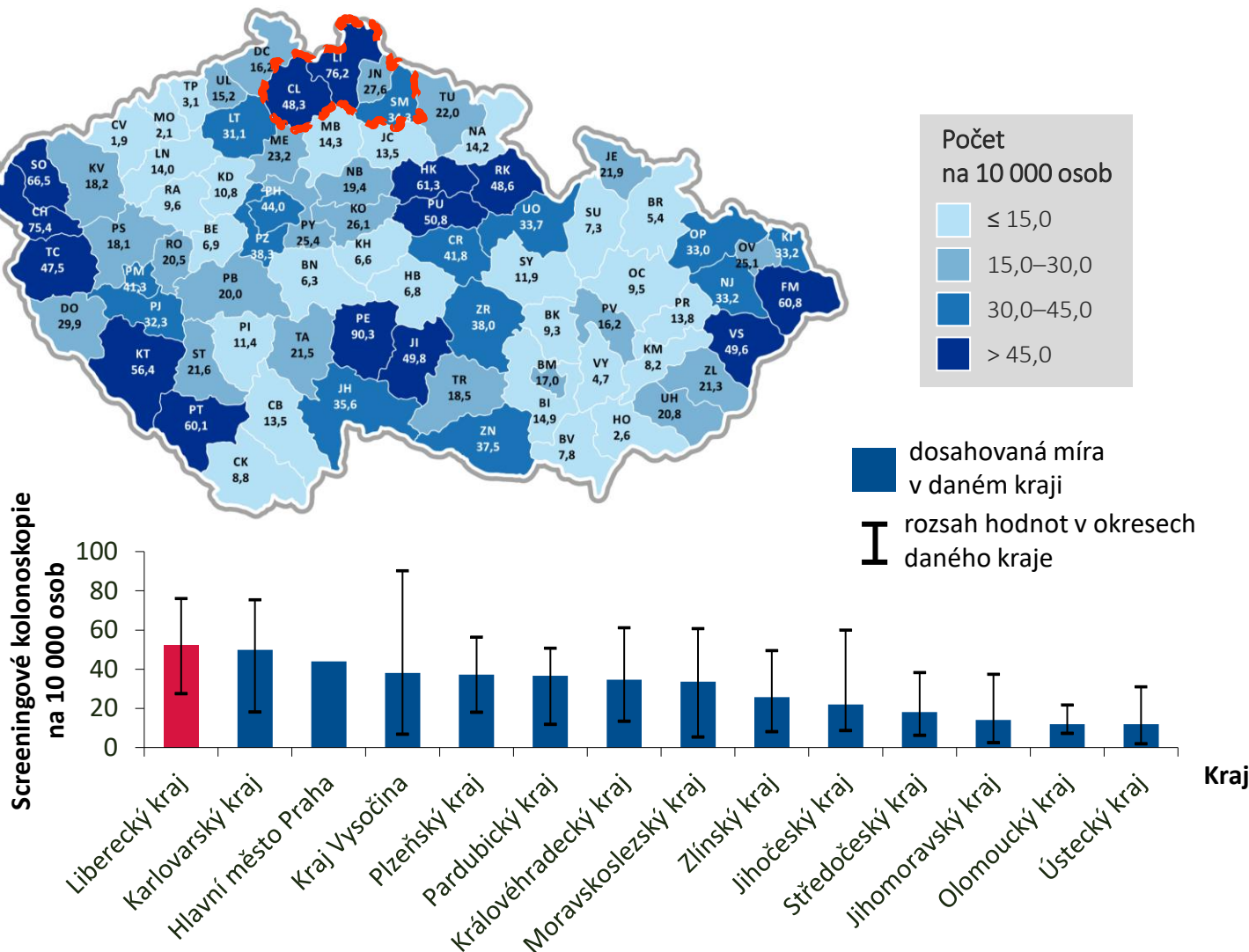

Celková vykazovaná pozitivita dosahovala **6,1 %** v roce 2017. V krajích lze sledovat vykazovanou pozitivitu v rozmezí od 5,6 % do 7,1 %.

Liberecký kraj dosahuje v rámci ČR průměrné positivity TOKS (**6,1 %**). S výjimkou okresu Liberec dosahují okresy Libereckého kraje vyšší hodnoty positivity TOKS než je celorepubliková hodnota.

Míra využití primární screeningové kolonoskopie

Zdroj: údaje zdravotních pojišťoven, ÚZIS ČR

Celková míra využití screeningové kolonoskopie dosahovala **28,5 screeningových kolonoskopií na 10 000 osob**.

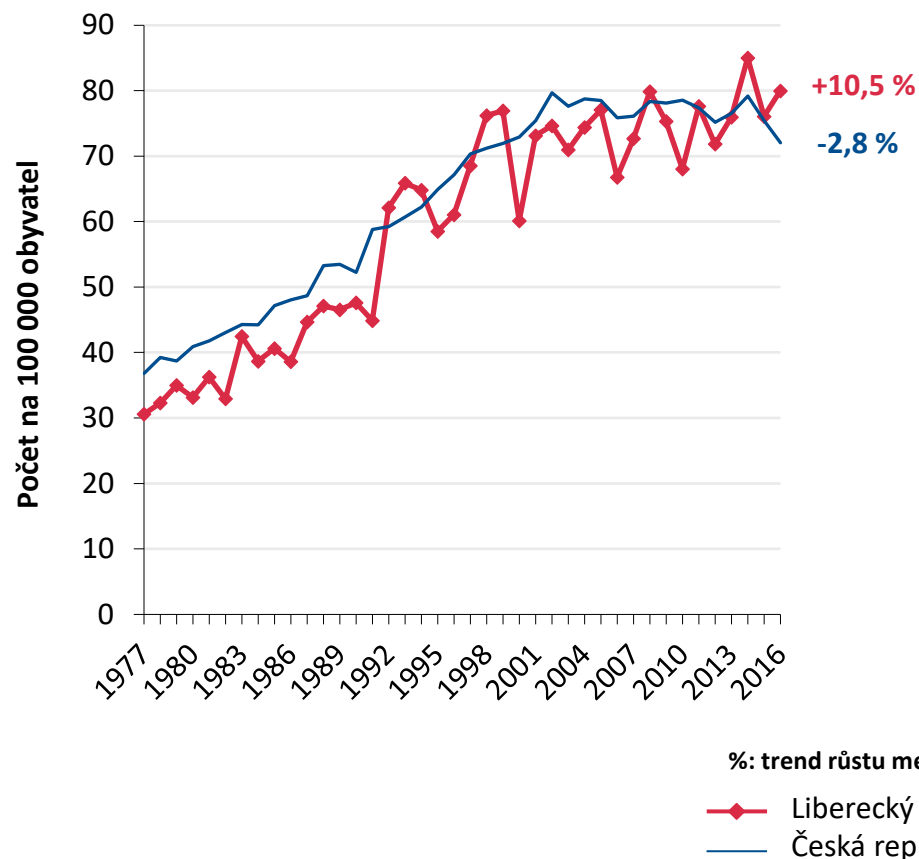
V krajích lze sledovat míru využití v rozmezí od 11,9 do 52,2 %. Zejména na úrovni okresů sledujeme vysokou variabilitu mezi regionálními měrami využití (rozsah mezi okresy je 1,9–90,3).

Liberecký kraj dosahuje v rámci ČR nejvyšší míry využití screeningových kolonoskopií (**52,2**).

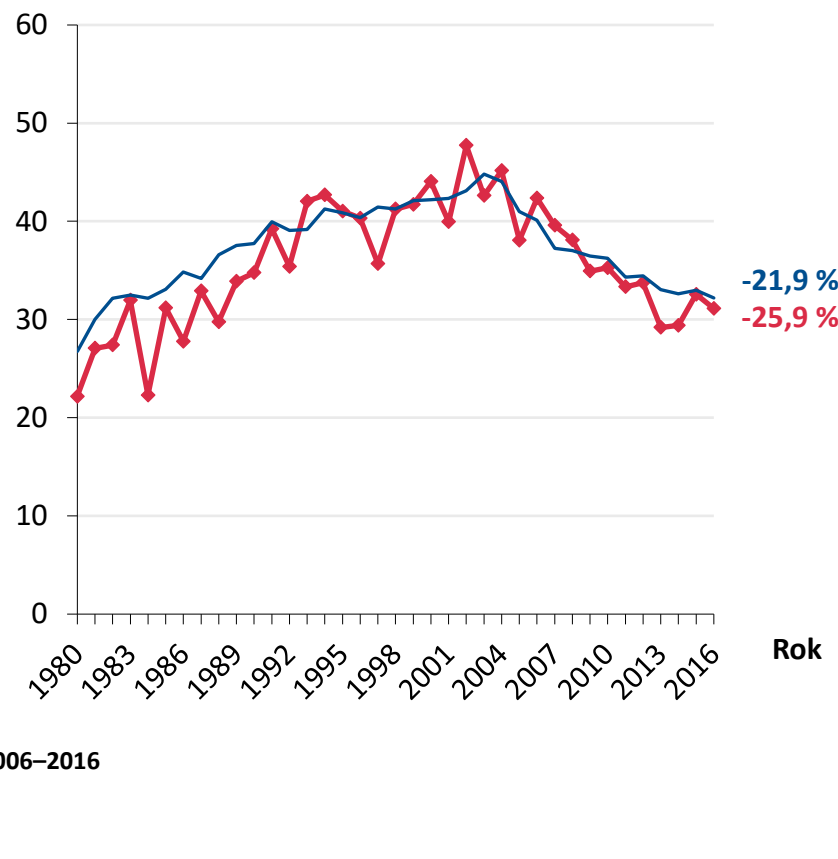
Epidemiologické trendy kolorektálního karcinomu

Zdroj: ¹ Národní onkologický registr, ÚZIS ČR; ² Český statistický úřad

Incidence¹

Mortalita^{1,2}

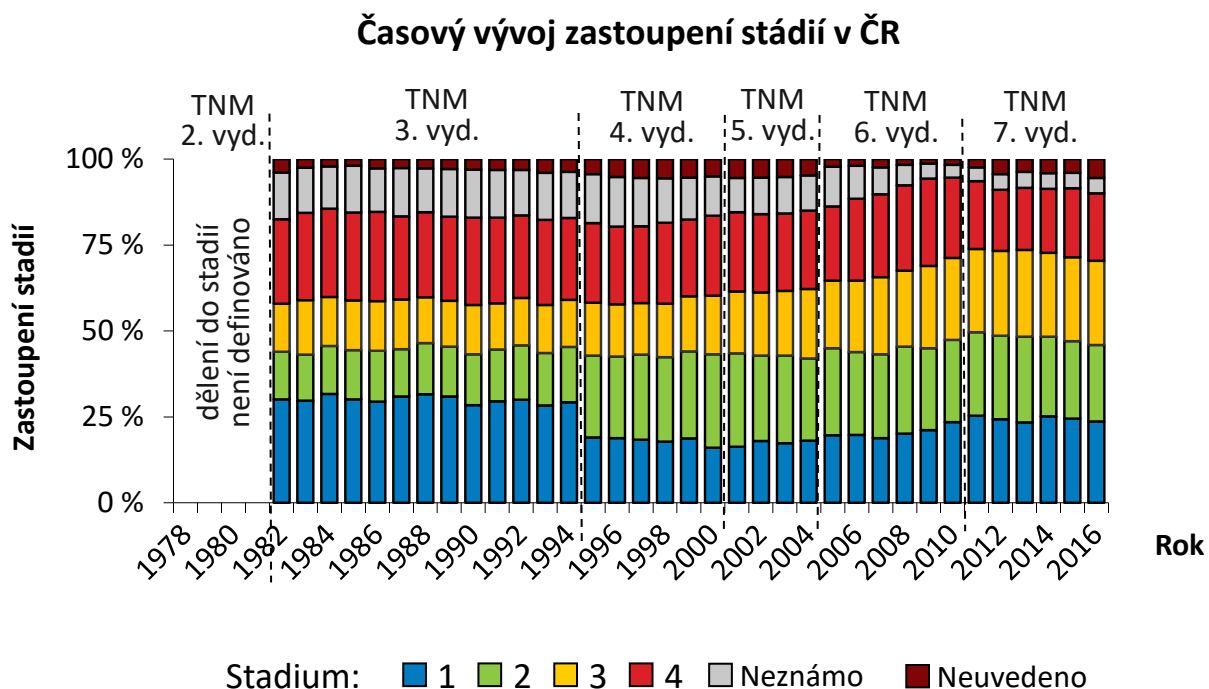
Incidence kolorektálního karcinomu se stabilizovala a současně dochází k setrvalému snižování mortality.

V ČR bylo v poslední dekádě sledováno snížení mortality téměř o **22 %** a v Libereckém kraji téměř o **26 %**.

Vývoj rozdělení stadií nově diagnostikovaných nádorů kolorekta

Zdroj: Národní onkologický registr ČR

Zastoupení stádií kolorektálního karcinomu v období 2012–2016		
	LBK	ČR
Stadium 1	28,3 %	24,2 %
Stadium 2	23,0 %	23,5 %
Stadium 3	19,9 %	24,7 %
Stadium 4	17,0 %	18,8 %
Neznámo – objektivní příčiny	6,7 %	6,4 %
Neuvedeno – neúplný záznam	5,2 %	2,4 %

Zastoupení prvních dvou stádií v Libereckém kraji je vyšší než je celorepublikový průměr. V Libereckém kraji bylo v letech 2012-2016 **51,3 % pacientů diagnostikováno ve stádiu I nebo II**, v celé ČR to bylo **47,7 %** pacientů.

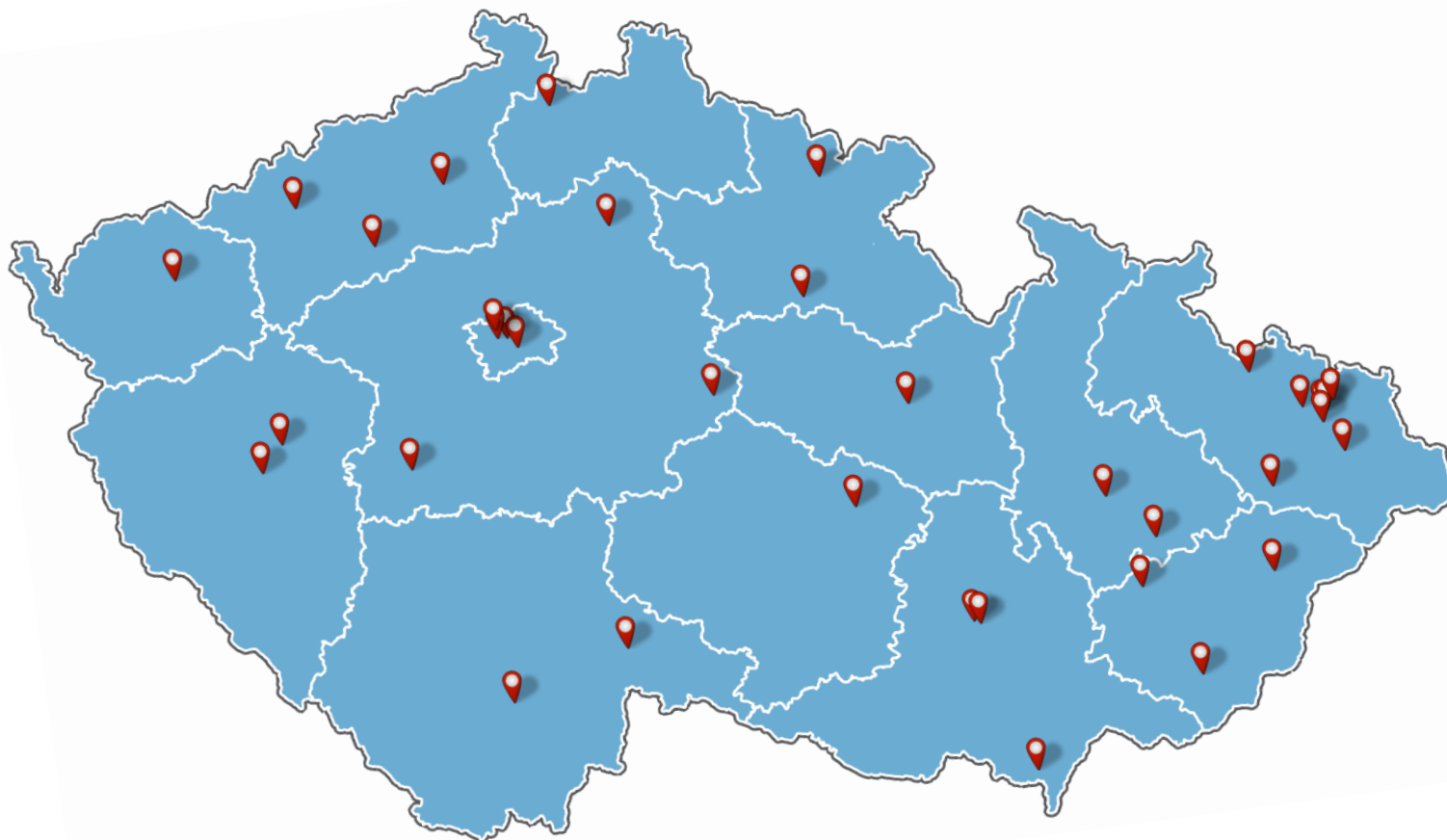
„ZDRAVÍ 2030“ – analytická studie

Časný záchyt onemocnění - screeningové programy
Screening nádorů hrdla děložního

Síť akreditovaných cytologických laboratoří v České republice

Zdroj: www.cervix.cz, ÚZIS ČR

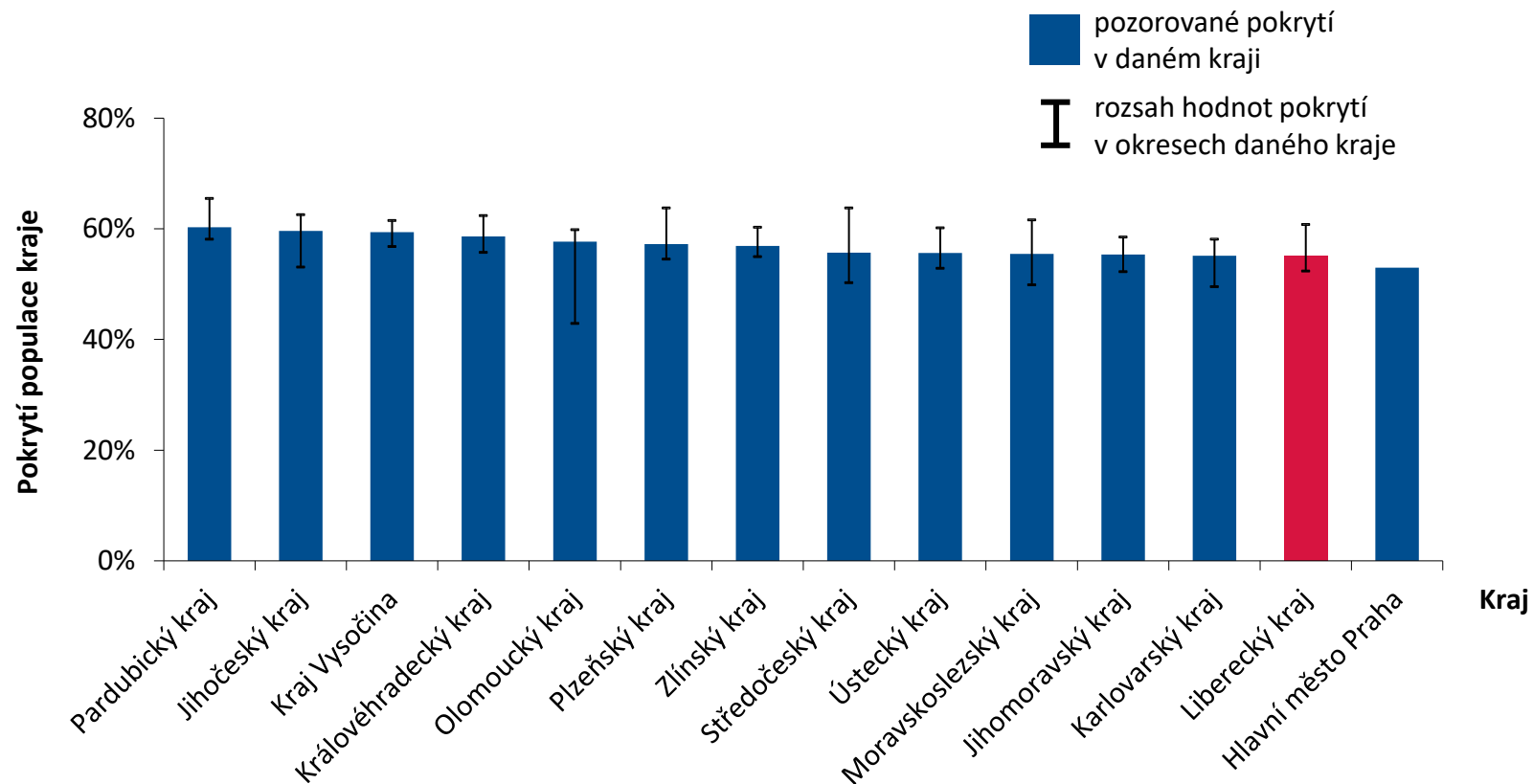
V ČR je k dispozici celkem **36 akreditovaných cytologických laboratoří**. V Libereckém kraji je 1 takováto laboratoř. Vzhledem k laboratornímu charakteru screeningového vyšetření a možnosti přepravovat vzorky na větší vzdálenosti místní dostupnost laboratoří neodráží dostupnost pro pacientky, které navštěvují svého gynekologa.

Pozn. Jedná se o aktuální seznam pracovišť k dubnu 2019.
Bližší informace o centrech naleznete na oficiálních webových stránkách programu: <http://www.cervix.cz>
Pozn. Jednotlivá centra se v mapě mohou překrývat.

Pokrytí cílové populace cervikálním screeningem dle kraje

Zdroj: údaje zdravotních pojišťoven, ÚZIS ČR

Provedené cervikovaginální screeningové cytologie v roce 2017, celkem 1 433 755 vyšetření
Ženy ve věku 25–59 let

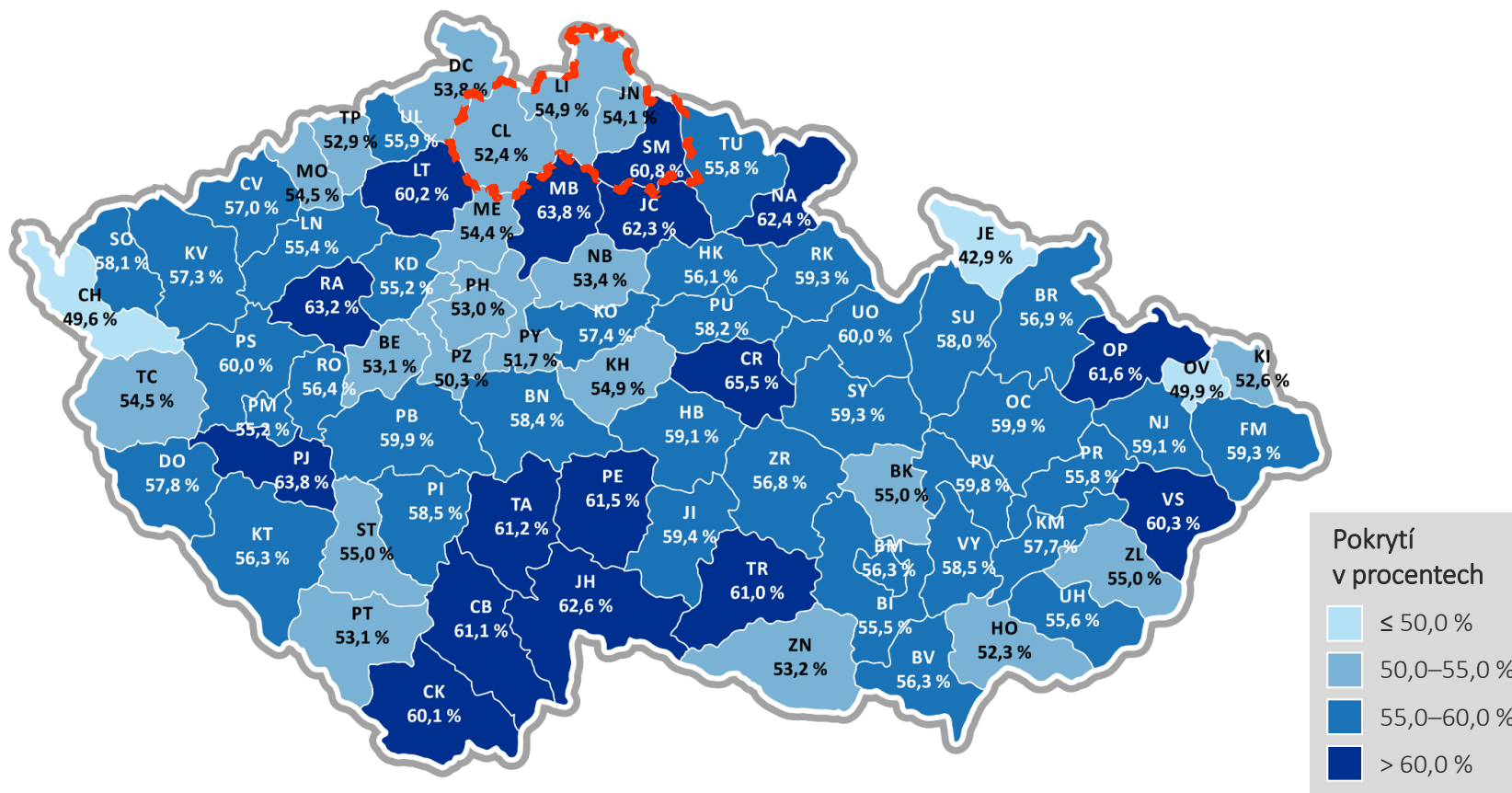
Celkové pokrytí v České republice dosahuje **56,3 %** (rozsah mezi kraji ČR: 53,0–60,3 %).

Liberecký kraj dosahuje druhé nejnižší hodnoty pokrytí cílové populace **55,1 %**.

Pokrytí cílové populace cervikálním screeningem dle okresu

Zdroj: údaje zdravotních pojišťoven, ÚZIS ČR

Provedené cervikovaginální screeningové cytologie v roce 2017, celkem 1 433 755 vyšetření
Ženy ve věku 25–59 let

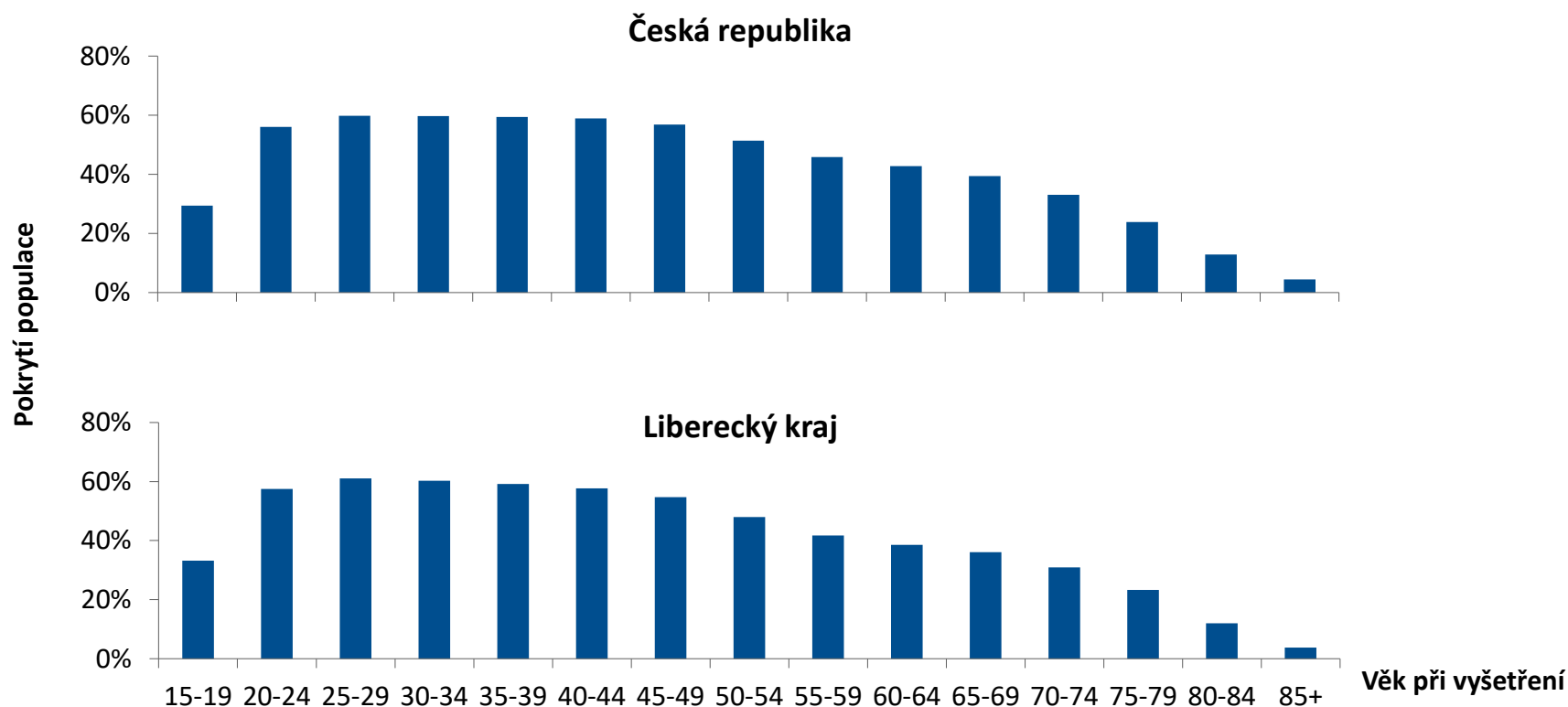
Celkové pokrytí cílové populace v ČR dosahovalo **56,3 %** v roce 2017. V okresech lze sledovat pokrytí v rozmezí od 42,9 % do 65,5 %.

V okresech Libereckého kraje sledujeme spíše nižší míru pokrytí, výjimku tvoří okres Semily, kde pokrytí dosahuje 60,8 %.

Pokrytí cílové populace cervikálním screeningem dle věku

Zdroj: údaje zdravotních pojišťoven, ÚZIS ČR

Provedené cervikovaginální screeningové cytologie v roce 2017, celkem 2 123 876 vyšetření
Ženy ve věku od 15 let

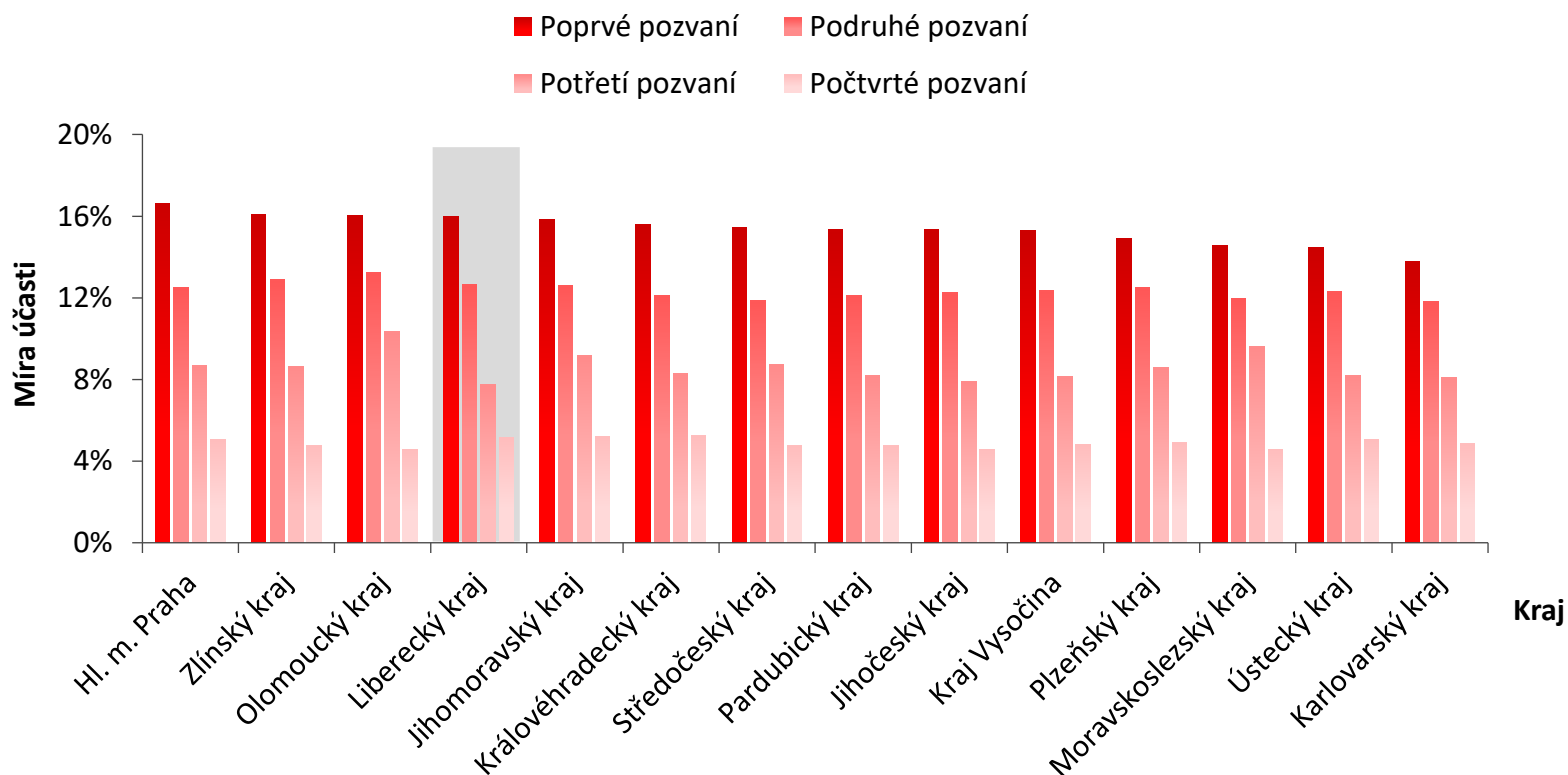
Celkové pokrytí žen od 15 let je **46,4 %**. Nejvyšší pokrytí cervikovaginální screeningovou cytologií lze sledovat ve věkové skupině 25–44 let. Starší věkové kategorie dosahují ve srovnání s mladšími významně nižších hodnot.

V Libereckém kraji lze pozorovat podobný trend jako na celonárodní úrovni. Celkové pokrytí žen starších 15 let je nižší (**45,3 %**).

Míra účasti na vyšetření po adresném zvaní dle kraje

Zdroj: údaje zdravotních pojišťoven, ÚZIS ČR

Ženy ve věku 25–70 let

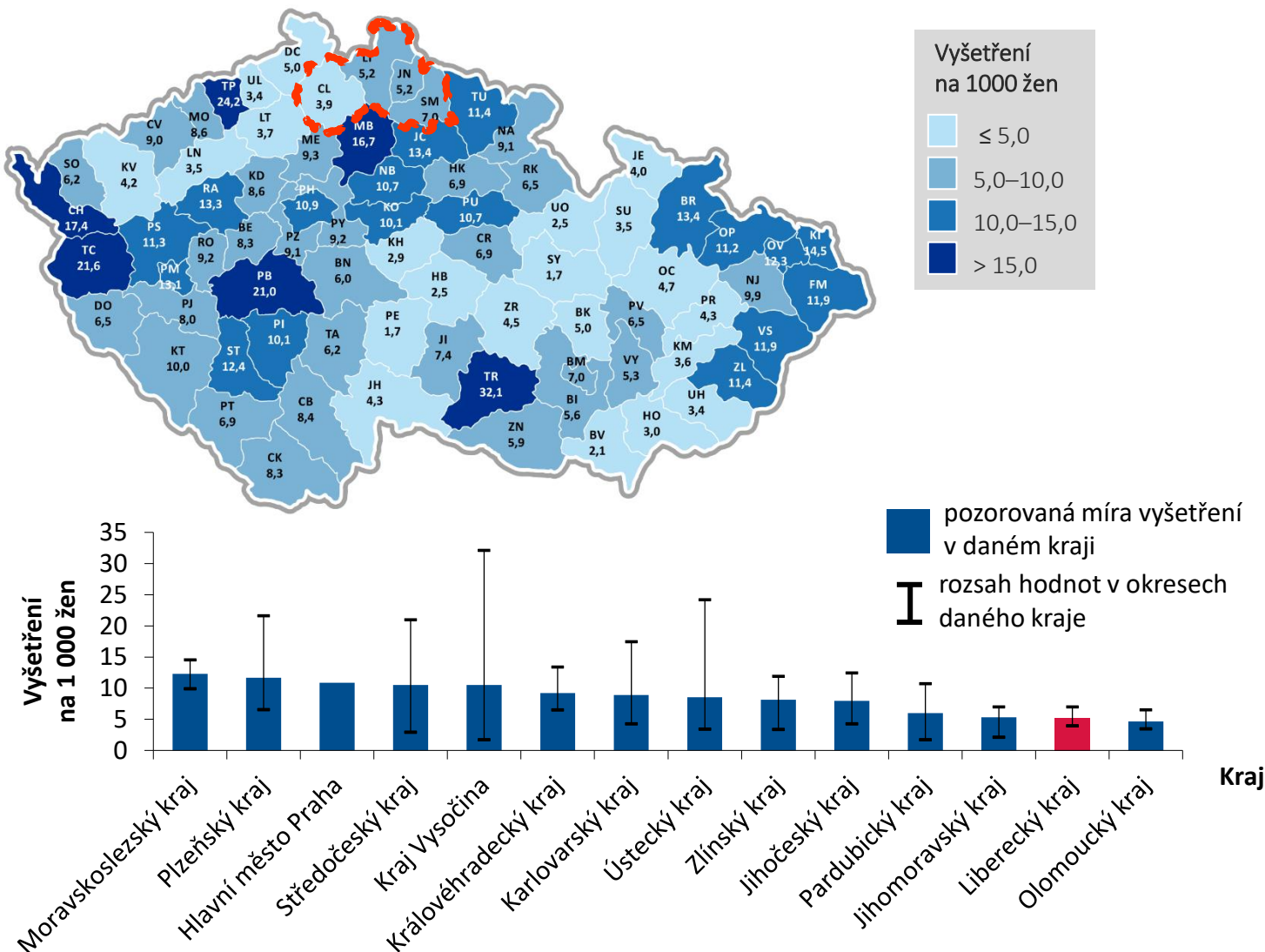

Celková míra účasti po první, druhé, třetí a čtvrté pozvánce byla **15,5 %, 12,3 %, 8,7 % a 4,9 %**. S opakujícími se pozvánkami klesá míra účasti napříč všemi kraji ČR.

Liberecký kraj dosahuje ve srovnání s ostatními kraji variabilních hodnot účasti a to po první, druhé, třetí a čtvrté pozvánce **16,0 %, 12,6 %, 7,7 % a 5,2 %**.

Míra využití vyšetření hrHPV (vysoce rizikových typů papilomavirů)

Zdroj: údaje zdravotních pojišťoven, ÚZIS ČR

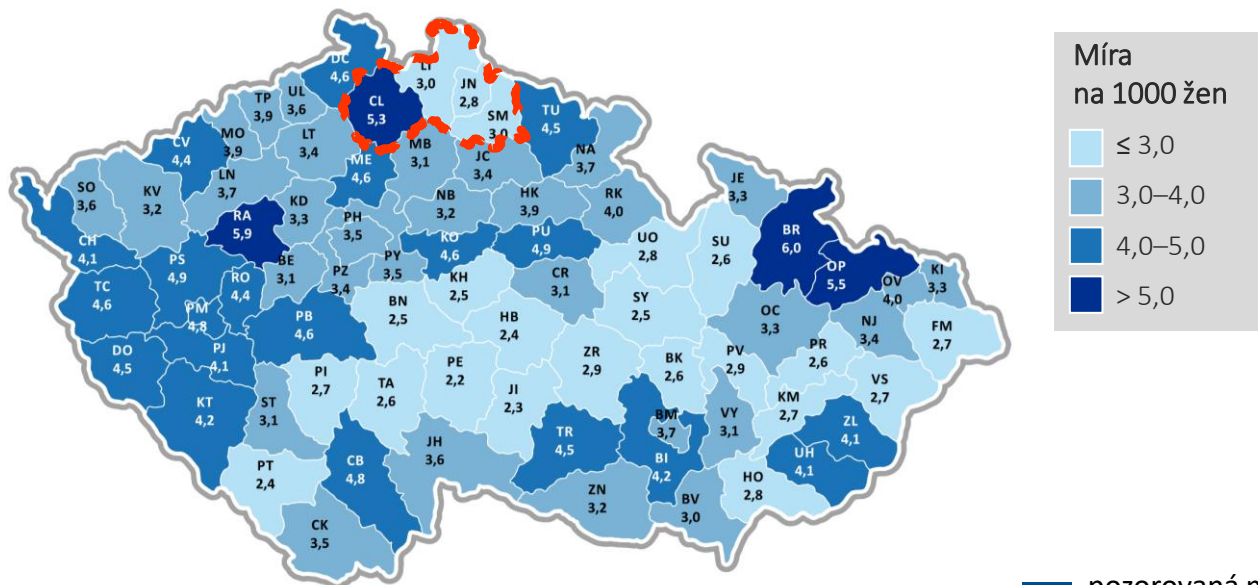
Míra využití hrHPV (v ČR indikováno u žen se sporným cytologickým nálezem) je relativně nízká. Nadto lze sledovat výrazné rozdíly na úrovni krajů a zejména okresů. Vzhledem k významnosti tohoto vyšetření v prevenci karcinomu děložního hrdla by mělo být **posíleno využívání tohoto testu ve způsobilé populaci žen a obecně posílena standardizace screeningového procesu.**

Celková míra vyšetření přítomnosti nukleové kyseliny hrHPV dosahovala v roce 2017 **8,9** vyšetření na 1 000 žen. V krajích lze sledovat míru 4,6–12,3 vyšetření na 1 000 žen.

Liberecký kraj dosahuje v regionálním srovnání druhé nejnižší míry vyšetření přítomnosti hrHPV (**5,2**).

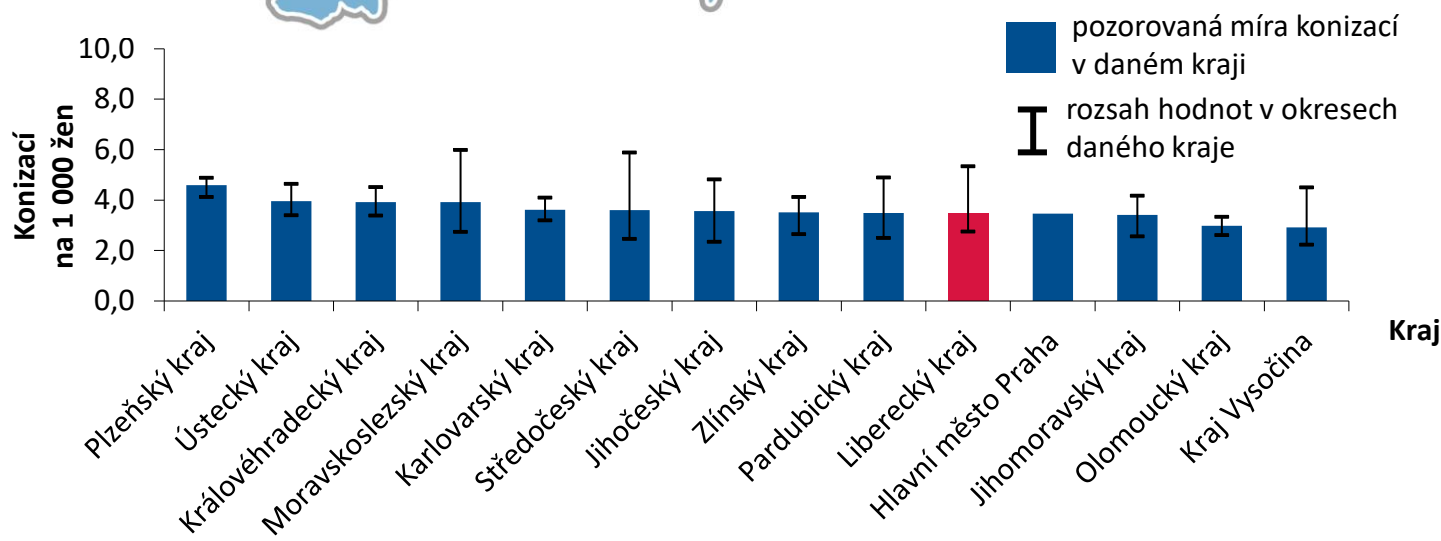
Míra konizací cervixu v cílové populaci

Zdroj: údaje zdravotních pojišťoven, ÚZIS ČR

Míra konizací u žen v uží cílové populaci (25–59 let) v posledních pěti letech setrvale klesá. Především na úrovni okresů však pozorujeme vysokou variabilitu hodnot tohoto ukazatele. Celková míra konizací dosahovala v roce 2017 **3,6** konizací na 1 000 žen. V krajích lze sledovat míru 2,9–4,6 konizací na 1 000 žen.

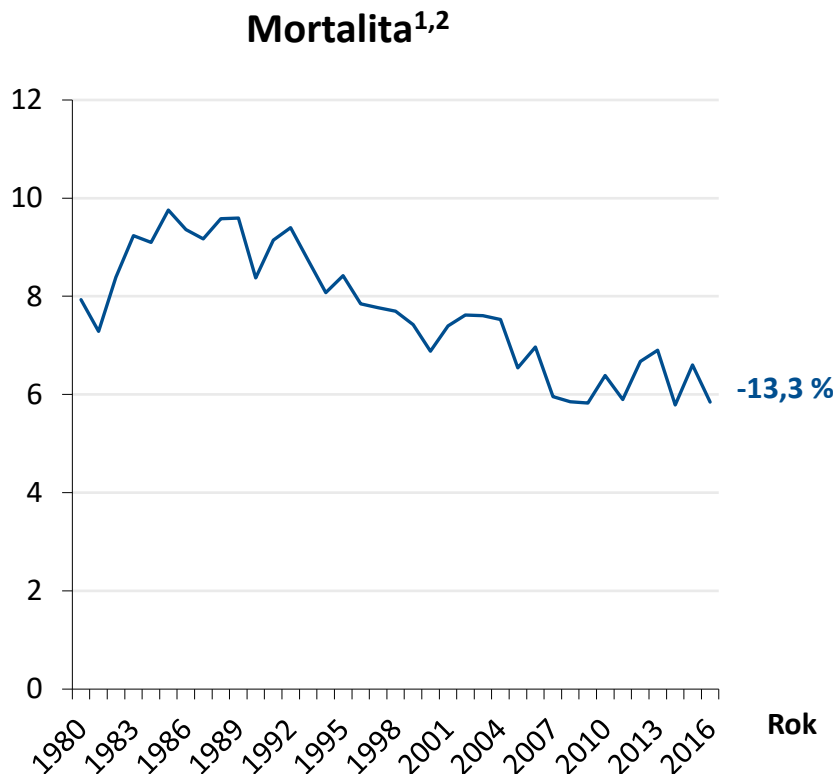
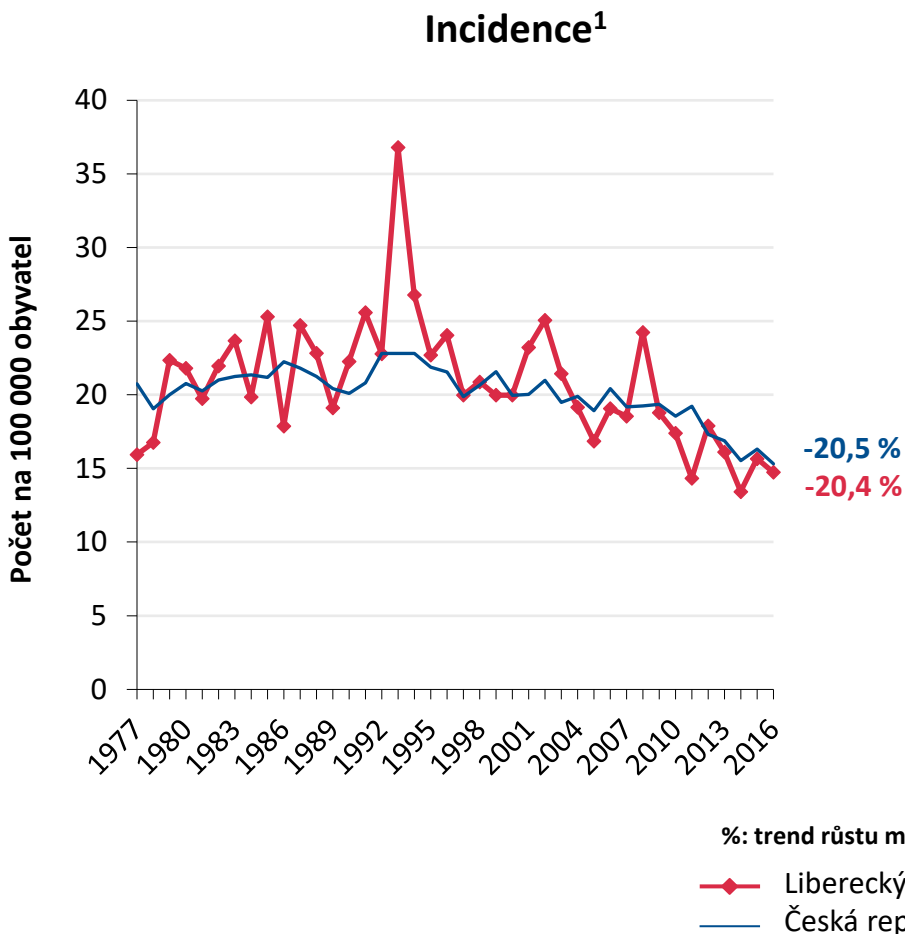
Liberecký kraj dosahuje ve srovnání s ostatními kraji ČR mírně nižší hodnoty míry konizací (**3,5**).

Konizace děložního hrdla představuje chirurgický zákrok pro léčbu pokročilých prekanceróz děložního hrdla, a je tak významným nástrojem pro prevenci invazivních nádorů. V rámci screeningového procesu je nezbytné zajistit pečlivou aplikaci doporučených postupů tak, aby nedocházelo k nadužívání, ale ani k nedostatečnému užívání tohoto zákroku.

Epidemiologické trendy karcinomu děložního hrdla

Zdroj: ¹ Národní onkologický registr, ÚZIS ČR; ² Český statistický úřad

Incidence a mortalita karcinomu děložního hrdla v ČR v dlouhodobém horizontu klesá. Podobný trend ve vývoji incidence sledujeme i v Libereckém kraji.

Mírné odchylky v trendech v Libereckém kraji jsou způsobené malými počty pozorování. Počty úmrtí na karcinom děložního hrdla byly v tomto kraji nízké, a proto nebyl hodnocen trend mortality.

Vývoj rozdělení stadií nově diagnostikovaných nádorů cervixu

Zdroj: Národní onkologický registr ČR

Zastoupení stádií karcinomu děložního hrdla v období 2012–2016		
	LBK	ČR
Stadium 1	36,2 %	44,0 %
Stadium 2	13,2 %	13,1 %
Stadium 3	20,7 %	19,8 %
Stadium 4	19,0 %	16,1 %
Neznámo – objektivní příčiny	2,9 %	2,8 %
Neuvedeno – neúplný záznam	8,0 %	4,1 %

Zastoupení prvních dvou stádií v recentním období je v Libereckém kraji nižší než v celé ČR.

V Libereckém kraji bylo v letech 2012-2016 **49,4 %** pacientek diagnostikováno ve stádiu I nebo II, v celé ČR to bylo **57,1 %** pacientek.

